

Bamble
kommune

Rådmannens forslag til budsjett 2019 og handlingsprogram 2019–2022

Vekst og utvikling med god økonomisk styring og nødvendig omstilling

Forslag til budsjettet for 2019 og handlingsplan for 2019 – 2022 bygger på Utfordringsnotatet som ble vedtatt av kommunestyret 13. september, K-sak 63/18, samt regjeringens forslag til Statsbudsjett og vedtak foretatt i forbindelse med behandlingen av 2. tertialrapport. Forslaget legges fram med et negativt netto driftsresultat i 2019 og 2020, og et positivt netto resultat 2021 og 2022. Forutsetningen for dette er at de vedtatte innsparinger gjennomføres og at nytaksering av boliger for utskrivning av eiendomsskatt prisjusteres for 10 års perioden siden siste taksering.

Budsjettet framlegges med følgende hovedføringer i handlingsplanperioden:

- Vekst og utvikling i skole
- Vekst og utvikling i idrett, kultur og folkehelse
- Vekst og utvikling i tilbudet til personer med nedsatt funksjonsevne
- Vekst og utvikling i tilbudet til personer med rus og psykiatri
- Vekst og utvikling i integrering og kvalifisering til arbeidslivet
- Handlingsrom med god økonomistyring og nødvendig omstilling

Handlingsplanperioden vil være preget av store investeringer for å utvikle kommunens tjenestetilbud. Satsingen på Grasmyr vil være viktig for å kunne gi all ungdom et likeverdig og godt skoletilbud, samt gode arenaer for fysisk- og kulturell fostring i og utenfor skoletid.

I en konkurranse om nye innbyggere og næringsetablering, er kommunens tjenestetilbud og attraktivitet viktig. Nye, friske lokaler for skole, kultur og idrettsaktiviteter, og et tett samspill med videregående skole, vil bli lagt merke til for de som søker etter å bosette og etablere seg i Grenland.

Det videre dokumentet bygger som nevnt på Utfordringsnotatet, men er mer detaljert. Forslaget til budsjett og handlingsprogram som framlegges viser ikke en detaljert saldering av tiltak som er nødvendig å gjennomføre for å få balanse mellom inntekter og kostnader i handlingsplanperioden. Tidligere forslag til innsparinger, sammen med nye forslag, må vurderes i den videre budsjettprosess. Budsjettkonferansen som skal avholdes 19. november bør kunne gi ytterligere innspill til nødvendige forslag til økonomiske tilpasninger for vurdering og endelig politisk vedtak i kommunestyret 13. desember.

Ved behov for informasjon som ikke framgår av dokumentet eller som ønskes ytterligere belyst, vil administrasjonen være behjelpelig.

De politiske partier og konstellasjoner ønskes lykke til med budsjettarbeidet fram til kommunestyret 13. desember.

Tore Marthinsen

Rådmann

FOKUSOMRÅDER	4
BUDSJETTVEDTAK	6
REGJERINGENS FORSLAG TIL STATSBUJETTET FOR 2019.....	9
ØKONOMISK UTVIKLING I PLANPERIODEN	11
NETTO DRIFTSRESULTAT I PROSENT AV BRUTTO DRIFTSINNTEKTER	11
DISPOSISJONSFOND I PROSENT AV BRUTTO DRIFTSINNTEKTER	12
NETTO FINANS OG AVDRAG I % AV BRUTTO DRIFTSINNTEKTER	12
VURDERING AV DEN ØKONOMISKE UTVIKLINGEN	13
BUDSJETTBALANSEN	13
FONDSRESERVER	13
INNSPARINGER, OMSTILLING OG EFFEKTIVISERING	14
INVESTERINGER I HANDLINGSPROGRAM 2019-2022.....	15
HOVEDTALLENE I BUDSJETTFORSLAGET	32
SENTRALE INNTEKTER	32
FINANSINNTEKTER OG -UTGIFTER	35
AVSETNINGER OG ÅRSOPPGJØRSDISPOSISJONER.....	36
TIL DISPOSISJON FOR TJENESTEOMRÅDENE	37
DISPONERING AV DRIFTSRAMMEN	37
KOMMUNENS TJENESTEOMRÅDER	39
STABENE	40
OVERORDNET LEDELSE	42
TEKNIKK OG SAMFUNNSUTVIKLING	44
SKOLE OG BARNEHAGE.....	48
KULTUR OG OPPVEKST	52
HELSE OG OMSORG	56
FELLESUTGIFTER	63
FINANSIERING	64
VEDLEGG.....	65

Fokusområder

I årets Utfordringsnotat ble de ti overordnede kommunemålene erstattet med tre fokusområder. Med kommunens rammebetingelser som bakteppe, beskriver fokusområdene kommunens hovedutfordringer og utviklingstrekk i kommende handlingsplanperiode. For hvert fokusområde ble det trukket frem prioriterte satsningsområder for perioden. For detaljerte beskrivelser av fokusområdene se s. 12-20 i Utfordringsnotatet.

Bamble kommune som samfunnsutvikler

Lokal samfunnsutvikling handler om å utvikle kommunen som et sted å bo, og legge til rette for arbeidsliv og fritid. I arbeidet med samfunnsutvikling retter kommunen fokuset mot den samlede utviklingen av lokalsamfunnet, og våre innbyggers kollektive behov. Det handler om å legge til rette for et lokalt næringsliv som kan utvikle og sikre arbeidsplasser for kommunens innbyggere, samt tilrettelegge for at kommunen til enhver tid er et godt sted å bo og leve. Bamble kommune arbeider kontinuerlig for at kommunen skal fremstå som en attraktiv kommune for næringsliv og innbyggere, både de som allerede er etablert i kommunen og de som planlegger etablering eller bosetting.

Prioriterte satsningsområder i perioden 2019 – 2022

Bamble kommune skal utvikle boområder og boliger som er tilpasset fremtidig behov.

Grasmyr og Bunesåsen skal bygges ut som gode og attraktive bomiljø for unge, barnefamilier og eldre.

Bamble kommune skal legge til rette for næringsutvikling.

Det skal legges til rette for næringsutvikling gjennom gode planprosesser. Gassveien (RV353) må fullfinansieres for å kunne påbegynne bygging straks etter vedtatt reguleringsplan. Det skal støttes opp

om arbeidet med markedsføring og utvikling av Rugtvedt, Langrønningen og Frier Vest som attraktive handels- og næringsområder. Arbeidet med turisme skal koordinere og samordnes i samarbeid med nabokommuner, Visit Telemark og andre offentlige og private aktører.

Bamble kommune skal legge til rette for et aktivt kulturliv og et bredt frivillig engasjement.

Det legges til rette for et spennende tilbud for kultur, idrett og fysisk aktivitet gjennom utbyggingen på Grasmyr.

Bamble kommune som tjenesteyter

Som tjenesteyter skal Bamble kommune legge til rette for et tjenestetilbud som tilfredsstillende innbyggernes behov. Tjenestene skal være forsvarlige i henhold til lover og forskrifter, og løses innenfor kommunens vedtatte økonomiske handlingsrom. Bamble kommune arbeider til enhver tid med å løse oppgavene til det beste for innbyggerne, og har fokus på tilgjengelighet og brukermedvirkning. Vi arbeider kontinuerlig for å utvikle gode tjenester med høy kvalitet.

Prioriterte satsningsområder i perioden 2019 – 2022

Bamble kommune skal utvikle Grasmyr som senter for utdanning, kultur og folkehelse.

Prosjektet «Framtidens ungdomsskole» skal gjennomføres innenfor gitte kostnads- og tidsramme. I tillegg skal det bygges opp en relevant organisasjon for å nå de målene som er satt.

Bamble kommune skal ha tjenester av høy kvalitet som imøtekommer samfunnets krav og behov.

Kommunen må forberede tjenestene på eldrebølgen, basert på analyser og muligheter for å imøtekomme behovet på en god og effektiv måte.

Bamble kommune skal arbeide for gode levekår for alle, og tilrettelegge for mestring av eget liv.

Prosjektene Nustadbakken og Nustadjordet skal gjennomføres innenfor gitte kostnads- og tidsramme. I tillegg skal det bygges opp en relevant organisasjon for å nå de målene som er satt.

Bamble kommune som organisasjon

Bamble kommune som organisasjon må utvikle seg i takt med endringer i samfunnet og tilpasse seg skiftende rammebetingelser og forutsetninger for å kunne levere gode tjenester, og å legge til rette for videre utvikling av lokalsamfunnet. En forutsetning for at kommunen skal kunne møte de krav og utfordringer som til enhver tid stilles, både fra sentrale myndigheter og innbyggere, er at kommunens organisasjon er velfungerende og har evne til fornying og problemløsning. Bamble kommune arbeider kontinuerlig for en effektiv og hensiktsmessig organisering som kan legge til rette for innovativ oppgaveløsning

Prioriterte satsningsområder i perioden 2019 – 2022

Bamble kommune skal være en helsefremmende og inkluderende arbeidsplass med fokus på arbeidsmiljø og internkontroll.

Kommunen skal arbeide for å ha en effektiv, og god internkontroll og sykefravær stabilt eller lavere enn 7,5%.

Bamble kommune skal utvikle organisasjonen for å imøtekomme innbyggernes økte forventninger til tjenester, tjenestekvalitet og tilgjengelighet.

Kommunen skal arbeide målrettet med utvikling av digitale tjenester, samt ha fokus på rekruttering og kompetanseheving, med bakgrunn i ny plan for organisasjons- og kompetanseutvikling.

Bamble kommune skal tilpasse kommunens løpende utgifter til inntekter.

Det skal jobbes systematisk og kunnskapsbasert med omstilling i kommende handlingsplanperiode.

Budsjett og handlingsprogram for 2019-2022 bygger på de grunnleggende forutsetningene som er redegjort for i utfordringsnotatet, og dokumentene må ses i sammenheng. De detaljerte beskrivelsene av virksomhetenes utfordringer, utviklingstrekk, og mål, presenteres i en nettverson.

Budsjettvedtak

Budsjettprosessen for 2019-2022 med politisk behandling er som følgende:

Utfordringsnotatet:

- Ferdig fra rådmann 16.08.18.
- Kommunale råd, utvalg og formannskap 27.-30.08.18
- Kommunestyret 13.09.18.

Budsjett/handlingsprogram:

- Ferdig fra rådmann 02.11.18
- Kommunale råd og utvalg 26-28.11.18
- Innstilling fra Formannskapet 29.11.18
- Kommunestyret 13.12.18.

Prosessen er forankret i følgende bestemmelser:

- Formannskapssak 39/18 Prosess for arbeidet med utfordringsnotat og handlingsprogram /budsjett 2018-2021
- Økonomireglement for Bamble kommune.
- Kommunelovens økonomiregler
- Budsjettforskrift

Rådmannens forslag til vedtak

Budsjett 2019 og handlingsprogram 2019 – 2022 med vedlegg legges til grunn for Bamble kommunes virksomhet i perioden.

1. Målene slik de fremkommer i Utfordringsnotatet og i Handlingsprogrammet skal være retningsgivende for Bamble kommunes virksomhet og tjenester i perioden.
2. Oppsigelser av fast ansatte i kommunen som følge av behov for omstilling og eventuell nedbemanning skal unngås. Slike behov skal løses i tråd med retningslinjer som er vedtatt og akseptert av de ansattes organisasjoner og Bamble kommune.
3. Driftsbudsjettet for 2019 vedtas i henhold til budsjettskjema 1A og 1B.
Investeringsbudsjettet for 2019 vedtas i henhold til budsjettskjema 2A og 2B.
4. Kommunestyret godkjenner låneopptak på inntil kr. 264 024 000 til finansiering av investeringer i 2018.
Kommunestyret godkjenner opptak av Startlån i Husbanken i 2018 til videre utlån på inntil kr. 35 000 000.
5. I henhold til lov om sosiale tjenester fastsettes utlånsrammen til kr. 1 000 000 og garantirammen for lån til kr. 1 000 000. Det settes ikke begrensninger i adgangen til å innvilge enkeltlån/garantier innenfor de fastsatte rammer.
6. Følgende satser legges til grunn for utskrivning av eiendomsskatt i 2019:
 - Den generelle skattesatsen som skal gjelde for de skattepliktige eiendommene settes til 6,6 promille. I henhold til eiendomsskatteloven § 12, bokstav a differensieres skattesatsen ved at satsen som skal gjelde for bolig- og fritidseiendommer settes til 3,2 promille.
 - Bunnfradrag settes til kr. 300 000 for boligdelen i eiendommer, herunder fritidseiendommer.
 - Reduksjonsfaktoren settes til 15 %.
7. Tidligere vedtatte bevilgninger til investeringer som er ubrukte ved utgangen av 2018 videreføres til bruk i 2019. Rådmannen delegeres fullmakt til å justere budsjettene for 2019 når regnskapet for 2018 er klart.
8. Budsjettet for KF Frisk Bris vedtas i styremøte ultimo november. Budsjettvedtak legges ved.
9. Vedtatt økonomireglement legges til grunn for disposisjoner iht. dette vedtaket.
10. Kommunale avgifter og betalingssetser økes med 2,3 % med følgende unntak:
 - Avgifter og gebyrer der satsene fastsettes sentralt.
 - Ved inngåelse av husleiekontrakter for kommunale boliger settes leien i henhold til Kommunestyresak 83/13. Innenfor kontraktperioden justeres husleiene i tråd med husleielovens bestemmelser.
 - Gebyrregulativet for plan- og byggesaker og for kart- og oppmåling. Gebyrregulativet reguleres med kommunal deflator på 2,8%.
 - VAR-gebyrer som fastsettes etter selvkost. Gebyrene for 2019 endres med:

Handlingsprogram for Bamble kommune 2019–2022, rådmannens forslag

- Normalgebyr Vann: 9,7% til kr 3.023
- Normalgebyr Avløp: 0% til kr 3.673
- Normalgebyr Renovasjon: 3,1% til kr 2.057
- Normalgebyr Slamtømming: 10% til kr 3.515
- Feie og tilsynsgebyr: 0% til kr 532

Kommunale avgifter faktureres 12 ganger i året.

- Salg av tilleggstomt til eksisterende bolig: med henvisning til Kommunestyresak 99/12 fastsetter administrasjonen pris ut i fra lokale forhold.
- Bevillingsgebyret blir regulert av Helse- og omsorgsdepartementet som vedtar en endring av «Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv» § 6-2. Endringsforskriften blir som oftest vedtatt i november og endringen trer i kraft 1. januar året etter.
- Tobakksgebyr: Tilsynsgebyret for tobakk er regulert av Lov om vern mot tobakksskader (tobakksskadeloven) § 10 og Forskrift om registrering av og tilsyn med salg av tobakksvarer mv (tobakksalgsforskriften) kapittel 7. Dette er en ny lov som trådte i kraft 1. januar 2018. Siden loven hovedsakelig er basert på alkohollovgivningen, antar vi at Helse- og omsorgsdepartementet vil utarbeide en endringsforskrift som regulerer tobakksalgsforskriftens § 24.
- Satser eiendomsinformasjon: Satsene reguleres først slik at de samordnes med de andre kommunene i Grenland. Reguleres så med 2,3%.
- Foreldrebetaling for mat på SFO, kost i barnehagene og salg av kantineprodukter på skolene økes med konsumprisindeksen for 2017 (1,8 %) slik at inntektene økes i takt med kostnadene.
- Regjeringen foreslår at maksimalprisen for et ordinært heltidstilbud i barnehage økes med ordinær prisvekst fra kr. 2.910 til kr. 2.990 pr måned fra 01.01.2019. Fra 1. august 2019 foreslår de en ytterligere økning på kr. 50 per måned, det vil si til kr. 3.040 pr måned. Foreldrebetaling gjelder for 11 måneder og totalt skal foreldrene maksimalt betale kr. 33.140 for en barnehageplass i 2019.
- Egenandeler for helse - og omsorgstjenester følger de til enhver tid gjeldende regler i Forskrift om egenandeler i kommunale helse - og omsorgstjenester (FOR-2011-12-16-1349). Satser reguleres i henhold til endringer i statsbudsjettet for tjenester med maksimalsatser og prisstigning, alternativt selvkost, for øvrige tjenester.

Administrasjonen gis fullmakt til å justere gjeldende betalingsregulativer med vedtatt prisstigning. Hvis det er aktuelt med andre endringer enn prisregulering fremmes dette som egen sak.

11. Budsjettramme for kontroll, tilsyn og revisjon for 2019 settes til kr.1.892.000.

12. Det fremmes egen sak til politisk behandling i forbindelse med arbeidet med å inkludere flere i arbeidslivet (Inkluderingsdugnaden), hvor gjeldende regelverk og lokale retningslinjer avklares.

Regjeringens forslag til statsbudsjettet for 2019

Den 8. oktober la regjeringen frem sitt forslag til statsbudsjett for 2019. Rådmannen har i sitt forslag til handlingsprogram 2018-2022 hensyntatt de endringsforslagene som er fremmet fra regjeringen, og etterberegnet frie inntekter. Statlige satsninger som skal dekkes av de frie inntektene, og andre endringer med rammeeffekt er viderefordelt til enhetenes budsjetttrammer.

Utvikling i internasjonal og norsk økonomi

Prognosene for internasjonal økonomi peker mot en fortsatt moderat konjunkturoppgang, men veksten hos våre handelspartnere i 2019 ventes å bli litt lavere enn de siste to årene. Usikkerheten i utviklingen i verdensøkonomien er knyttet til en uforutsigbar amerikansk økonomisk politikk, Storbritannias Brexit, og konflikter og uro i Iran, Syria, Tyrkia og Nord-Korea.

Vekst i oljeinvesteringene, redusert rente og stimulerende finanspolitikk var viktige ingredienser i det økonomiske omslaget rundt årsskiftet 2016-2017, og konjunkturoppgangen de siste to årene.

Utviklingstrekk i kommunenes økonomi

De senere årene har kommunenes inntekter økt, men veksten er forholdsvis lav når man korrigerer for demografikostnader og statlige føringer. Investeringene i kommunene har vokst kraftig på grunn av vedlikeholdsetterslep, befolkningsvekst og økte standardkrav, og kommunenes gjeld sett i forhold til inntektene har økt. Lavt rentenivå har imidlertid medført at kommunenes renteutgifter ikke har økt.

Kommuneøkonomien 2018

Sammenliknet med anslagene som ble gitt i Revidert nasjonalbudsjett 2018 er det følgende endringer nå:

- Skatteanslaget for kommunesektoren i 2018 (skatt på inntekt og formue) er oppjustert med 2,4 mrd. kroner (fordelt med 2,1 mrd. kroner på kommunene og 300 mill. kroner på fylkeskommunene). Bakgrunnen for dette er ekstraordinært store uttak av utbytter til personlige skattytere i inntektsåret 2017.
- Den samlede pris- og kostnadsveksten i kommunesektoren (deflator) anslås til 3,0 prosent i 2018. Dette er 0,4 prosentenheter høyere enn i Revidert nasjonalbudsjett 2018. Kostnadsveksten skyldes økte strømpriser. Dette reduserer isolert sett realverdien av kommunesektorens inntekter i 2018 med 1,9 mrd. kroner.
- I 2018 blir det utbetalt over 2,7 milliarder kroner fra havbruksfondet til i alt 164 kommuner og 10 fylkeskommuner. Dette er om lag 460 mill. kroner mer enn anslått i Revidert nasjonalbudsjett 2018. Bamble er ikke med her.

De ekstra skatteinntektene er av engangskaraktér, og videreføres ikke til 2019. Dette i motsetning til kostnadsveksten, som videreføres til 2019.

Totalt beregnes oppjusterte skatteinntekter og inntektsutjevning for 2018 til å utgjøre 4,0 mill. kroner for Bamble.

Kommuneopplegget for 2019

Regjeringen legger opp til en vekst i kommunesektorens frie inntekter på om lag 2,6 milliarder kroner i 2019. Dette innebærer en vekst på 0,7 prosent. Veksten er regnet fra anslått inntektsnivå i 2018 slik det ble anslått i RNB 2018. Det vil si at de ekstra skatteinntektene i 2018 på 2,4

Handlingsprogram for Bamble kommune 2019–2022, rådmannens forslag

mrđ. ikke inngår i grunnlaget for beregning av vekst i 2019.

nærmeste årene, som følge av nedgang i aldersgruppen 16-18 år.

Hele veksten i frie inntekter i 2019 gis til kommunene. Dette skyldes at kommunene anslås å få økte demografiutgifter i 2019. Fylkeskommunene ventes å få noe reduserte demografiutgifter de

Som i tidligere år vil deler av veksten i frie inntekter være begrunnet i noen hovedsatsingsområder.

Økt handlingsrom	Statsbudsjettet 2019, samlet for kommunesektoren	Herav primærkommunene
Milliarder kroner		
Realvekst i frie inntekter	2,6	2,6
<i>Anvendelsesområder:</i>		
Merkostnader demografi	-1,0	-1,6
Merkostnader pensjon	-0,7	-0,6
Satsinger innenfor veksten i frie inntekter	-0,6	-0,5
	0,3	-0,1
+ Effektiviseringskrav på 0,5 %	1,2	1,2

Veksten i frie inntekter skal dekke kommunenes økte utgifter til demografi og pensjon. De anslåtte merutgiftene til demografi og pensjon er lavere enn det som er lagt til grunn i statsbudsjettene de senere årene, (knappt) 1,7 mrd. kroner for sektoren samlet. Når vi tar hensyn til disse satsingene, og utgifter til demografi og pensjon, gir regjeringens forslag til vekst i frie inntekter i 2019 et handlingsrom for sektoren før effektivisering på om lag 350 mill. kroner.

Dersom kommunesektoren setter et effektiviseringskrav til egen virksomhet på 0,5 prosent, tilsvarer det 1,2 milliarder. kroner som kan brukes til styrking av tjenestene i tillegg til det som følger av inntektsveksten i 2019.

Noen av regjeringens hovedsatsinger dekkes innenfor veksten i frie inntekter, samlet 600 mill. kroner:

- Regjeringen fortsetter å styrke det sosiale sikkerhetsnett slik at færre faller utenfor og flere løftes opp. Av veksten i frie inntekter begrunnes derfor 200 mill. kroner med en satsing på et bedre tilbud til rusavhengige.
- Regjeringen foreslår videre å fortsette styrkingen av tidlig innsats i skolen. Utfordringer bør fanges opp tidlig og skolebarna bør få en rask oppfølging. I budsjettet for 2019 er derfor 200 mill. kroner av veksten begrunnet med tidlig innsats i skolen.
- Regjeringen begrunner også 100 mill. kroner av veksten i frie inntekter med

opptrappingsplanen for habilitering og rehabilitering. Dette er et viktig satsingsområde for regjeringen, og skal bidra til at brukerne kan motta gode habiliterings- og rehabiliteringstjenester der de bor.

- Innenfor fylkeskommunens frie inntekter foreslås det at 100 mill. kroner omdisponeres til opprusting og fornying av fylkesveinettet. Midlene kommer alle fylker til gode, men tilgodeser særlig Vestlandet og Nord-Norge.

Refusjon for ressurskrevende tjenester

Det foretas en endring i refusjonen for ressurskrevende tjenester ved at innslagspunktet per bruker justeres opp med 50 000 kroner ut over anslått lønnsvekst fra 2018 til 1 320 000 kroner, med fortsatt kompensasjonsgrad på 80 prosent. Denne justeringen påvirker ikke målgruppens krav til tjenester. Dette har effekt fra og med 2018. Det er tatt høyde for ytterligere økninger fra og med 2019.

Endring i eiendomsskatten

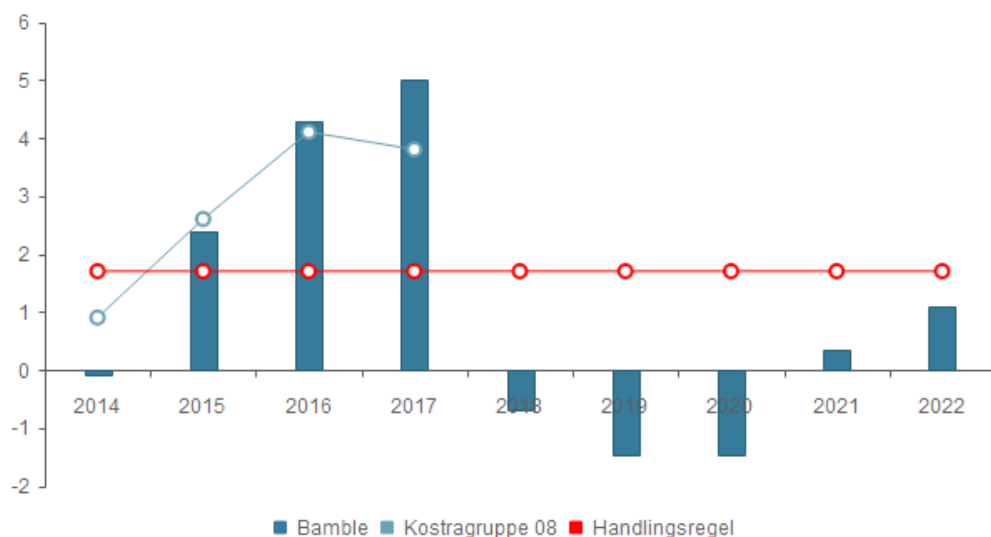
I 2019 fjernes verker og bruk som egen skatteklasse. Stortinget har lovet kommunene full kompensasjon for inntektstapet, men har satt tak på 500 mill. kroner totalt. Kompensasjonen for 2019 blir fordelt i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2019 til våren.

I statsbudsjettet er det nå foreslått endringer i kommunenes adgang til utskrivning av eiendomsskatt som skal tre i kraft i 2020.

Økonomisk utvikling i planperioden

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

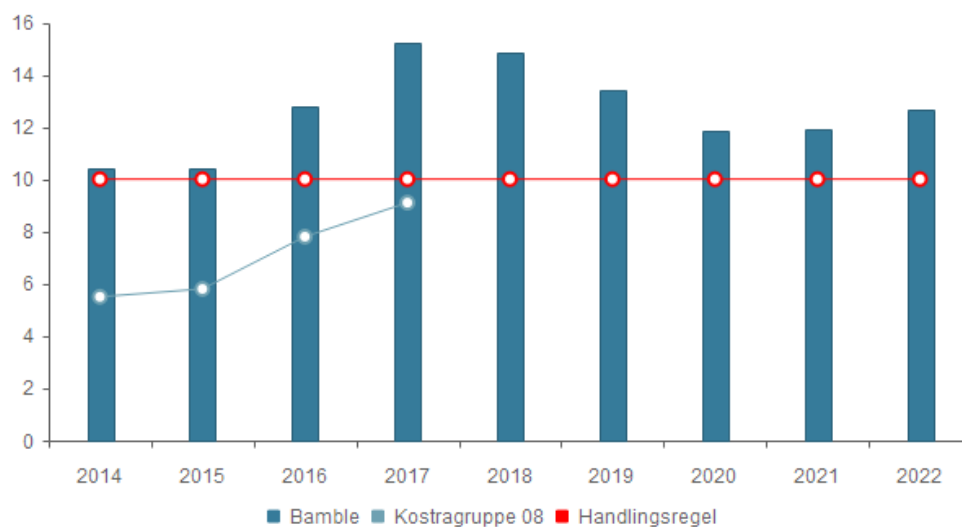

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bamble	-0,1 %	2,4 %	4,3 %	5,0 %	-0,7 %	-1,5 %	-1,5 %	0,3 %	1,1 %

Netto driftsresultat er kommunens overskudd før avsetninger. De siste regnskapsårene har kommunen hatt gode resultater og har avsatt overskudd til bruk senere år. I kommende periode er budsjettet inn et

negativt resultat i 2019 og 2020 med betydelig fondsbruk. Budsjetterte innsparinger medfører at dette endrer seg i 2021 og 2022 og det forventes et positivt resultat.

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

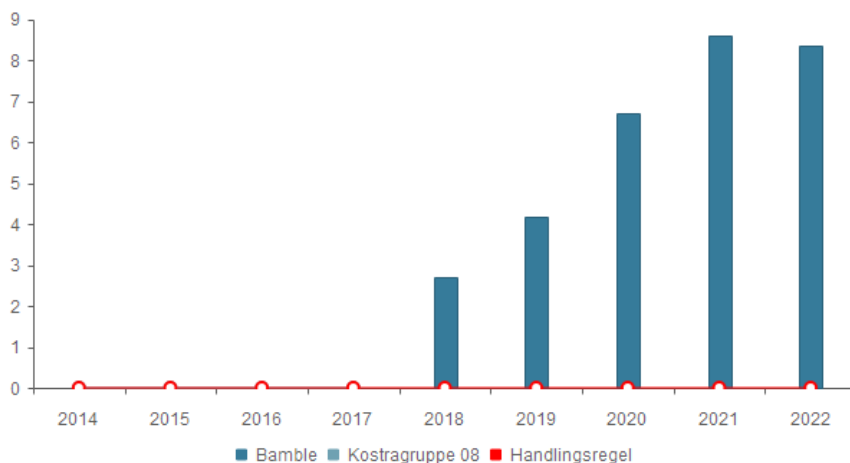

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bamble	10,4 %	10,4 %	12,8 %	15,2 %	14,9 %	13,4 %	11,8 %	11,9 %	12,7 %

Ved inngangen til 2018 utgjorde kommunens samlede disposisjonsfond 15,2% av brutto driftsinntekter. I 2019 og 2020 er det forutsatt bruk av disposisjonsfond til finansiering av driftstiltak, jf.

budsjettvedtak for 2017 og 2018. I kommende periode vil kommunen fortsatt ha bra med fond, i hovedsak avsatt av enhetenes overskudd over år.

Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bamble	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	2,7 %	4,2 %	6,7 %	8,6 %	8,4 %

Som følge av store investeringer med tilhørende store låneopptak vil kommunens lånegjeld øke fremover. Sammen med en moderat renteøkning

medfører dette at netto finanskostnader øker fra 2,7% i 2018 til 8,4% i 2022. 8,4 %. Det ligger ikke inne tall for perioden 2014-2017.

Vurdering av den økonomiske utviklingen

Beløp i 1000	Oppr. bud.		Økonomiplan		
	2018	2019	2020	2021	2022
Driftsinntekter	-1 108 285	-1 143 493	-1 159 725	-1 187 704	-1 201 753
Driftsutgifter	1 128 183	1 177 746	1 175 109	1 164 246	1 190 664
Brutto driftsresultat	19 897	34 252	15 384	-23 458	-11 089
Finansinntekter	-22 429	-24 614	-25 862	-27 662	-28 062
Finansutgifter	58 579	62 380	86 980	108 080	107 280
Resultat eksterne finanstransaksjoner	36 150	37 766	61 118	80 418	79 218
Motpost avskrivninger	-48 382	-55 058	-59 610	-60 952	-81 377
Netto driftsresultat	7 665	16 960	16 892	-3 992	-13 248
Bruk av avsetninger	-15 591	-25 831	-25 274	-4 390	-1 158
Avsetninger	4 926	5 233	4 744	4 744	10 768
Overført til investering	3 000	3 638	3 638	3 638	3 638
Regnskapsmessig merforbruk (+)/mindreforbruk (-)	0	0	0	0	0

Tabellen viser hovedtallene og resultatutviklingen i driftsbudsjettet for handlingsprogramperioden.

Budsjettbalansen

Det er vedtatt store investeringer i årene som kommer. Dette medfører behov for omprioritering av ressurser fra enhetenes drift til finansiering av renter og avdrag på lån.

Den økonomiske utviklingen for kommende fireårsperiode er gjennomgått med bakgrunn i kjente rammebetingelser og vedtak. De økonomiske rammene er etterberegnet og justert med bakgrunn i statsbudsjettet for 2019 og Norges Banks økonomiske prognoser i september. Dette gjelder skatt, rammetilskudd, eiendomsskatt, utbytte, finansavkastning, med videre. Enhetenes driftsbudsjetter er justert for nye vedtak og større kjente budsjettutfordringer.

Samlede driftsinntekter i 2019 er beregnet til 1.143 mill. kroner mens utgiftene er på 1.178 mill. kroner. Dette gir et negativt brutto driftsresultat på 34,3 mill. kroner, noe som betyr at kommunens driftsinntekter ikke er tilstrekkelige til å dekke planlagte driftsutgifter. I 2021 og 2022 er det et positivt brutto driftsresultat på henholdsvis 23,5 og 11,1 mill. kroner. Finansutgiftene er større enn finansinntektene, og netto eksterne finansutgifter øker fra 37,8 mill. kroner i 2019 til 79,2 mill. kroner i 2022. Netto driftsresultat, resultat før avsetningsposter, er negativt på 17,0 mill. kroner i 2019. Samlet for perioden er sum netto driftsresultat negativt på 16,6 mill. kroner.

Resultatet er bygd på forutsetninger om at innsparingene på totalt 55 mill. kroner blir gjennomført i perioden 2019-2021. Kommunen har avsatte fondsmidler som kan finansiere underskuddet de årene det gjelder, under forutsetning av at det oppnås positivt netto driftsresultat i 2021.

I forhold til vedtatt handlingsplan for 2018-2021 er de vesentligste endringene i forutsetningene følgende:

- Nye investeringer er lagt inn med påfølgende rente- og avdragskostnad
- Rentenivået er økt noe i perioden
- Sentrale inntekts- og utgiftsposter er prisregulert
- Det er tatt høyde for kostnadsøkninger som følge av endrede forutsetninger og nye vedtak

Fondsreserver

I løpet av budsjettåret oppstår det endringer i kommunens inntekter og utgifter, og budsjettet kan ikke ta høyde for alle usikkerhetsmomenter. Ved å ha betryggende fondsreserver sikrer dette mot reduksjon i tjenestenivået midt i et budsjettår. Samlede disposisjonsfond utgjør 183,1 mill. kroner, og det sentrale driftsfondet er etter utgangen av 1. tertial 2018 på 0,85 mill. kroner. I tillegg er det avsatt 24,4 mill. kroner til finansiering av tiltak vedtatt i handlingsplan 2018-2021. Dette vil si at kommunen står uten en sentral buffer i

kommende handlingsplanperiode. Kommunen har heller ikke tilstrekkelige felles fondsmidler til å saldere underskuddet som utfordringsnotatet fremviste.

Innsparinger, omstilling og effektivisering

I handlingsprogrammet for 2018 – 2021 ble det vedtatt innsparinger for perioden på 45 millioner kroner, fordelt på enhetene. For å møte innsparingskravet, må det arbeides metodisk over tid. I kommende handlingsplanperiode må det derfor igangsettes et systematisk og kunnskapsbasert omstillingsarbeid med bred involvering. Omstilling krever langsiktighet, samt klare mål og strategier for tjenestene som er basert på kunnskap om utviklingstrekk og rammevilkår. Kortsiktige innsparinger som reduserer kommunens muligheter til å løse de utfordringene vi står ovenfor, må unngås.

De vedtatte innsparingene er fordelt på enhetene basert på en sammenlikning med andre kommuner i KOSTRA-gruppe 8. Det vil kunne være forhold i Bamble, eller de øvrige kommunene i gruppen, som medfører at det ikke er full sammenliknbarhet i tallene. Innsparingskravet for den enkelte enhet kan derfor endres noe i det videre analysearbeidet. Omstillingene vil få konsekvenser for både tjenestene og medarbeidere, og det er derfor viktig at arbeidet er godt forankret politisk. Enhetene skal spare betydelige beløp, og innsparingene vil kunne gå utover både tjenestekvalitet og –kvantitet

Behovet for innsparinger øker ytterligere som følge av vedtak om nye tiltak slik som Sundbykåsa.

I tillegg er årlig prisjustering av inntekter ikke tilstrekkelig for å finansiere årlig lønns- og prisvekst av driftsutgiftene. I 2019 utgjør prisjusteringen av enhetenes netto utgifter 29 mill. kroner mens frie inntekter økes med ca. 20 mill. kroner. Dette øker kommunens salderingsbehov for dette ene året med

ca. 10 mill. kroner. Dette gjentar seg årlig med ulik beløpsstørrelse og medfører behov for å gjennomgå metodikken for prisjustering av enhetenes driftsrammer.

Arbeidet med innsparinger, omstilling og effektivisering tydeliggjør et behov for å utvikle kommunes styringssystemer. Herunder også bedre kvalitetssikringen og styringen av saker med økonomiske konsekvenser. I tillegg tydeliggjøres det et behov for tettere oppfølging av endringer i kommunens samfunnsoppdrag som krever endret kompetanse og vridning av ressursbehov i kommunens organisasjon. I omstillingsarbeidet vil et av kommunens viktigste verktøy være planarbeidet som legger grunnlag for riktige prioriteringer av kommunens ressurser. Det er viktig at arbeidet samordnes med kommunens øvrige utviklingsarbeid, og et mål må være å samtidig forsterke organisasjonens forbedringskultur. Fremover vil det være viktig å ha medarbeidere med god kompetanse til å drive kontinuerlig omstillings- og forbedringsarbeid.

I tillegg til vedtatte innsparinger viser Helse og omsorgsplanen at kommunen vil stå overfor utfordringer i fremtiden som vil få store økonomiske konsekvenser. Planen legger premisser for fremtidig planlegging og prioriteringer. Det er derfor anbefalt at Kystkultursenteret skyves frem i tid for å få økonomisk handlingsrom til å gjennomføre kommunens primæroppgaver i henhold til lovverk, prosjekter og planer.

I innsparingsarbeidet kan det også vurderes om det bør innføres en midlertidig stillingskontroll, hvor ledige stillinger må godkjennes sentralt av rådmann før utlysning. Budsjetterte lønnsmidler til stillinger som står ubesatte i kortere eller lengre perioder, kan gå inn som innsparinger til enhetenes og stabenes innsparingskrav. Dette kan gjennomføres som et midlertidig tiltak i påvente at prosessen med varig nedjustering av drifts nivået er effektivt.

Investeringer i handlingsprogram 2019-2022

Investeringsbudsjettet for perioden 2019-2022 har en samlet brutto utgiftsramme på 1.184 mill. kroner, hvorav 912,8 mill. kroner skal finansieres av nye låneopptak.

I utfordringsnotatet er det redegjort for behov, prioriteringer og rammebetingelser for kommunens investeringer. I handlingsprogrammet er investeringene gjennomgått og etterberegnet.

Den største investeringen kommunen står ovenfor er Grasmyrutbyggingen med undervisningslokaler, kulturskole, flyktingetjeneste og idrettsbygg. I handlingsprogrammet er kommunestyrets vedtak for forprosjektet fulgt opp, og nybygg av lokaler til ungdomsskole, idrettsanlegg og kulturskole er tatt inn i handlingsprogrammet. Offentlig infrastruktur er lagt inn. I tillegg er etterbruk av Grasmyr ungdomsskole til voksenopplæring, flyktingetjeneste, Frisk bris og Talentfabrikken tatt inn. Samlet brutto investeringskostnad er oppjustert

til 2019-pris for utbyggingen, og er lagt inn med 709 mill. kroner.

Andre store investeringer kommer som følge av vedtatt Helse- og omsorgsplan. Med bakgrunn i utfordringer som skisseres der, er det fra og med 2021 satt av midler til fremtidige investeringer innenfor helse og omsorg.

I tillegg til investeringsrammene fra utfordringsnotatet er det lagt inn midler til oppgradering av Sundbykåsa. Forøvrig er det forutsatt at tidligere vedtak og investeringsprosjekter videreføres i perioden. De enkelte prosjektene er omtalt senere i dokumentet.

Finansieringen av investeringene gjøres i hovedsak ved låneopptak. Det er imidlertid også lagt inn salg av eiendommer, blant annet Langesund ungdomsskole, Grasmyrhallen, boliger, boligtomter, og andre eiendommer, samt husbanktilskudd tilknyttet boligene på Nustad, og tippemidler til idrettshall og svømmehall.

Budsjettskjema 2A – Investering

Beløp i 1000

	Regnskap	Oppr. bud.	Økonomiplan				2019 -2022
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Finansieringsbehov							
Investeringer i anleggsmidler	72 019	111 034	352 959	497 400	168 850	63 800	1 083 009
Utlån og forskutteringer	38 164	0	35 000	35 000	35 000	35 000	140 000
Kjøp av aksjer og andeler	3 012	3 000	3 638	3 638	3 638	3 638	14 552
Avdrag på lån	23 495	0	8 500	8 800	9 200	9 500	36 000
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0	0
Avsetninger	521	0	0	0	0	0	0
Årets finansieringsbehov	137 211	114 034	400 097	544 838	216 688	111 938	1 273 561
Ekstern finansiering							
Bruk av lånemidler	-38 164	0	-299 024	-463 642	-82 124	-61 867	-906 656
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-6 669	-1 100	-16 900	-11 250	-54 300	-32 000	-114 450
Tilskudd til investeringer	-11 233	0	0	0	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	-8 331	0	-63 900	-57 508	-9 726	-4 933	-136 068
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-25 771	-12 760	-16 635	-8 800	-66 900	-9 500	-101 835
Andre inntekter	-317	0	0	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	-90 485	-13 860	-396 459	-541 200	-213 050	-108 300	-1 259 009
Intern finansiering							
Overført fra driftsbudsjettet	-386	0	-3 638	-3 638	-3 638	-3 638	-14 552
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-2 013	0	0	0	0	0	0
Sum intern finansiering	-2 398	0	-3 638	-3 638	-3 638	-3 638	-14 552
Udekket/udisponert	44 328	100 174	0	0	0	0	0

Investeringsprosjekter 2019 - 2022

Tabellen viser brutto utgifter inkl. mva. fratrukket tilskudd, salg og øremerkede fond. For større enkeltprosjekter vises vedtatte prosjektrammer. I tillegg vises tidligere bevilgninger, foreslått budsjett for perioden 2019-2022, samt forutsatte bevilgninger for perioden 2023-2028.

	Godkjent netto utgift inkl. mva.	Budsjett 2018 og tidligere	2019		2020		2021		2022		Sum 2019 - 2022		Forutsatt 2023 - 2028	
			Utg.	Innt.	Utg.	Innt.	Utg.	Innt.	Utg.	Innt.	Utg.	Innt.	Utg.	Innt.
<i>Investeringsutgifter inkl. mva. fratrukket inntekter. Tall i 1000 kroner</i>														
Attraktivitet, miljø, friområder, mm.														
Livlige og trivelige kommunesentre 2016-19	24 000	18 000	6 000	0	0	0	0	0	0	0	6 000	0	0	0
Ramme: Attraktivitet, miljø, friområder m.m.	0	3 750	3 750	0	5 000	0	5 000	0	5 000	0	18 750	0	25 000	0
Utbedring Dampskipskaia Langesund	12 000	12 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum	36 000	33 750	9 750	0	5 000	0	5 000	0	5 000	0	24 750	0	25 000	0
Beredskap og brannsikkerhet														
Ramme: Beredskap og brannsikkerhet	0	2 300	2 300	0	2 300	0	2 300	0	2 300	0	9 200	0	11 500	0
Sum	0	2 300	2 300	0	2 300	0	2 300	0	2 300	0	9 200	0	11 500	0
Boligutvikling, boligtomter, boligbygging														
Innløsning av festetomt på Rugtvedt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Offentlig infrastruktur Grasmyr boliger	0	0	20 000	0	20 000	0	3 000	0	0	-10 000	43 000	-10 000	0	-60 000
Reguleringsplan for boligområder Grasmyr (sør og vest)	0	0	2 500	0	1 250	0	0	0	0	0	3 750	0	0	0
Ny skytebane Stillinga	3 000	3 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Salg av bygninger på Rådhusplassen på Stathelle	0	0	0	-800	0	-1 100	0	-1 200	0	0	0	-3 100	0	0
Bunestoppen boligfelt, opparbeidelse og salg av tomter	0	0	13 000	0	13 000	0	0	-22 000	0	-22 000	26 000	-44 000	0	0
Sum	3 000	3 000	35 500	-800	34 250	-1 100	3 000	-23 200	0	-32 000	72 750	-57 100	0	-60 000
Finansielle investeringer														
Egenkapitalinnskudd KLP	0	3 638	3 638	0	3 638	0	3 638	0	3 638	0	14 552	0	18 190	0
Sum	0	3 638	3 638	0	3 638	0	3 638	0	3 638	0	14 552	0	18 190	0
IKT investeringer														
Implementering av velferdsteknologi	13 500	6 600	2 100	0	2 300	0	2 500	0	0	0	6 900	0	0	0
Muggsoppsanering av eldre arkiver	0	500	750	0	750	0	750	0	0	0	2 250	0	0	0
Ramme: IKT investeringer	0	5 000	7 000	0	7 000	0	7 000	0	7 000	0	28 000	0	35 000	0
Sum	13 500	12 100	9 850	0	10 050	0	10 250	0	7 000	0	37 150	0	35 000	0

Handlingsprogram for Bamble kommune 2019–2022, rådmannens forslag

	Godkjent netto utgift inkl. mva.	Budsjett 2018 og tidligere	2019		2020		2021		2022		Sum 2019 - 2022		Forutsatt 2023 - 2028	
			Utg.	Innt.	Utg.	Innt.	Utg.	Innt.	Utg.	Innt.	Utg.	Innt.	Utg.	Innt.
<i>Investeringsutgifter inkl. mva. fratrukket inntekter. Tall i 1000 kroner</i>														
Kirkelig fellesråd														
Handikapprampe Herre kirke	1 250	1 250	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nye gravplasser Eik gravlund	29 048	34 800	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ramme: Investeringer Kirkelig fellesråd	0	1 000	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	4 000	0	5 000	0
Utbedringer Bamble og Langesund kirker	3 500	3 500	8 100	0	0	0	0	0	0	0	8 100	0	0	0
Utfylling Bamble søndre kirkegård	3 000	2 000	1 000	0	0	0	0	0	0	0	1 000	0	0	0
Sum	36 798	42 550	10 100	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	13 100	0	5 000	0
Kommunale utleieboliger, boligsosial handlingsplan														
Boliger Nustadbakken	23 851	19 100	13 151	-8 400	0	0	0	0	0	0	13 151	-8 400	0	0
Boliger Nustadjordet	51 336	27 757	28 008	265	5 000	0	0	0	0	0	33 008	265	0	0
Investeringsramme: Investeringer iht. Helse- og omsorgsplan	0	0	0	0	0	0	10 000	0	10 000	0	20 000	0	60 000	0
Salg av kommunale eiendommer til finansiering av økt investeringsramme Nustadjordet	-9	0	0	-5 000	0	-4 050	0	0	0	0	0	-9 050	0	0
Sum	75 178	46 857	41 159	-13 135	5 000	-4 050	10 000	0	10 000	0	66 159	-17 185	60 000	0
Næringsutvikling, næringstomter, næringsbygg														
Skjerkøya, kjøp og salg næringstomer	25 000	10 650	0	-11 100	0	-6 100	0	-1 100	0	0	0	-18 300	0	0
Utvikling av næringsarealer gjennom Frier Vest AS	50 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	40 000	-40 000
Nytt Kystkultursenter i Langesund, inkl. tomt	48 500	9 200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	42 000	0
Sum	123 500	19 850	0	-11 100	0	-6 100	0	-1 100	0	0	0	-18 300	82 000	-40 000
Oppgradering kommunale bygg														
Opprustning vellokalet/Fogdegaarden Stathelle	1 800	1 800	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ramme: Oppgradering kommunale bygg og ENØK-tiltak	0	4 500	4 500	0	4 500	0	4 500	0	4 500	0	18 000	0	22 500	0
Sundbykåsa gård, kjøp av eiendom 2017 og oppgradering 19	0	6 154	2 500	0	0	0	0	0	0	0	2 500	0	0	0
Sum	1 800	12 454	7 000	0	4 500	0	4 500	0	4 500	0	20 500	0	22 500	0
Større prosjekter vedtatt av kommunestyret														
Bredbåndsutbygging 2018 i Bamble	0	3 150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum	0	3 150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Handlingsprogram for Bamble kommune 2019–2022, rådmannens forslag

	Godkjent netto utgift inkl. mva.	Budsjett 2018 og tidligere	2019		2020		2021		2022		Sum 2019 - 2022		Forutsatt 2023 - 2028	
			Utg.	Innt.	Utg.	Innt.	Utg.	Innt.	Utg.	Innt.	Utg.	Innt.	Utg.	Innt.
<i>Investeringsutgifter inkl. mva. fratrukket inntekter. Tall i 1000 kroner</i>														
Utbygging Grasmyr, framtidens ungdomsskole mv.														
Grasmyr, offentlig infrastruktur skoleområdet	0	0	2 000	0	4 000	0	0	-5 000	0	0	6 000	-5 000	0	0
Grasmyr, programmering, planlegging, usikkerhetsavsetning og prisvekst	116 900	5 600	41 300	0	80 300	0	12 800	0	0	0	134 400	0	0	0
Grasmyr, Erstatning av dagens Grasmyrhall	28 000	0	15 000	0	29 000	0	5 000	-21 000	0	0	49 000	-21 000	0	0
Grasmyr, lokaler kulturskole	45 300	0	14 000	0	28 000	0	4 000	-700	0	0	46 000	-700	0	0
Grasmyr, nærmiljøanlegg	8 000	0	4 000	0	8 000	0	1 000	-5 000	0	0	13 000	-5 000	0	0
Grasmyr, ny basishall	38 000	0	14 000	0	28 000	0	5 000	-9 000	0	0	47 000	-9 000	0	0
Grasmyr, ny svømmehall	73 000	0	30 000	0	60 000	0	10 000	-27 000	0	0	100 000	-27 000	0	0
Grasmyr, nybygg ungdomsskole og sambruksareal	274 000	0	83 000	0	164 000	0	27 000	0	0	0	274 000	0	0	0
Grasmyr, voksenopplæring og flyktningstjeneste	34 000	0	0	0	0	0	34 000	0	0	0	34 000	0	0	0
Grasmyr, salg av Langesund ungdomsskole og andre lokaler, samt driftsbesparelse i fraflytta lokaler	-20 000	0	0	0	0	0	0	-20 000	0	0	0	-20 000	0	0
Sum	597 200	5 600	203 300	0	401 300	0	98 800	-87 700	0	0	703 400	-87 700	0	0
Vann, avløp, renovasjon														
Ramme: Vann, avløp og renovasjon	0	25 000	30 000	0	30 000	0	30 000	0	30 000	0	120 000	0	150 000	0
Sum	0	25 000	30 000	0	30 000	0	30 000	0	30 000	0	120 000	0	150 000	0
Veg og trafiksikkerhet														
Ramme: Veg- og trafiksikkerhetstiltak	0	4 000	4 000	0	4 000	0	4 000	0	4 000	0	16 000	0	20 000	0
Sum	0	4 000	4 000	0	4 000	0	4 000	0	4 000	0	16 000	0	20 000	0

Beredskap og brannikkerhet

Ramme: Beredskap og brannikkerhet

Investeringsrammen har siden 2012 vært etablert som en utskiftingsplan som sikrer brann- og ulykkesberedskap forutsigbarhet for en god planlegging, og et pålitelig materiell- og utstyrsnivå.

Fra 2018 er rammen satt til 2,0 mill. kroner eks. mva.

Kommunale utleieboliger, boligsosial handlingsplan

Boliger Nustadbakken

I Nustadbakken skal det bygges 8 leiligheter og 2 hybler med heldøgns bemanning for personer med rus og psykisk lidelse, samt fellesarealer og personalbase i tilknytning til boligene. Det skal også bygges kontorlokaler til Avdeling for avhengighet.

Med bakgrunn i prognoseavvik grunnet høyere byggekostnader enn forutsatt, er prosjektet omarbeidet i flere omganger. Detaljprosjektering og anbudskonkurranse ble gjennomført, men konkurransen var mislykket da det kun var en kvalifisert anbyder. Konkurransen ble avlyst, og det ble gjort endringer i prosjektet med mål om å få ned kostnadene. Det pågår nå en ny anbudsrunde, og det forventes svar på denne i løpet av oktober.

Det vil bli fremmet en ny sak for kommunestyret om gjennomføring av prosjektet når nye anbudspriser foreligger. Saken legges frem for kommunestyret i desember, og kontraktsignering er forventet ved årsskiftet. Innflytting er beregnet til 2. halvår 2020.

Eventuelle justeringer i tidligere vedtatte rammer innarbeides i fremtidige budsjett og økonomiplaner.

Boliger Nustadjordet

Det skal bygges 9 samlokaliserte boliger for mennesker med nedsatt funksjonsevne, samt fellesarealer og personalbase på Nustadjordet. Kontraktinngåelse for generalentreprise fant sted 7. september i år, med oppstart 15. oktober 2018. Innflytting forventes fra medio februar 2020.

I kommunestyret den 3. mai 2018 ble det i K-sak 36/18 fattet vedtak om økt kostnadsramme for utbyggingen. Det ble samtidig fattet vedtak om at det økte finansieringsbehovet skal dekkes ved salg av eiendommer og omdisponering av investeringsmidler. Endrede finansierings- og

driftskonsekvenser er innarbeidet i budsjett og økonomiplan.

Investeringsramme: Investeringer i henhold til Helse- og omsorgsplan

Bamble kommune står overfor en betydelig endret demografisk utvikling. Antall 80-89 åringer doubles de neste 10 årene. Antall 90+ åringer øker med 30% i samme periode. Parallelt reduseres barn, unge og voksne. Dette gir kommunen store utfordringer med å dimensjonere tjenestene til hele befolkningen.

Det er derfor utarbeidet en egen plan for utvikling og dimensjonering av helse- og omsorgstjenestene. Denne planen må ses i sammenheng med kommunens øvrige planverk, og er en viktig del av kommunens framtidige helhetlige planlegging. Planen gir oversikt over helse- og omsorgstjenestenes behov, muligheter, utviklings- og utfordringsområder, samt hvilken retning helse- og omsorgstjenestene bør ha. Planen skal gi Bamble kommunestyre et godt grunnlag for prioriteringer innenfor framtidens helse- og omsorgstjenester.

Med bakgrunn i utfordringene som skisseres i planen er det allerede nå viktig at det blir satt av midler til fremtidige investeringer innenfor helse og omsorg.

I K-sak 67/18 ble Helse- og omsorgsplan; Utvikling og dimensjonering av helse- og omsorgstjenestene vedtatt. Planen skal legges til grunn for den videre utviklingen og prioriteringen av helse- og omsorgstjenestene, og tiltak skal vurderes årlig i forbindelse med kommunens utfordringsnotat og handlingsplan.

I denne planen fremgår det behov for nye investeringer innenfor området slik som:

- Samlokalisering av hjemmetjenesten. Investeringsbehov før 2022.
- Modernisering Vest Bamble aldershjem. Investeringsbehov etter 2022.
- Ombygging inngangsparti bokollektivet. Investeringsbehov etter 2022.
- 22 plasser Bamble helsehus innen 2028 - Investering: 22,5 mill. kroner.
- 28 plasser Bamble helsehus innen 2040 - Investering: 17,3 mill. kroner.
- 20 døgnbemannede boliger innen 2028 - Investering 12,0 mill. kroner.
- 83 døgnbemannede boliger innen 2040 - Investering 49,5 mill. kroner.

Kostnadene som presenteres i planen er i 2018 priser.

I perioden avsettes det en foreløpig ramme til finansiering av tiltakene i planen. Valg av løsninger og kostnadsberegninger av ulike alternativer må utredes nærmere iht. ordinære rutiner og PLP.

Salg av kommunale eiendommer til finansiering av økt investeringsramme Nustadjordet

I K-sak 36/18 vedtok Bamble kommunestyre blant annet at Nustadjordet samlokaliserte boliger skulle bygges i henhold til de planer og tegninger som er utarbeidet, og innenfor en kostnadsramme for investeringen på 59,629 mill. kroner eks. mva., samt at det økte finansieringsbehovet på 26.834.000 kroner skulle dekkes ved salg av eiendommer og omdisponering av investeringsmidler slik det fremkom i saken. Salg av eiendommer kombinert med omdisponering av investeringsmidler beløper seg til 30,58 mill. kroner.

I K-sak 69/18 om vurdering av salg av kommunale eiendommer ble et antall eiendommer som foreslås solgt lagt frem for kommunestyret. Rådmannen ble i vedtaket bedt om å foreta en komplett gjennomgang av boliger og leiligheter som kommunen eier og/eller leier med mål om å kartlegge hvor mye av boligmassen som er i bruk, og hvor mye som kan avhendes. Gjennomgangen ble forutsatt dekket innenfor eget budsjett, og resultatet skulle fremlegges for kommunestyret forut for behandlingen av budsjettet for 2019.

I investeringstiltaket er det budsjettet med salg og omdisponeringer som samsvarer med det økte finansieringsbehovet i K-sak 36/18 Utbygging Nustadjordet - Gjennomføring hovedprosjektet.

Oppgradering kommunale bygg

Opprustning vellokalet/Fogdegaarden Stathelle

I budsjettbehandlingen 2017 bevilget kommunestyret 1,5 mill. kroner eks. mva. til opprusting av velhuset og Fogdegaarden på Stathelle. Bevilgningen ble fordelt på 2017 og 2018.

Ramme: Oppgradering kommunale bygg og ENØK-tiltak

Investeringsrammen er etablert for å sikre prioriterte oppgraderingsbehov av kommunale bygg. ENØK-tiltak er en del av denne rammen. Årlig ramme er satt til 3,7 mill. kroner eks. mva.

Sundbykåsa gård, kjøp av eiendom 2017 og oppgradering 2019

Bamble kommune overtok Sundbykåsa gård den 19. januar 2017. Målsettingen var å utvikle gården til et sted som ga muligheter for ulike grupper til å oppleve sosial deltakelse, læring, mestring og økt livskvalitet gjennom tiltak som naturlig hører til i en gårdsdrift. Siden den gang har det vist seg at hovedhuset har alvorlige bygningsmessige mangler, i tillegg til at driftskonseptet viste seg å ikke være levedyktig.

I K-sak 68/18 ble det lagt frem en evalueringsrapport for Sundbykåsa. Samtidig ble det vedtatt at det skal settes i gang en prosess for å avklare den fremtidige bruken av Sundbykåsa. Det er forutsatt politisk involvering, og det er ønskelig å invitere frivillige lag og foreninger, og andre offentlige og private aktører som er interessert, til å delta i prosessen.

Det er innarbeidet 2,5 mill. kroner i 2019 for nødvendige utbedringer av gården.

Utbygging Grasmyr, framtidens ungdomsskole mv.

Grasmyr, programmering, planlegging, usikkerhetsavsetning og prisvekst

Utbyggingen på Grasmyr vil gi Bamble kommune et unikt senter for utdanning og oppvekst, kultur og fritid, inkludering, folkehelse og livsmestring.

I tillegg til en moderne ungdomsskole og en utbygging av den videregående skolen, vil utbyggingen styrke kommunens tilbud på flere områder. Det vil bli nye lokaler til kulturskolen og andre kulturaktiviteter, to nye idrettshaller og en svømmehall. Kommunestyret vedtok i sak 38/18 å bygge om lokalene til Grasmyr ungdomsskole til voksenopplæringen og flyktningetjenesten. Det ble også vedtatt å flytte Talenhuset for ungdom og Frisk Bris til disse lokalene.

Grasmyrprosjektet er et stort investeringsprosjekt, men er i like stor grad et prosjekt som har fokus på utvikling av gode tjenester til kommunens innbyggere. Samlingen av tjenester på Grasmyr gir muligheter for økt tverrfaglig samarbeid for å gi gode tilbud til mennesker i ulike livssituasjoner.

Kommunestyret i Bamble fattet i 2016 vedtak om å sette i gang et forprosjekt om ny felles

Handlingsprogram for Bamble kommune 2019–2022, rådmannens forslag

ungdomsskole, inklusiv idrettshall og svømmehall, jf. K-sak 60/16.

Videre ble det vedtatt i K-sak 105/17 at:

1. Bamble kommunestyre tar rapporten "Framtidas ungdomsskole - Forprosjekt" til orientering og er svært tilfreds med den medvirkning som har funnet sted.
2. For å utvikle Bamble til en attraktiv bosettings- og vekstkommune, er Bamble kommunestyre positiv til konseptet som er fremlagt og vedtar å gå videre med gjennomføringsmodell i en samspillmodell / utviklingsentreprise ved å:
 - a) utlyse en anbuds konkurranse med samspill/utviklingsentreprise med valgt entreprenør
 - b) avklare samarbeid og synergier med utvikling av videregående skole - campus Grasmyr
 - c) oppdatere kostnadsestimater og redusere usikkerhetsposten
3. Bamble kommunestyre får i februar 2019 fremlagt et forprosjekt fase 2 for et vedtak om hvordan prosjektet "Framtidas ungdomsskole mm") skal realiseres i et hovedprosjekt.
4. Samlet kostnadsramme for prosjektet er iht.

vedtatt budsjett og handlingsprogram 2018-2021.
5. Vedtatt organisering av forprosjektet videreføres fram til et endelig vedtak om gjennomføring av hovedprosjektet

Forprosjektet bes utrede hvorvidt det kan være hensiktsmessig at voksenopplæringen overtar den gamle u-skolen på Grasmyr og at man inviterer til et samarbeid med de øvrige Grenlandskommunene i forhold til dette.

I K-sak 38/18 ble det også bestemt at Frisk Bris og Talenthuset for ungdom samlokaliseres med voksenopplæringen og flyktningetjensten i bygget til Grasmyr ungdomsskole når de blir ledige. Det skal også vurderes om andre tjenester bør samlokaliseres i bygget.

I Handlingsprogrammet for 2018-2021 er det forutsatt at hovedtyngden av investeringen kommer i 2019 og 2020.

Fra K-sak 105/17 er følgende økonomiske forutsetninger hentet inn. Denne er lagt til grunn for rådmannens økonomiske rammer for utbyggingen:

	Investeringsbudsjett					Driftskonsekvens			Samlet driftskonsekvens bygg
	Prosjekt-kostnad inkl.mva	Mva refusjon	Tilskudd	Salg	Lån	Kapitalkostnad 2021, 30 år avdragstid og 2,4% rente	Drifts-kostnad	Drifts-inntekter	
Skole og sambruksarealer	274	-47			227	13,0	6,9		19,9
Salg Langesund og Grasmyr ungdomsskoler				-20	-20	-1,1	-7,0		-8,1
Tomme lokaler Herre, Rønholt, Rugtvedt					0		-2,0		-2,0
Kulturskole	46	-7	-1		38	2,2	1,0		3,2
Basishall	47	-8	-9		30	1,7	1,3	-1,3	1,7
Svømmehall	100	-17	-27		56	3,2	2,7	-2,7	3,2
VO/flyktninger	34	-6			28	1,6	1,0	-1,0	1,6
Erstatning Grasmyrhallen	49	-8	-11		30	1,7	1,3		3,0
Salg dagens Grasmyrhall				-10	-10	-0,6	-1,3		-1,9
Nærmiljøanlegg	13	-2	-5		5	0,3	0,0		0,3
Sum	563	-95	-53	-30	384	22,0	3,9	-5,0	20,9
Planlegging	9	-1			8	0,5			0,5
Usikkerhet	110				110	6,3			6,3
Sum netto prosjektkostnad	682	-96	-53	-30	503	28,8	3,9	-5,0	27,7

I tillegg er det lagt inn en økning av den samlede netto lånefinansierte investeringsrammen med følgende prisfremskrivning basert på Norges Banks KPI-prognose i PPR 2/18 i juni i rådmannens utfordringsnotat og i handlingsprogram 2019-2022:

Netto lånefinansiert ramme K-sak 105/17:		
		503 000
Konsumprisvekst 2018	2,30 %	514 569
Konsumprisvekst 2019	1,60 %	522 802
Prisvekst fra K-sak 105/17 til 2019-pris		19 802

Samlet areal i Areal- og funksjonsbeskrivelsen for nybyggingen er netto 10 594 kvm og brutto 13 964

kvm. Det er foretatt en kontroll av kalkylene i K-sak 105/17 etter at areal- og funksjonsprogrammet var ferdig, som kun fremviser mindre avvik. Det anbefales at prisjustert budsjetttramme fra gjeldende handlingsprogram videreføres i denne omgang, og justeres når anbudet er klart våren 2019.

Prosjektfasen og endelig tilbud etter samspill skal være ferdig i løpet av våren 2019. Samlede investeringskostnader og driftsmessig konsekvens må utredes og tas inn i fremtidige budsjetter.

Det er avsatt midler til kommunens eget arbeid med programmering og planlegging.

Grasmyr, Erstatning av dagens Grasmyrhall

Det er gjennomført en tilleggsutredning i prosjektet der det er vurdert at dagens Grasmyrhall skal erstattes med en dobbel idrettshall i tilknytning til den nye skolen. Dagens hall er over 30 år gammel, og det må påregnes betydelige oppgraderinger i årene som kommer. I tillegg vektlegges helheten i disponeringen av området. Det er forutsatt at salg av dagens Grasmyrhall skal inngå som en del av finansieringen av ny hall. I tillegg er det forutsatt av FDV-utgifter (forvaltning, drift og vedlikehold) ved ny hall finansieres av eksisterende FVD-utgifter ved gammel hall.

Grasmyr, lokaler kulturskole

Den nye skolen skal også kunne gi et godt tilbud for kulturskolen, og det forutsettes at en stor del av arealene skal kunne sambrukes. Det legges inn økte driftskostnader til byggdrift på 1 mill. kroner pr år.

Grasmyr, ny basishall

Ny idrettshall er inkludert i Grasmyrprosjektet. Idrettshallbehovet for skolene kan løses som et tillegg til eksisterende idrettshall på Grasmyr. Det er foreslått at idrettshalltillegget bygges i form av en basishall. Idrettsfunksjoner skal primært dimensjoneres for skolens behov, hensyntatt utleie til Telemark fylkeskommune (utvidelse av Bamble videregående skole) og bruk av Grasmyrhallen. Idrettslag og befolkningen for øvrig skal også kunne disponere disse fasilitetene ved ledig kapasitet, og det må derfor også tilrettelegges for dette. Det ble i forprosjektet beregnet en driftsutgift på hallen på 1,3 mill. kroner, samt utleie av hallen på tilsvarende beløp, slik at driftsutgiftene ikke generer større netto driftsutgifter.

Grasmyr, ny svømmehall

Svømmehall og tilhørende fasiliteter har et bruttoareal på cirka 2275 kvadratmeter. Areal og funksjoner skal utformes med bakgrunn i konseptmateriale fra 2521 Simply Swimming eller tilsvarende, og må sees i sammenheng med Areal- og funksjonsprogrammet for skoleanlegget, slik at det blir en helhetlig god løsning. Det er forutsatt tippemidler til hallen.

Det ble i forstudiet beregnet FVD-utgifter (forvaltning, drift og vedlikehold) til bygget på 2,7 mill. kroner, og det er kalkulert inn en driftsinntekt for utleie og billetter på tilsvarende beløp som finansiering.

Det er ikke lagt inn budsjettmidler til bemanning av svømmetilbudet, da alternative konsepter og kostnadene ved disse må utredes før driftsformen beslutes.

Grasmyr, nybygg ungdomsskole og sambruksareal

Bamble kommune har i dag fem skoler med ungdomstrinn. Disse varierer i størrelse fra 39 elever til 212 elever. Endringer i kommunens befolkningssammensetning gjør at rammene for skoledriften er trange, og som en konsekvens av dette er opplæringstilbudet til elevene ved de ulike ungdomstrinnene av ulik kvalitet. I tillegg til dette er det meste av bygningsmassen hvor det i dag drives ungdomsskole av eldre årgang, og det er både et oppgraderingsbehov og vedlikeholdsetterlep av en betydelig økonomisk størrelse. Dette er nærmere beskrevet i tilleggsutredningen i K-sak 120/15 «Framtidas ungdomsskolestruktur i Bamble kommune».

Grasmyr, nærmiljøanlegg

I forbindelse med utbyggingen av et nytt skoleanlegg på Grasmyr er det lagt inn midler til nærmiljøanlegg. Anlegget vil kunne få 50% tilskudd beregnet av nettokostnad. Det er ikke lagt inn driftsutgifter til anlegget.

Grasmyr, voksenopplæring og flyktingetjeneste

Den 03.05.2018 vedtok Bamble kommunestyre i K-sak 38/18:

1. Voksenopplæringen og flyktingetjenestene flytter til nye lokaler i bygget til Grasmyr ungdomsskole når de blir ledige.

2. Frisk Bris og Talenthuset samlokaliseres med voksenopplæringen og flyktingetjenesten i bygget til Grasmyr ungdomsskole. Det skal vurderes om også andre tjenester bør samlokaliseres i bygget.

3. Ved flytting til nye lokaler på Grasmyr, skal lokalene til Frisk Bris («Sjeseveien skole») og Talenhuset («Fjæra») selges som en del av finansieringen. Tomten til Frisk Bris og tilleggstomt vurderes utviklet til boliger i kommunal regi og/eller selges helt eller delvis til privat utbygger.

4. «Tirsdagsklubben» sikres lokaler for sin virksomhet på Grasmyr.

5. Etterbruk av Grasmyr ungdomsskole etableres som et delprosjekt under Grasmyrutbyggingen.

6. Det skal utarbeides et forprosjekt med plan for nødvendig oppgradering og ombygging av bygget. I forprosjektet skal det utarbeides en finansieringsplan og en klargjøring av faglige og driftsmessige gevinster.

Grasmyr, offentlig infrastruktur skoleområdet

Infrastrukturen (veier, veikryss, parkering, vann og avløp) for Grasmyrområdet blir en stor investering som skal deles på utbyggerne. For å få gjennomført utbyggingen må kommunen imidlertid forskuttere investeringene. En sak om finansiering av offentlig infrastruktur vil bli lagt frem til politisk behandling.

Utbyggerne vil i dette tilfelle være ny Ungdomsskole, idrettshaller, svømmehall, Bamble videregående skole, voksenopplæringen etc.

Grasmyr, salg av Langesund ungdomsskole og andre lokaler, samt driftsbesparelse i fraflytta lokaler

Gamle Langesund og Grasmyr ungdomsskoler vil ikke være i drift som ungdomsskoler etter oppstart av ny skole på Grasmyr. Disse byggene vil ikke være egnet til annen kommunal virksomhet uten at det foretas større ombygginger. Kostnader ved rehabilitering og ombygging er beheftet med stor usikkerhet, og er erfaringsmessig svært kostbart.

- Langesund ungdomsskole ligger sentralt plassert og bør legges ut til salg på det åpne markedet. Salgssum er foreløpig ukjent, men er lagt inn med et budsjettbeløp på 10 mill. kroner.
- Grasmyr ungdomsskole er vedtatt omdisponert til flyktningetjeneste, voksenopplæring, Frisk Bris og Talenhuset.
- Frisk Bris og Fjæra er i K-sak 38/18 vedtatt lagt ut for salg. Salgssum er foreløpig ukjent, men er lagt inn med et budsjettbeløp på 10 mill. kroner.

Det er foreløpig kalkulert en besparelse på driftsutgiftene på disse byggene på 7 mill. kroner.

I tillegg fristilles arealer på Herre, Rønholt og Rugtvedt. Det er foreløpig kalkulert en samlet besparelse på 2 mill. kroner ved at disse lokalene tas ut av bruk.

IKT investeringer

Implementering av velferdsteknologi

Velferdsteknologi kan bidra til å forebygge eller utsette institusjonsplass, og Bamble kommune skal ha fokus på hvilke løsninger innenfor velferdsteknologien som gir innbyggere i Bamble mulighet til å mestre eget liv og helse til tross for sykdommer, jf. K-sak 68/17 om Velferdsteknologi i Bamble kommune - Handlingsplan.

Helse og omsorg har deltatt i anskaffelsen av trygghetsalarmering og pasientvarslingssystem, og dette skal implementeres i institusjoner, heldøgns boliger og til hjemmeboende i løpet av de neste årene. Trygghetsalarmering og pasientvarsling er en del av kommunens satsing på velferdsteknologi.

Muggsoppsanering av eldre arkiver

Det er bekreftet i flere prøvesvar at hele arkivet i Lensmannsgården har muggsopp. Dette er også kvalitetssikret av IKA Kongsberg, og de har på eget initiativ vurdert omfang og tatt prøver av arkivmaterialet. Deler av arkivet har kun sparsom forekomst av sporer og fragmenter, men en del av arkivet har rik vekst. Dette vil innebære at IKA Kongsberg vil velge ulike måter å håndtere arkivmaterialet på ut fra skjønnsmessige vurderinger underveis i saneringen.

Dette arkivet utgjør 125 hyllemeter per i dag. I tillegg kan det være arkiver på ytre virksomheter, som også kan ha forekomster av muggsopp. Alle arkiver som avleveres i dag blir det nå tatt prøver av for å sikre at arkivmateriale blir oppbevart og håndtert på en forsvarlig måte.

Ramme: IKT investeringer

Investeringsrammen går til finansiering av pågående og nye IKT prosjekter vedtatt av kommunens IKT forum. Årlig ramme er satt til 4,2 mill. kroner eks. mva.

IKT rammen foreslås økt med 1,7 mill. kroner eks. mva. samtidig som det legges inn gevinstrealisering i drift, beregnet med avskrivning over 10 år og med 4% rente.

Kirkelig fellesråd

Handikapprampe Herre kirke

Det ble i handlingsprogrammet for 2018-2021 budsjettert inn 1,250 mill. kroner til etablering av ny utvendig handikapprampe ved Herre kirke. Bevilgningen ble gitt eks. mva. Siden prosjektet kjøres i kommunal regi, vil det bli beregnet inn mva. for bevilgningen som ble gitt i 2018.

Nye gravplasser Eik gravlund

Eik gravlund ble fullfinansiert med bevilgning gitt i 2018.

Det er planlagt oppstart av utvidelsen av Eik gravlund i 2018. I den sammenheng er det viktig å understreke at utvidede gravplassarealer vil utløse et behov for mer betjening når utvidelsen er ferdigstilt. Det antas at en 50 % stillingsøkning er nødvendig for å drifte utvidelsen, ca. 400.000 kroner. I tillegg tilkommer det 400.000 kroner i økte driftsutgifter, til sammen 800.000 kroner i året fra 2019.

Ramme: Investeringer Kirkelig fellesråd

Investeringsrammen er etablert fra og med 2017 for å kunne ivareta behov for nødvendige investeringer etter prioritering av Kirkelig fellesråd. Årlig ramme er satt til 1 mill. kroner eks. mva.

Utbedringer Bamble og Langesund kirker

Kommunestyret har tidligere bevilget 3,5 mill. kroner fordelt på 2017 og 2018 for utbedring av råteskader på Langesund og Bamble kirker. Arbeidene ved Langesund kirke er ferdigstilt, og arbeidene fortsetter nå på Bamble kirke. Etter en fagkyndig gjennomgang av kirken, er de arbeidene som må gjøres nå beregnet til å koste mellom 7,5 og 10 mill. kroner eks. mva. Det er behov for en ekstrabevilgning på mellom 5,5 og 8 mill. kroner. Som en del av denne finansieringen inngår ubenyttet ramme for rentekompensasjon på 1,4 mill. kroner fra Husbanken.

Utfylling Bamble søndre kirkegård

Det ble i handlingsprogrammet for 2018-2021 budsjettert inn tilsammen 3 mill. kroner (2 mill. kroner i 2018 og 1. mill. kroner i 2019) til Bamble kirke for utredning og bruk av fyllmasser fra utbyggingen av ny E18 i Bamble. Bakgrunnen for bevilgningen er å sikre Olavskirken/ruinene og kirkegården forøvrig, da det er noe ustabile jordmasser i området. Dette for å sikre området for rasfare ved ekstremvær. Bevilgningen ble gitt eks. mva. Siden prosjektet skal kjøres i kommunal regi,

beregnes det nå inn mva. for bevilgningen slik at bevilget beløp for 2019 blir 1 mill. kroner eks. mva.

Større prosjekter vedtatt av kommunestyret

Bredbåndsutbygging 2018 i Bamble

Det ble i budsjettbehandlingen for 2018 vedtatt 2,6 mill. kroner eks. mva. til Bredbåndsutbygging i Bamble.

I denne bevilgningen ligger det 3.150.000 kroner fra NKOM (Nasjonal tilskuddsordning) til utbygging av bredbånd. I tillegg innvilget Bamble kommune 500.000 kroner. Total tilskuddsramme er da 3.650.000 kroner inkl. mva. Tilskuddet fra Bamble står på fond for samfunnsutvikling.

Attraktivitet, miljø, friområder, mm.

Livlige og trivelige kommunesentre 2016-19

Tettstedsutviklingen "Livlige og trivelige" på Stathelle og i Langesund har siden 2016 hatt en årlig bevilgning på 2,5 mill. kroner eks. mva. i en fireårsperiode. I gjeldende handlingsprogram er denne bevilgningen tatt ut fra år 2020. Fra 2020 og for en tidsbegrenset periode legges disse tettstedsutviklingsprosjektene inn i investeringsrammen for Attraktivitet, miljø, friområder m.m.

Ramme: Attraktivitet, miljø, friområder m.m.

Investeringsrammen er etablert for å samle investeringsprosjekter som fremmer attraktivitet og stedsutvikling. Rammen skal dekke investering til parker, oppgradering av friområder og skjærgårdsparken. Utskifting av maskiner og utstyr innenfor parkområdet ligger også under denne rammen.

Fra 2020 og for en tidsbegrenset periode legges også tettstedsutviklingsprosjektene "Livlige og trivelige" inn i rammen.

Årlig ramme er satt til 3,5 mill. kroner eks. mva. i 2019, og 4,6 mill. kroner eks. mva. for årene 2021 og 2022. Videre er årlig ramme fra 2022 lagt inn med 4,2 mill. kroner eks. mva.

Utbedring Dampskipskaia Langesund

Det ble i budsjettbehandlingen for 2018 vedtatt 12 mill. kroner til utbedring og ombygging av Dampskipskaia i Langesund. Det er inngått en avtale mellom Grenland havn og Bamble kommune om ombyggingen, og kommunens andel er 10 mill.

kroner eks. mva. i tilskuddsmidler. Total investering er ca. 30 mill. inkl. mva.

Næringsutvikling, næringsstomter, næringsbygg

Nytt Kystkultursenter i Langesund, inkl. tomt

På Smietangen i Langesund skal det bygges en ny bydel. En av idéene er å bygge et nytt kystkultursenter og museum i forbindelse med den nye bydelen.

Kommunestyret vedtok i K-sak 33/14 å gjennomføre en forstudie for å utrede muligheten for å etablere et nytt kystkultursenter på Smietangen. I K-sak 82/14 behandlet kommunestyret forstudien og vedtok å videreføre arbeidet gjennom et forprosjekt. Det ble i K-sak 10/15 vedtatt et mandat for dette arbeidet.

Rapporten fra forprosjektet ble behandlet av kommunestyret i K-sak 5/17. Kommunestyret fattet da følgende vedtak:

1. *Bamble kommunestyre tar til orientering og informasjon foreliggende forprosjektrapport om Senter for kystkultur og er positive til konseptet som er lagt fram.*
2. *Bamble kommunestyre gir uttrykk for at kommunestyrets eierbestilling er besvart og gir de involverte parter ros for det solide arbeid som er nedlagt.*
3. *Bamble kommunestyre vurderer at kommunen, som foreløpig eneste interessent, ikke er i stand til å påta seg det økonomiske ansvar og risiko alene, og ber rådmann om at det arbeides videre med å få på plass en eller flere samarbeidspartnere og medinvestorer som sammen med kommunen finner det økonomisk forsvarlig å gå i gang med et hovedprosjekt.*
4. *Bamble kommunestyre ber om at saken legges fram til ny behandling før sommeren, for endelig stillingstagende til om det skal gjennomføres et hovedprosjekt.*

Ved behandlingen i sak 58/17 fattet kommunestyre følgende vedtak:

1. *For å slutføre arbeidet med å få på plass flere samarbeidspartnere og medinvestorer, forlenges arbeidet med forprosjektet til ut 2017.*
2. *Forprosjektet legges fram til ny behandling i første kommunestyre i 2018. Videre arbeid dekkes av budsjettet til forprosjektet.*

Kommunestyret vedtok i sak 2/18 igjen å videreføre arbeidet:

1. *Bamble kommunestyre registrer at det tar tid å få på plass nødvendig finansiering av et kystkultursenter. Det pågående arbeidet forlenges derfor ut 2018.*
2. *Utgifter til videre arbeid i 2018 dekkes av rådmannens utviklingsmidler.*

Ny behandling vil skje i det første kommunestyremøtet i 2019.

Kommunestyret har i sak 1/18 vedtatt å kjøpe tomten hvor et kystkultursenter kan bygges.

Før forprosjektet avsluttes, er det satt av en kostnadsramme til et kystkultursenter som ligger inne i tallgrunnlaget med netto 30,8 mill. kroner eks. mva. Det er i vedtatt handlingsprogram lagt inn ca. 1 mill. kroner til drift.

Kommunens økonomiske bidrag til et nytt kystkultursenter må ses i forhold til organiseringen av et senter. Det er i forprosjektet foreslått at senteret organiseres som et aksjeselskap. Det vurderes om bygget kan realiseres som et næringsbygg finansiert av eksterne investorer og hvor kystkultursenteret leier lokaler. Kommunens økonomiske bidrag kan da skje som et tilskudd til kystkultursenteret.

Det ble i vedtatt handlingsprogram 2018-2021 avsatt 10 mill. kroner eks mva til kjøp av tomt (Smietangen og Tordenskjoldsplass) og til opparbeidelse av tomteområdene.

Skjerkøya, kjøp og salg næringsstomer

Kommunestyret vedtok i K-sak 56/14 at innløsning av industritomter på Skjerkøya godkjennes under forutsetning av at avtalen gjelder samtlige eiendommer som er omtalt i saken. Lånet på 15 mill. kroner for innløsningen finansieres ved salg av tomter over en 20 års periode.

Bamble kommune har solgt flere tomter, men det gjenstår fortsatt tomter for salg. Disse er enten utleid, reservert eller det foregår forhandlinger i forbindelse med salg. I Økonomiplanen budsjetteres det med rentekostnader, samt salg av tomter.

Investering per 22.10.2018: 31 072 000,- Kjøp, infrastruktur og opparbeidelse totalt over år.

Salg pr. 22.10.18	18 517 000,-
Potensiale	26 729 500,-
Forventet overskudd	14 174 500,-

Det er en tomt på 10 489 m² det ikke er inngått skriftlig avtale på, men tilbud er sendt også for denne tomten, og det forventes svar fra interessent. De andre tomtene har Oldroyd og Pipe Life opsjon på. I tillegg leies det ut en tomt til Nor Betong som Oldroyd også har opsjon på når leietiden er ute.

Utvikling av næringsarealer gjennom Frier Vest AS

Bamble kommune er deltaker i Frier Vest AS, hvor deltakerne, Bamble kommune, Ineos og Grenland havn i fellesskap har som mål å utvikle nye næringsområder. Det videre økonomiske engasjementet er avhengige av fremdriften til selskapet, og lønnsomheten i prosjektet.

Områdeplan er under utarbeidelse, og daglig leder er ansatt. Det jobbes mot interessenter til området. Det er bevilget 10 mill. kroner av kommunestyret, og av denne bevilgningen lånes det ut midler til selskapet.

I formannskapet 01.03.2018 ble oppdatering av reguleringsplan for Gassveien 353 behandlet. Bamble kommunes andel av finansieringen, inntil 4 mill. kroner inkl. mva., finansieres med refunderte utlegg for arkeologisk kartlegging E18, og midler avsatt til utvikling av Frier Vest.

Videre bevilgninger til Frier Vest kommer etter 2022.

Boligutvikling, boligtomter, boligbygging

Bunestoppen boligfelt, opparbeidelse og salg av tomter

Bunestoppen er under regulering og vil kunne gi plass for omlag 110 nye boenheter. Det må investeres i opparbeidelse av infrastruktur, vei, vann og avløp, samt opparbeidelse av fellesarealer, før tomtene kan selges. Prosjektet har ikke kommet så langt at det er foretatt noe kostnadsoverslag. Tallene er derfor en foreløpig stipulering av kostnader og inntekter. Oppstart etter regulering i 2019.

Ny skytebane Stillinga

Den 30.10.2014 behandlet Bamble kommunestyre Intensjonsavtale vedrørende erverv av areal til ny skytebane, K-sak 63/14, med følgende vedtak:

1. Bamble kommunestyre vedtar å inngå avtale med Opplysningsvesenets fond for å erverve område til anleggelse av ny skytebane på Stillinga, del av gnr 41 bnr 1.
2. Bamble kommunestyret vedtar å gjennomføre ervervet i henhold til vedlagte utkast til Intensjonsavtale, men at 3 meter til fortau fra eksisterende veikant langs Bambleveien ikke inngår i makeskiftet.
3. Bamble kommunestyre vedtar at netto inntekt i forbindelse med transaksjonen godskrives prosjektet Skytebanefond med kr 200.000,-.
4. Bamble kommunestyre ber om at vesentlige endringer i forhold til vedlagte utkast til Intensjonsavtale framlegges kommunestyret for ny behandling.
5. Bamble kommunestyret ber om at reguleringsplanen for Lilletorvet, ref. intensjonsavtalen punkt 5, inkluderer nærliggende områder.

Offentlig infrastruktur Grasmyr boliger

Infrastrukturen (veier, veikryss, parkering, vann og avløp) for grasmyrområdet blir en stor investering som skal deles på utbyggerne (boliger). For å få gjennomført utbyggingen må kommunen imidlertid forskuttere investeringene. Det vil bli lagt frem en sak til politisk behandling om finansiering av offentlig infrastruktur.

Reguleringsplan for boligområder Grasmyr (sør og vest)

Det må utarbeides en egen detaljreguleringsplan for boligområdene på Grasmyr, da disse blir flateregulert. Dette skal finansieres av tomtosalget, men kommunen må midlertidig forskuttere investeringen.

Salg av bygninger på Rådhusplassen på Stathelle

Salg av bygningene på Rådhusplassen på Stathelle vil kunne gi inntekter på tilsammen 3,1 mill. kroner. Anslaget er basert på takst hvor markedsverdien er lagt til grunn med følgende fordeling:

- Bedehuset kr. 800 000,-
- Fengselet kr. 1 100 000,-
- Velhuset kr. 1 200 000,-

Veg og trafiksikkerhet

Ramme: Veg- og trafiksikkerhetstiltak

Investeringsrammen er etablert for å samle investeringsprosjekter innenfor vei- og trafiksikkerhetstiltak. Tiltak til "Aksjon skolevei" er også en del av denne rammen, med statlig tilskudd

og kommunal bevilgning. Årlig ramme er satt til 3,6 mill. kroner eks. mva.

Vann, avløp, renovasjon

Ramme: Vann, avløp og renovasjon

Investeringsrammen er etablert for å samle investeringsprosjekter innenfor områdene vann,

avløp og renovasjon. Aktiviteten innenfor rammen er i hovedsak fornyelse og forlengelse av eksisterende vann- og avløpsnett. Rammen dekker også investeringer i maskiner og utstyr innenfor samme område. Rammen for 2018 er 25 mill. kroner. For å kunne ivareta nødvendige investeringer for kapasitetsutvidelse av ledningsnettet, er det i budsjettet for 2019 lagt inn en økning slik at fremtidig ramme blir 30 mill. kroner.

Ønskede investeringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	Utgift 2019	Utgift 2020	Utgift 2021	Utgift 2022
Investeringsprosjekter				
Kirkelig fellesråd				
Økt ramme - Kirkelig fellesråd	-1 150	0	0	0
Sum Kirkelig fellesråd	-1 150	0	0	0
Attraktivitet, miljø, friområder, mm.				
Opparbeide område Smietangen og Tordenskjoldsplass	0	5 000	2 500	0
Plan / prosjektering for Smietangen og Tordenskjoldsplass	500	0	0	0
Sum Attraktivitet, miljø, friområder, mm.	500	5 000	2 500	0
Boligutvikling, boligtomter, boligbygging				
Bredbåndsutbygging i områder med dårlig dekning	3 750	3 750	3 750	3 750
Sum Boligutvikling, boligtomter, boligbygging	3 750	3 750	3 750	3 750
Veg og trafiksikkerhet				
Asfaltering av kommunal del av Nensetveien	1 500	0	0	0
Utvidelse av Elvikveien (kommunal andel)	1 250	1 250	0	0
Sum Veg og trafiksikkerhet	2 750	1 250	0	0
Ingen portefølje				
IKT-løft skole og barnehage	1 700	1 700	1 700	0
Kongens dam på Herre	10 000	0	0	0
Lagerhall Eik	600	0	0	0
Ny brannstasjon	1 000	29 000	30 000	0
Nødstrøm Halen gård	2 000	0	0	0
Opprustning og drift av sentrumsbygget	0	16 800	4 300	6 800
Toalett på Langøya	500	0	0	0
Sum Ingen portefølje	15 800	47 500	36 000	6 800
Sum investeringsprosjekter	21 650	57 500	42 250	10 550

Økt ramme - Kirkelig fellesråd

Bamble kirkelige fellesråd v/kirkevergen har utarbeidet sitt eget utfordringsnotat for perioden 2019-2022. Justert behov for økt ramme for kirkelige fellesråd fremkommer slik:

- Varmeanlegg Herre kirke: kr. 500.000,-
- Oppgradering kirkegårdsgjerdet Stathelle kirkegård kr. 550.000,-
- Minnesmerke Langesund kirkegård kr. 550.000,-
- Restaurering gulv underetasjen Langesund kirke kr. 650 000,-
- Opprydding kirkelige eiendomsforhold kr. 550.000,-
- Fuktskader Langesund kirke (kjelleretasje) kr. 550.000,-
- Istandsetting/utvidelse bårehus/garasje Langesund kirkegård kr. 450.000,-
- ENØK tiltak 4 kirker kr. 250.000,-
- Oppretting/steinsetting av Lønnrygg kirkegård i Bamble (Nordsiden av E18) kr. 4.000.000,-

Til sammen: kr. 8.050.000,-

Opparbeide område Smietangen og Tordenskjoldsplass

Kommunen har kjøpt deler av Smietangen og Tordenskjolds plass. Uavhengig av kystkultursenter, så er det viktig at området utvikles til en attraktiv del av Langesund sentrum.

For å sikre dette arbeidet bes det om kr. 500 000 til plan- og prosjekteringsarbeid i 2019, samt 5 mill. kroner i 2020 og 2,5 mill. kroner i 2021 for å opparbeide området.

Bredbåndsutbygging i områder med dårlig dekning

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (NKOM) har støtteordninger for utbygging av bredbånd. Denne har blitt vesentlig redusert siste året og kommunal egenandel har økt. Hvis kommunen skal søke midler i framtiden så må det settes av betydelige beløp til dette formålet.

Asfaltering av kommunal del av Nensetveien

Den øvre delen av Nensetveien er kommunal. Dette er grusvei. Vedlikeholdet er arbeidskrevende for kommunen med høvling og salting. En varig løsning er fast dekke.

Utvidelse av Elvikveien (kommunal andel)

Dagens Elvikvei har store kapasitetsproblemer. Det offentlige, gjennom friområdet på Ivarsand, er en hyppig bruker av veien. Det er regulert inn ny vegtrase som vil løse disse utfordringene. Det er flere grunneiere som har urealiserte tomter, men som ikke får realisert disse for veien er lagt om. Disse grunneierne bør være med på spleiselaget.

IKT-løft skole og barnehage

I inneværende skoleår har vi gjennomført et forstudie hvor vi har utarbeidet en foreløpig IKT-strategi hvor vårt største tiltak er oppstart av prosjektet Et digitalt løft i skole og barnehage fra 1. august 2017. Det er ansatt prosjektleder fra 1. august finansiert av IKT-forum og forprosjektet skal analysere og definere flere hovedprosjekter i IKT-løftet. Følgende områder vil ha fokus i forstudiet:

- Kartlegge og analysere organisasjonens bruk av IKT på målområdene
- Utfordre og støtte virksomhetene i bruk av eksisterende digitale systemer
- Utarbeide målbildet for IKT i skole og barnehage, identifisere underprosjekter til neste fase, og utarbeide prosjektspesifikasjoner til disse
- Lage forslag til prosjektplan (planprogram) for forprosjektet etter PLP-metodikk
- Utarbeide forslag til ny IKT-strategi som en del av den felles kommunale IKT-strategien

Dette løftet utfordrer oss økonomisk da innkjøp av PCer/nettbrett, frikjøping av lærere, anskaffelser av systemer og mulige integrasjoner mot våre fagsystemer vil gi oss store investerings og driftskostnader – kanskje opp mot 10 mill. kroner.

Kongens dam på Herre

Ved eventuelle overtagelse av Kongens dam på Herre vil det være behov for vesentlig beløp for reparasjon av dammen for å tilfredsstillende myndighetskrav i forhold til damsikkerhet. Det er knyttet stor usikkerhet til det økonomiske anslaget.

Lagerhall Eik

Eiendomsforvaltning og kommunalteknikk har ønske om å sette opp en lagerhall på Eik for å kunne lagre større gjenstander under tak, men som nå står ute og forfaller. Fundament er støpt, men det resterende gjenstår. Stipulert kostnad er kr.600 000 kroner.

Ny brannstasjon

I forbindelse med ny organisering av brannvesenet og endrede behov så er det nødvendig å bygge ny brannstasjon med større kapasitet og tilpasset kasernert drift.

Totalinvesteringen er beregnet til 60 mill. kroner. Dette innebærer oppstart på planarbeid i 2019 og med gjennomføring av bygging i 2020-21.

Nødstrøm Halen gård

Halen Gård er kommunens møteplass for Formannskapet og Kommunestyret. I tillegg er det kommunens beredskapssenter som blir brukt i krisehendelser. Skal dette kunne fungere i enhver situasjon er man avhengig av strøm. I dag finnes ingen alternativ strømkilde. Dersom kommunen blir strømløst i flere døgn vil de mobile aggregatene vi har måtte benyttes for å sikre vannforsyningen blant annet. Det er derfor på høy tid at beredskapssenteret sikres slik at det vil kunne fungere som forutsatt i en krisesituasjon. Kostnadene til dette er beregnet til 2,0 mill. kroner.

Opprustning og drift av sentrumsbygget

Kommunestyret behandlet i 2009 en kulturhusutredning. Det ble vedtatt å satse på en opprustning av Sentrumbygget i Langesund. Det ble lagt vekt på at det vil være en "billig" måte å sikre kommunen et kulturhus og at kultur er et viktig element i utviklingen av Langesund som tettsted.

Det ble i 2010 vedtatt en plan for opprustning av Sentrumsbygget. Garderober og toaletter er rustet opp, og det er bevilget midler til utbygging av et lager til scenen. Arbeidet med et lager har tatt lang tid som følge av flere forhold, men det forventes at en plan kan legges fram våren 2019.

Det er viktig å komme i gang med de gjenstående fasene i den vedtatte planen for opprustning. Kostnadsoverslaget er justert med 6,7 % fra 2018, basert på prisstigning i byggekostnader siste år. Tallene er hentet fra Byggfakta. Prisstigningen i Telemark var på 9,7 % siste år.

Utbyggingsfaser	Investeringsmidler - tall i 1000-kr.
Opprustning av storsalen inkl. utvidelse til 300 sitteplasser	16 800
Utvidelse av foajeen	4.300
Ombygging av andre lokaler i 1 etasje og lagerrom i kjeller	6.800
Sum	27 900

Det bør være et mål å gjennomføre /finansiere den vedtatte planen i handlingsplanperioden. Det foreslås at det settes av 16,8 mill. kroner i 2020, 4,3 mill. i 2021 og 6,8 mill. i 2022.

Det mangler et reelt budsjett til drift av sal og scene i Sentrumsgården. Det foreslås å dekke disse kostandene innenfor budsjettrammen til kultur og oppvekst. Det forutsetter imidlertid at kravet til

Handlingsprogram for Bamble kommune 2019–2022, rådmannens forslag

innsparinger i enhetens budsjetttramme blir redusert (jfr. enhetens prioriterte tiltak).

Toalett på Langøya

Plan for forvaltning av kommunens område på Langøya er under utarbeidelse.

Det er her påpekt flere tiltak som er viktig for bruk av bygninger og friområder. noen av de viktigste er en regelmessig og fast båtforbindelse til Langøya i sommersesongen og etablering av HC-toalett som er tilgjengelig for alle brukergrupper. Det er anslått at toalett for bevegelseshemmede vil komme på 500.000,- kr.

Hovedtallene i budsjettforslaget

Sentrale inntekter

Beløp i 1000	Budsjett	Økonomiplan			
	2018	2019	2020	2021	2022
Skatt på inntekt og formue	-372 116	-377 414	-381 943	-386 472	-391 001
Ordinært rammetilskudd	-352 150	-377 785	-384 358	-390 936	-399 788
Skatt på eiendom	-77 319	-74 105	-69 344	-75 083	-69 323
Andre generelle statstilskudd	-4 198	-4 179	-4 081	-3 983	-3 885
Eiendomsskatt, statlig kompensasjon verker og bruk, opptrapping 33 mill. 2019-2025	0	-4 700	-9 400	-14 100	-18 900
Sum sentrale inntekter	-805 783	-838 183	-849 126	-870 574	-882 897

Skatt, rammetilskudd og eiendomsskatt utgjør kommunens viktigste frie inntekter, og danner finansieringsgrunnlaget for kommunens drift. I budsjetteringen er det lagt inn kjente forutsetninger fra revidert nasjonalbudsjett 2018, kommuneproposisjonen for 2019, og statsbudsjettet for 2019.

Skatt på inntekt og formue

Skatteinntektene er beregnet i henhold til ny prognosemodell utarbeidet av KS, med utgangspunkt i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2019. Gjennom statsbudsjettet blir store deler av den enkelte kommunes frie inntekter for kommende år fastlagt. De faktorene som ikke bestemmes gjennom statsbudsjettet er den enkelte kommunes

skatteinntekter og inntektsutjevningen. I skatteanslaget i prognosemodellen er anslaget for kommunens skatteinntekter i 2018 og 2019 generert med basis i gjennomsnittsnivået for skatt de siste 3 skatteår per innbygger i kommunen. I tillegg er det lagt inn forutsetning om en realvekst i kommunens skatteinntekter på 1% i årene 2020-2022. Det er også lagt inn forutsetning om 0,2% årlig befolkningsvekst. Kommunens skatteinntekter budsjetteres med 377,4 mill. kroner i 2019, økende til 391 mill. kroner i 2022.

Ordinært rammetilskudd

Rammetilskuddet for 2019 er i henhold til regjeringens forslag til statsbudsjett for 2019.

Handlingsprogram for Bamble kommune 2019–2022, rådmannens forslag

1000 kr	2018	2019
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	336 554	350 433
Utgiftsutjevningen	-22 891	-15 572
Overgangsordning - INGAR	-1 014	-755
Saker særskilt ford (inkl. helsestasjon skolehelse og arbavg)	2 349	2 701
Distriktsilskudd Sør-Norge	6 630	6 833
Ordinært skjønn inkl bortfall av dif.arb.avg.	-	1 500
Sum rammetilsk uten inntekstutj	322 023	345 140
Netto inntekstutjevning	32 320	32 645
Sum rammetilskudd	354 343	377 785
Skatt på formue og inntekt	373 917	377 414
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)	728 300	755 200

Regjeringen legger en rekke forutsetninger til grunn ved fastsettelsen av rammetilskuddet. Det er både oppgaveendringer og realvekst. På samme måte som

tidligere år er disse midlene, totalt 2,5 mill. kroner overført til enhetenes driftsbudsjetter.

Statlige føringer i statsbudsjettet, nasjonale tall og bevilget til Bamble					
1000 kroner	Samlet til kommunene	Bamble		Enhet	
		Korreksjo			
Opptappingsplan rusfeltet	200 000	479	HO		479
Tidlig innsats skole/lærernorm	200 000	533	SB		533
Opptappingsplan habilitering og rehabilitering	100 000	279	HO		279
Sum realvekst	500 000	1 291			1 291
Innlemming boligsosialt kompetansetilskudd	15 599	38	TE		38
Innlemming tilskudd boligsosialt arbeid	8 900	22	TE		22
Forsøk statlig finansiering av omsorgstjenestene	-5 646	0			0
Endring elever statlige/private skoler	-103 256	-283	*		
Gratis kjernetid barnehager helårseffekt SB 2018	30 840	73	SB		73
Gratis kjernetid barnehager halvårseffekt RNB 20	16 285	38	SB		38
Gratis kjernetid barnehager 2-åringer	45 736	108	SB		108
Økt makspris barnehage, endring 2019	-65 800	-155	SB		-155
Økt makspris barnehage, helårseffekt 2018	-21 901	-51	SB		-51
Trondheim	1 600	0			0
Betalingsplikt utskrivningsklare pasienter psykiat	185 000	531	HO		531
Takstoppjør almennleger	100 000	287	HO		287
Helsestasjon og skolehelsetjeneste, ny fordeling		8	KO		8
Frivillighetsentral, ny fordeling		-13	KO		-13
Sum oppgavekorrigeringer	207 357	602			885
Helsestasjon og skolehelsetjeneste		267	KO		267
Frivillighetsentral		24	KO		24
Sum saker med særskilt fordeling		291			291
Sum		2 184			2 467

I tillegg er det lagt inn forutsetning om en realvekst i kommunens frie rammetilskuddet på 1% i årene 2020 -2022. Realveksten er ikke disponert i budsjettet. Det er også lagt inn forutsetning om 0,2% årlig befolkningsvekst og økt utgiftsutjevning fra og med 2020.

Skatt på eiendom

Bamble kommune skriver ut eiendomsskatt i hele kommunen, både for industri, næring, anlegg, boliger og hytter. For 2018 er det budsjettet 77,3 mill. kroner, hvor 29,3 mill. kroner er fra boliger og 48 mill. kroner er fra annen eiendom.

Eiendomsskatt 2019

Kompensasjonsordningen for bortfall av eiendomsskatt på produksjonsutstyr og installasjoner: I forbindelse med lovendringene om bortfall av eiendomsskatt på produksjonsutstyr og installasjoner som trer i kraft fra skatteåret 2019 har Stortinget vedtatt at kommunene skal få tilnærmet full kompensasjon for bortfall av inntekter. Kompensasjonen tilsvarer 500 mill. kroner når overgangsordningen utløper i 2025, og innføres med 1/7 per år i overgangsperioden. For 2019 er det satt av 71 mill. kroner innenfor skjønntilskuddet. Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil

kartlegge de kommunevise utslagene av lovendringen etter at eiendomsskatten for 2019 er skrevet ut, og midlene vil bli fordelt i løpet av 2019. Nærmere omtale av saken vil først komme i revidert nasjonalbudsjett i 2019 (mai 2019).

Det pågår et arbeid for å omtakere fra verker og bruk til næringseiendom, og frist for å fastsette takstene er 28.02.2019. De nye takstene er ennå ikke kjent, men for Bamble er det tidligere **beregnet et inntektstap på 33 mill. kroner årlig** når endringen har fått full effekt. Det er lagt inn et inntektstap på 4,3 mill. kroner i 2019, økende til 33 mill. kroner i 2026. Hvor stort beløp Bamble vil motta gjennom den vedtatte kompensasjonsordningen blir ikke kjent før mai 2019.

Det er lagt til grunn for 2019 at det skrives ut eiendomsskatt med følgende satser:

- Den generelle skattesatsen er 6,6 promille, og for boliger og fritidseiendommer 3,2 promille.
- Bunnfradraget er 300.000 kroner for boligdelen i eiendommer.
- Reduksjonsfaktoren er 15 %.

Forslag til endringer i kommunens eiendomsskatt 2020

Redusert maksimal eiendomsskattesats:

Regjeringen foreslår at maksimal skattesats reduseres fra syv til fem promille for bolig- og fritidseiendommer. Dersom forslaget vedtas, må kommuner som har en høyere skattesats enn fem promille fra og med 2020 redusere skattesatsen for disse eiendommene til fem promille.

Redusert eiendomsskattegrunnlag for bolig- og fritidseiendommer:

Regjeringen foreslår å innføre et tak på skattegrunnlaget for bolig- og fritidseiendommer ved at det innføres en regel med bruk av obligatorisk reduksjonsfaktor i markedsverdien. Det foreslås at reduksjonsfaktoren settes til 30 %.

Obligatorisk bruk av formuesgrunnlag for boligeiendommer:

Det foreslås at bruk av Skatteetatens formuesgrunnlag gjøres obligatorisk ved utskriving av eiendomsskatt på boligeiendommer. Kommunene vil fortsatt måtte takserer de eiendommer som ikke får formuesgrunnlag fra Skatteetaten. Dette gjelder blant annet våningshus og fritidseiendommer. For å ta i bruk Skatteetatens formuesgrunnlag for eiendomsskatt på boligeiendommer foreslås det en overgangsregel for skatteårene 2020 til 2023. Overgangsregelen gjelder for kommuner som har gjennomført en alminnelig taksering i 2013 eller senere.

For budsjettet 2020-2022 legges følgende til grunn:

- Nye eiendommer legges inn med 1,5 mill. kroner årlig.
- Inntektstap som følge av en eventuell lovendring vedr. produksjonsutstyr tas inn.
- Nytaksering i 2021 er lagt inn med økt eiendomsskatt på 10 mill. kroner
- Omtaksering i 2020 finansieres av fond.

I 2021 er det ti år siden siste eiendomstaksering. Ny taksering kan dermed gjennomføres i 2020 og kostnaden ved dette er foreløpig anslått til 5 mill. kroner.

Andre generelle statstilskudd

Staten har gjennom årene hatt flere ulike typer investeringspakker for kommunesektoren, i hovedsak for omsorgsboliger/sykehjemsplasser og skolebygg. Totalt har Bamble gjennom de ulike ordningene investert for 174,5 mill. kroner. Det er ikke forutsatt nye kompensasjoner i årene fremover. Beregningsgrunnlaget for 2019 er på 104,4 mill. kroner, og flytende husbankrente forutsettes å bli 1,6%. Beregnet kompensasjon i 2019 er på 4,2 mill. kroner. I 2018 falt kompensasjonen for Reform-97 bort.

Rentekompensasjon for kirkebygg er lagt inn med 0,151 mill. kroner, og grunnlaget er 9,44 mill. kroner.

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000	Budsjett		Økonomiplan		
	2018	2019	2020	2021	2022
Andre finanstransaksjoner	-600	600	600	600	600
Renter og avdrag på ordinære lån	53 949	56 650	80 150	99 850	98 850
Renteinntekter bankinnskudd	-1 000	-2 100	-2 100	-2 100	-2 100
Utbytte og avkastning Skagerak energi og andre direkteide selskaper	-4 800	-5 900	-5 900	-6 300	-6 500
Renter og avdrag på Startlån Husbanken	0	0	0	0	0
Utbytte og avkastning langsiktig plassert finanskapital	-11 250	-11 335	-11 483	-11 483	-11 483
Netto finansinntekter/finansutgifter	36 299	37 915	61 267	80 567	79 367
Finansutgifter i tjenesteområdene	-149	-149	-149	-149	-149
Totale finansutgifter	36 150	37 766	61 118	80 418	79 218

For 2019-2022 legges følgende til grunn:

Kommunale finansutgifter og inntekter består blant annet av kommunens låneportefølje, herunder ordinære lån og Startlån i Husbanken, hvorav renter og avdrag står sentralt. I tillegg er også utbytte og avkastning på langsiktig plassert finanskapital, samt utbytte fra Skagerak Energi, en del av dette området.

- Gjeld avdras over 30 år på ordinære lån og startlån på 25 år
- Gjeldsrenten forutsettes å være:
 - 2,1% i 2019
 - 2,5% i 2020
 - 3,0% i 2021 og 2022

Andre finanstransaksjoner

Kommunens ordning med innskudd i omsorgsboliger forutsetter at innskuddene skal betales tilbake til beboer med indeksjustering. I 2017 ble innskuddene omklassifisert i kommunens regnskapsbalanse. Dette medfører at prisjusteringen av innskuddene skal føres årlig, og kostnaden må belastes driftsbudsjettet. Samlede innskudd ved inngangen til 2019 anslås å være 45 mill. kroner. Prisstigning i 2018 forventes å bli 2,7%, prisjusteringen antas å bli ca. 1,2 mill. kroner i 2019, og beløpet videreføres i perioden.

Renter og avdrag på ordinære lån

Renter og avdrag er beregnet i henhold til nyinvesteringer og lånebehov, og oppdatert rentevurdering.

Gjennomsnittlig lånerente på kommunens innlån, inkludert startlån i Husbanken til videre utlån, er på 1,75% per september. Det tas hensyn til en fremtidig renteøkning i tråd med Norges Banks prognose, publisert i pengepolitisk rapport 3/18. Rentenivået er basert på dagens informasjon, og det må presiseres at det er usikkerhet knyttet til fremtidig renteutvikling.

Løpetiden på våre lån er i henhold til vårt reglement for finans- og gjeldsforvaltning. Det gjøres oppmerksom på at økningen av lånegjelden, som følge av finansiering av utbyggingen på Grasmyr, vil gjøre kommunen mer sårbar ved en fremtidig renteøkning. Rente- og avdragsutgiftene, utenom startlån, øker fra 56,4 mill. kroner i 2018 til 98,6 mill. kroner i 2022.

I 2022 er kommunens samlede lånegjeld beregnet til 1.755 mill. kroner. Dette er en økning på 812 mill. kroner, eller 86% fra inngangen til 2018. Store deler av gjelden bærer ikke kommunen selv renterisiko på, men kommunens innbyggere gjennom VAR-avgiftene og renter på startlån, samt staten gjennom rentekompensasjonsordningene.

Mill. kroner	31.12.2017	31.12.2022
Utlånte startlån husbanken	193	237
Investeringer VAR, gebyrgrunnlaget	305	390
Rentekompensasjon fra staten	109	86
Grasmyr		515
Øvrige investeringer	336	527
Samlet gjeld	943	1 755

I tillegg reduseres kommunens netto renteesponering dersom man også regner inn bankinnskudd og finanskapitalen.

Renteinntekter bankinnskudd

Kommunen regner renteinntekter av et beregnet gjennomsnittlig bankinnskudd på 150 mill. kroner i perioden. Per 30.06.2018 var bankinnskuddet på 119 mill. kroner. Det er lagt inn en renteinntekt på 2,1 mill. kroner hvert år i perioden.

For kommende periode er innskuddsrenten beregnet til 1,5% i 2019, stigende til 1,6% i 2022.

Utbytte og avkastning Skagerak energi og andre direkteide selskaper

I selskapets årsrapport for 2017 foreslås det et samlet utbytte på 178 mill. kroner. For Bambles eierandel på 3,34% utgjør dette 5,942 mill. kroner. Beløpet ble utbetalt medio juni 2018.

Det forventes at utbytte fra Skagerak Energi øker i kommende handlingsprogramperiode. Dette blant annet med bakgrunn i signaler gitt både fra selskapet selv, og i fremlagt Statsbudsjett som viser til at strømprisene forventes å øke.

Det er derfor budsjettert med et utbytte på 5,9 mill. kroner både i 2019 og 2020, med en økning til 6,3 mill. kroner i 2021 og 6,5 mill. kroner i 2022.

Det henvises videre til selskapets årsmelding for mer utfyllende informasjon om selskapet.

[Årsmelding Skagerak Energi 2017](#)

Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner

Beløp i 1000	Budsjett		Økonomiplan		
	2018	2019	2020	2021	2022
Til ubundne avsetninger / Realkapital finansplasseringer	3 870	4 114	4 114	4 114	4 114
Bruk av ubundne avsetninger / Saldering mot Driftsfondet	-7 885	-10 607	-20 994	-234	6 024
Netto avsetninger	-4 015	-6 493	-16 880	3 880	10 138
Netto avsetninger i tjenesteområdene	-6 650	-14 105	-3 650	-3 526	-528
Totale avsetninger	-10 665	-20 598	-20 530	354	9 610

Fond er kommunenes finansielle buffer og bygges opp over år ved driftsoverskudd, utbytte eller ved salg av eiendom og lignende. Ved utgangen av 2017 var kommunens samlede disposisjonsfond på 183,1 mill. kroner. Av dette var 74,3 mill. kroner felles disposisjonsfond og 108,8 mill. kroner enhetenes disposisjonsfond. I perioden er det ikke forutsatt bruk eller avsetninger til enhetenes disposisjonsfond utover avsetning til finanskapitalen, og det som

Utbytte og avkastning langsiktig plassert finanskapital

Langsiktige plasseringer er pr. 31.08.2018 på 321,3 mill. kroner, hvorav finansbufferfondet er på 26,3 mill. kroner, og fond for innskuddsboliger er på 45 mill. kroner. Avkastningen på finansplasseringene har på samme dato gitt en avkastning på 0,7 prosent, noe som tilsvarer en lavere avkastning på porteføljen på 0,7 prosentpoeng. Det er spesielt globale aksjer som trekker ned avkastningen.

Både for 2016 og 2017 så har våre plasseringer gitt oss betydelig meravkastning men med bakgrunn i endringer i finansmarkedet ble det for 2018 budsjettert med en avkastning på 3,5%, noe som var lavere enn for foregående år.

I handlingsprogrammet legges det fortsatt til grunn en årlig avkastning på 3,5%. Netto avkastning etter avsetning til realkapital er dermed budsjettert til 7,2 mill. kroner. Per oktober er det gjennomført en gjennomgang av våre plasseringer med vår rådgiver hos Gabler AS. Vi rådes til å opprettholde vår allokering på finansplasseringene ut 2018, men markedet følges nøye, og det vil bli tatt en ny vurdering over på nyåret 2019 om det skal foretas justeringer.

I budsjettet ligger det dermed en budsjettert avkastning på 3,5% i perioden, brutto 11,3 mill. kroner.

enhetene selv planlegger til prosjekter og driftsmessig buffere. Driftsfondet er etter kommunestyrets behandling av driftsrapporten for 1. tertial på 0,85 mill. kroner, og kan ikke brukes til saldering utover det som allerede er vedtatt i 2019 og 2020.

Handlingsprogram for Bamble kommune 2019–2022, rådmannens forslag

Bruk av ubundne avsetninger / Saldering mot Driftsfondet

I budsjettet for 2018-2021 ble det totalt avsatt 26,9 mill. kroner til finansiering av engangsutgifter i 2019

og 2020. Disse engangstiltakene ligger fortsatt inne i handlingsprogrammet for 2019-2020, og forutsatt fondsbruk er derfor videreført.

	2019	2020	Sum
Eiendomsskatt taksering		-5 000	-5 000
K-sak 104/17 Saldering Handlingsprogram 2018-2021 mot Driftsfondet	-3 876	-6 166	-10 042
Omstillingsmidler utvidet Grenlandsamarbeid	-1 000	0	-1 000
Ny ungdomsskole: Midlertidige tiltak Skole og barnehage	-3 000	-2 000	-5 000
Ny ungdomsskole: leie midlertidige lokaler voksenopplæringa	-180	-180	-360
Ny ungdomsskole: Drift skolebygg Teknikk og samfunnsutvikling	-1 090	-545	-1 635
Boligsosial Handlingsplan 2016-2020	-1 950	-1 950	-3 900
	-11 096	-15 841	-26 937

I tillegg har enhetene lagt inn betydelig bruk av fondsreserver i sine driftsbudsjetter, hovedsakelig til finansiering av stillinger i 2019.

Til disposisjon for tjenesteområdene

Beløp i 1000	Budsjett		Økonomiplan		
	2018	2019	2020	2021	2022
Oppsummering sentrale poster					
Frie disponible inntekter	-805 783	-838 183	-849 126	-870 574	-882 897
Finansinntekter/-utgifter	36 299	37 915	61 267	80 567	79 367
Avsetninger og bruk av avsetninger	-4 015	-6 493	-16 880	3 880	10 138
Overført til investering	3 000	3 638	3 638	3 638	3 638
Sum sentrale inntekter og utgifter - Til fordeling tjenesteområdene	-770 499	-803 123	-801 101	-782 489	-789 754
Sum fordelt tjenesteområdene	770 499	803 123	801 101	782 489	789 754
Merforbruk/mindreforbruk	0	0	0	0	0

Disponering av driftsrammen

Beløp i 1000	Regnskap		Oppr. bud.	Økonomiplan		
	2017	2018		2019	2020	2021
Stabene	67 705	67 775	72 986	72 009	70 532	70 252
Overordnet ledelse	12 119	14 233	14 320	13 192	12 813	12 733
Teknikk og samfunnsutvikling	57 503	59 186	53 960	49 712	42 123	42 872
Skole og barnehage	242 169	240 525	250 826	246 179	244 550	244 061
Kultur og oppvekst	84 465	93 936	93 781	90 505	87 229	87 049
Helse og omsorg	304 466	278 966	291 082	290 791	283 986	283 986
Fellesutgifter	-313	15 336	25 617	33 162	40 705	48 250
Finansiering	738	542	551	5 551	551	551
Til fordeling drift (fra budsjettskjema 1A)	768 852	770 499	803 123	801 101	782 489	789 754

Drift per tjenesteområde

Enhetenes driftsrammer er på 777 mill. kroner i 2019. I 2022 er rammene redusert til 741 mill. kroner. I rammene er det lagt inn konsekvenser av tidligere vedtak og nye investeringer. Enhetene har meldt inn en rekke ønsker om nye tiltak som ikke er lagt inn. Endringene i de enkelte rammene er beskrevet senere i dokumentet.

Enhetenes netto driftsrammer er beregnet med bakgrunn i følgende forutsetninger i perioden:

- Enhetene kompenseres fullt ut for effekten av tariffoppgjør og endringer i avlønning, og for prisøkning på driftsutgiftene.
- Enhetenes inntekter justeres iht. økte betalingssetter og prisjustering av øvrige tilskudd.
- Enhetenes budsjetter korrigeres for vesentlige feilbudsjetteringer.
- Enhetene kompenseres for driftskonsekvensene av nye investeringer og vedtatte tiltak.
- Enhetenes rammer er justert iht. endringer i statsbudsjettet
- I enhetenes budsjetter er det i 2019 lagt inn innsparinger på 17,5 mill. kroner. Det ligger en opptrapping med nye 18,4 mill. kroner både i 2020 og 2021.

Lønns- og prisjustering

Lønnsveksten fra 2018 til 2019 er budsjettert med totalt 39 mill. kroner. Årslønnsveksten for 2019 er anslått til 3,25%, jf. statsbudsjettet. Kap. 3 og 5 er lagt inn med en årslønnsvekst på 3,5% pga. behov for å beholde nødvendig kompetanse, herunder være konkurransedyktig med nærliggende kommuner. Videre har det vært nødvendig å justere lønn på grunn av endring i ansvar og oppgaver, samt rette opp skjevheter. Overhenget er beregnet til 0,6% og lønnsglidningen til 0,1-0,2%-poeng. Overhenget med unntak av lokalt lønnsoppgjør 2018 er budsjettert ute på virksomhetene. Den sentrale lønnsputten er på totalt 23,2 mill. kroner.

Det foretas årlig en prisregulering av satsene for egenandeler, avgifter, leier og lignende. Satsene er i hovedsak justert med den kommunale deflatoren for 2017 på 2,3 %, jf. budsjettvedtak punkt 10. Driftsutgiftene er kompensert med

konsumprisindeksen for 2017 på 1,8%. Utgiftsposter med avvikende prisjustering som gir urimelige utslag i enhetenes rammer er prisjustert særskilt.

Innsparinger

I forbindelse med budsjettbehandlingen for 2017-2020 ble det lagt inn innsparinger i enhetenes rammer på 13,2 mill. kroner både i 2017 og i 2018.

I budsjett og handlingsplan 2018-2021 ble det lagt inn for perioden 2019-2021 et innsparingskrav (nedjustering av kostnadene i tjenestene) på totalt 45 mill. kroner tilsvarende 50% av samlede beregnede merutgiftene Bamble har i forhold til Kostragruppe 8. I utfordringsnotatet 2018-2021 ble det redegjort for kostnadsnivået i Bamble sammenlignet med andre kommuner.

Det totale innsparingskravet for perioden 2019-2021 er korrigert fra 45 til 54,2 mill. kroner og det er korrigert til 45% av merforbruket sammenlignet med Kostragruppe 8. I 2019 utgjør innsparingskravet 17,5 mill. kroner med en opptrapping på nye 18,4 mill. kroner både i 2020 og 2021.

Enhetene vil jobbe med å redusere kostnadsnivået på tjenestene i handlingsplanperioden.

Pensjonsutgifter

Bamble kommune har pensjonsavtaler med Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK). Tjenestepensjon er en del av lønnsvilkårene til de ansatte og utgifter til pensjon dekkes av kommunen med unntak av 2% arbeidstakerandel.

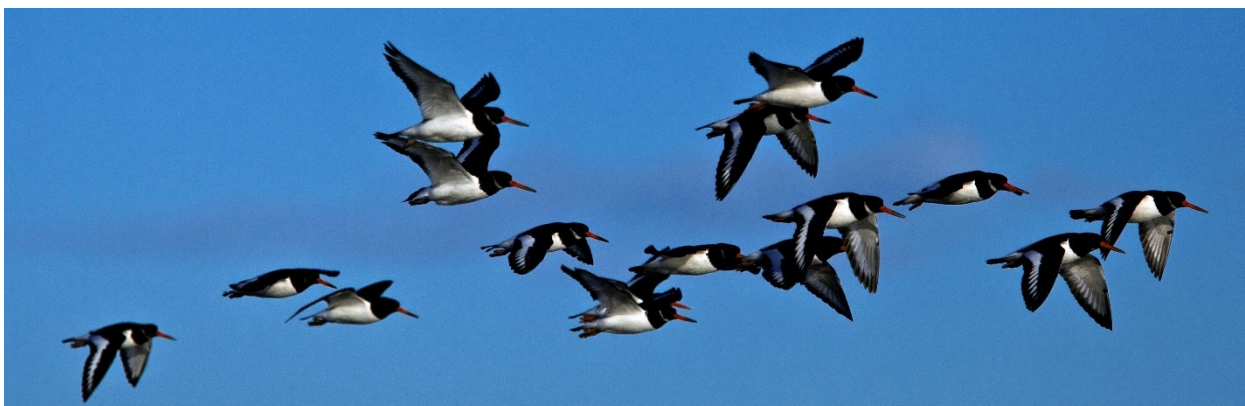
Pensjonssettsene som er budsjettert inn for 2019. Satsene er ekskl. 2% arbeidstakerandel:

- 14,47% KLP, fellesordningen
- 13,82% KLP, sykepleierordningen
- 11,10% SPK

Det er budsjettert totalt 73,3 mill. kroner i pensjon ute på virksomhetene. 11,8 SPK lærere, 52,7 KLP fellesordningen og 8,8 KLP sykepleierordningen.

Premieavviket (differansen mellom innbetalt premie og beregnet netto pensjonskostnad inkl. administrasjonskostnader) utgiftsføres over 7 år.

Kommunens tjenesteområder

I den neste delen av budsjett- og handlingsprogrammet for 2019-2022 vil enhetenes driftsbudsjetter bli presentert. Driftsbudsjettet består av en rekke tiltak, men i tabellene videre i dokumentet fremvises kun de tiltakene der det er en faktisk endring i handlingsplanperioden 2019-2022.

Tabellen består av ulike tiltakstyper. Tekniske justeringer er endringer som administrasjonen i Bamble kommune har lagt inn. Det kan dreie seg om pris- og lønnsendringer, interne korrigeringer, eller lignende. Driftskonsekvenser av investeringer viser

tiltak som kommer som en konsekvens av en planlagt investering. Innsparingstiltak er i rådmannens forslag tiltak som viser til nedjustering av enhetenes drift, som følge av innsparingskrav. Nye tiltak kan være tiltak som er foreslått av enhetene, i statsbudsjettet, av rådmann, eller andre.

I tillegg til driftsbudsjett og tiltak som ligger inne i forslaget til budsjett og handlingsprogram, presenterer også enhetene sine ønskede tiltak som ikke har fått plass i rådmannens forslag.

Stabene

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Opprinnelig budsjett	67 775	67 775	67 775	67 775
Sum Tekniske justeringer	4 088	4 088	4 088	4 088
Konsekvensjustert ramme	71 863	71 863	71 863	71 863
Driftskonsekvens av investeringer				
Nye gravplasser Eik gravlund	800	800	800	800
Ramme: IKT investeringer	-280	-560	-840	-1 120
Innsparingstiltak				
Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Stabene	103	-594	-1 291	-1 291
Nye tiltak				
Kommunal planstrategi og kommuneplan	500	500	0	0
Nye tiltak og realendringer	1 123	146	-1 331	-1 611
Ramme 2019-2022	72 986	72 009	70 532	70 252

Innsparingstiltak

Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Stabene

For perioden 2019 – 2021 er det lagt inn en nedjustering av kostnadsnivået i tjenestene med 55% av merforbruket sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8.

Samlet innsparing for Stabene er på 2.091.000 innen 2021. Innsparingene er fordelt med 1.046.000 kroner for Kirkelig fellesråd, 520.000 kroner knyttet til tilskudd andre trossamfunn, og 525.000 kroner for Stabene.

For å sikre gjennomføringen av innsparingene anses det som nødvendig at det avsettes en stillingsressurs i staben. Ressursen skal sikre fremdrift i det overordnede arbeidet med å nå målet på 45 mill. kroner innen 2021, og skal også bistå alle enhetene i deres innsparingsprosesser.

Nye tiltak

Kommunal planstrategi og kommuneplan

Plan- og bygningsloven krever at planstrategien skal behandles innen ett år etter at nyvalgt kommunestyre er satt. Etter valget 2019 er det derfor forutsatt at arbeidet med ny planstrategi, samt kommuneplanens samfunnsdel og arealdel skal startes opp. Gjeldende samfunnsdel for Bamble kommune ble vedtatt i kommunestyret 31.10.2013, K-sak 61/13. Arealdelen ble vedtatt av kommunestyret 18.06.2015, K-sak 41/15. Kommuneplanen blir ikke revidert i inneværende valgperiode, og det vurderes derfor som riktig med en rask oppstart av planarbeidet etter valget i 2019.

I planarbeidet vil det påløpe møtekostnader med videre, og det er også behov for midler til å benytte eksterne rådgivere. Det avsettes derfor totalt 1 mill. kroner til arbeidet med ny planstrategi, kommuneplanens samfunnsdel, og oppstart av kommuneplanens arealdel, fordelt på 2019 og 2020. Ytterligere midler må vurderes når planprosessene er avklart og kostnadene beregnet.

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Integrasjon fra Visma til Altinn	58	30	30	30
Kremasjonsavgift	200	200	200	200
K-sak 50/17. Økonomisk bidrag til studiestedsutvikling.	30	30	30	30
Økning av midler til drift og avsetning til større ytre vedlikehold av kirkebyggene	575	575	575	575
Sum	863	835	835	835

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Integrasjon fra Visma til Altinn

For å kunne hente ut sykemeldinger og/eller kreve sykepenger for lønn, kreves en integrasjon fra kommunens økonomisystem til Altinn. En slik integrasjon koster kr. 30 000 årlig, i tillegg til en etableringskostnad på kr. 28 000.

Kremasjonsavgift

Vi har blitt varslet fra Skien gravplassforvaltning, som har krematorium, at de har ønske om å fakturere kremasjonsavgiftene til den gravferdsmyndigheten der den døde kommer fra ved kremasjon. Slik at den lokale gravferdsmyndigheten må kreve inn avgiften for kremasjon fra de pårørende. Dette vil påføre fellesrådet et merarbeid og en fare for tap på grunn av manglende betaling. Vi ønsker at be Bamble kommune om å se på denne saken sammen med den lokale gravferdsmyndighet.

Samtidig ønsker fellesrådet at Bamble kommune ser på finansiering av kremasjon for innbyggerne, slik at det blir gratis.

Skien kommune har vedtatt at kommunen betaler kremasjonsavgiften for de pårørende ved kremasjon. En av årsakene er å likestille kremasjon med kiste gravlegging, som jo ikke koster noe for innbyggerne i en kommune. Ergo bidra til at kremasjonsprosenten øker, noe som igjen kan sees i sammenheng med arealbesparelse til gravplasser, da behovet for arealer over tid vil antas å bli mindre. Med dagens kremasjonsprosent og pris, ca. kr. 200.000,- (ca. kr. 6.500,- * 30 kremasjoner)

K-sak 50/17. Økonomisk bidrag til studiestedsutvikling.

Kommunestyret bevilget inntil 30 000 kroner til arbeidet med å utvikle Grenland som studiested, jf. K-sak 50/17. Midlene ble i 2018 tatt av driftsfondet. I vedtaket ble det sagt at dersom prosjektet ga en positiv merverdi for aktørene, skulle en årlig

finansiering for 2019 og fremover bli vurdert i forbindelse med handlingsplan for 2019 – 2022. Det ble forutsatt at Porsgrunn og Skien kommuner, samt Telemark fylkeskommune også bevilget beløp som antydte i møtet 7. juni 2017.

Økning av midler til drift og avsetning til større ytre vedlikehold av kirkebyggene

Fellesrådet prøver så langt det lar seg gjøre å prioritere å kunne fortsette å sette av midler til større ytre vedlikehold. For en del år siden ble det bestemt i kommunestyret at det skulle bevilges så mye midler til Bamble kirkelige fellesråd at fellesrådet hvert år kunne avsette (spare) midler til større ytre vedlikehold, som maling av byggene utvendig. I sin tid utgjorde den summen kr 340.000,-. Fellesrådet har i flere år varslet i årsmeldingene at vi ikke lenger ser oss i stand til å få avsatt disse midlene, da vi stadig blir kuttet i driftsmidler. Vi økte festeavgiftene i sin tid for å kompensere for kuttene fra kommunen, men nå er inntektene våre kuttet så mye, at også den økte inntekten vi hadde på festeavgiftene er «spist» opp. For 2018 budsjetterte fellesrådet kun med å avsette kr 16.000,- til vedlikeholdsfond. Det vil si at avsetningsbeløpet i praksis nå er lik null. Dette fordi vi ikke kan se å ha nok inntekter til å fortsette denne ordningen og prioriteringen. Det er også et krav i regnskapsreglene om at fellesrådet må ha et regnskapsoverskudd tilsvarende den ønskede avsetningen, før vi kan avsette midler til vedlikeholdsfond. De økte driftsmidlene vi søker om vil også gjøre at vi kan fortsette å drifte gravplassene våre på en forsvarlig måte. På bakgrunn av dette ønsker fellesrådet å be Bamble kommune om nok midler til drift, slik at vi kan fortsette å avsette midler til de nevnte vedlikeholdsbehovene. Slik at vi ikke kommer i en situasjon hvor vi trenger å bruke skippertaksmetoden på byggene våre. Fellesrådet ber Bamble kommunestyre om årlig økning av rammen på **kr 500.000,-** til dette formålet. Det er beregnet at dette utløser kr 75 000,- i økt tilskudd til andre trossamfunn.

Overordnet ledelse

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Opprinnelig budsjett	14 233	14 233	14 233	14 233
Sum Tekniske justeringer	386	386	386	386
Konsekvensjustert ramme	14 619	14 619	14 619	14 619
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan				
Midlertidig tiltak 2017-2019, omstillingsmidler som følge av utvidet Grenlandsamarbeid.	0	-750	-750	-750
Innsparingstiltak				
Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Politisk	-379	-757	-1 136	-1 136
Nye tiltak				
K-sak 48/18 Birkelandsprosjektet	80	80	80	0
Nye tiltak og realendringer	-299	-1 427	-1 806	-1 886
Ramme 2019-2022	14 320	13 192	12 813	12 733

Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan

Midlertidig tiltak 2017-2019, omstillingsmidler som følge av utvidet Grenlandsamarbeid.

Kommunestyret bevilget 500 000 kroner i omstillingsmidler i 2017 med en økning til 1 mill. kroner for 2018 og 2019 som følge av et utvidet Grenlandssamarbeid. I behandlingen av budsjett og handlingsprogram for 2018 – 2021, K-sak 104/17, ble beløpet nedjustert til 750 000 kroner. I henhold til tidligere vedtak, bortfaller tilskuddet fra 2020.

Innsparingstiltak

Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Politisk

For perioden 2019 – 2021 er det lagt inn en nedjustering av kostnadsnivået i tjenestene med

55% av merforbruket sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8. Samlet innsparing for overordnet ledelse er beregnet til totalt 1.136.000 kroner i perioden. I all vesentlighet er dette knyttet til politisk styring, og kontroll og revisjon.

Nye tiltak

K-sak 48/18 Birkelandsprosjektet

I K-sak 48/18 bevilget Bamble kommunestyre 80 000 kroner årlig i perioden 2018 – 2021 til Birkelandsprosjektet (gaveprofessorat), totalt 320 000 kroner. Rådmannen innarbeidet bevilgningen for 2018 i driftsrapporten for 1. tertial. Det resterende beløpet på 240 000 kroner er tatt inn i økonomiplanen for 2019 – 2021, i henhold til kommunestyrets vedtak.

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
iPad folkevalgte etter valget 2019	1	1	1	1
Manglende finansiering av utgifter til kommunevalget i 2019	1	1	1	1
Tilbakeføring innsparing politisk virksomhet	379	757	1 136	1 136
Utvidet politisk aktivitet	1	1	1	1
Sum	382	1 010	1 389	1 139

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

iPad folkevalgte etter valget 2019

Nettbrett til nye politikere etter kommunevalget høsten 2019. Valg av løsning og pris er ennå ikke kjent og det er ikke lagt inn budsjettmidler.

Manglende finansiering av utgifter til kommunevalget i 2019

Merutgifter til politisk virksomhet i 2018 medfører at det ikke avsettes midler til valget 2019. Organisering og kostnad for valget høsten 2019 er ennå ikke avklart.

Tilbakeføring innsparing politisk virksomhet

Politisk virksomhet melder om utfordringer med budsjetttrammene i 2018, og vil ha problemer med å imøtekomme sitt innsparingskrav for 2019-2022.

Utvidet politisk aktivitet

Politisk møteaktivitet, organisering og annen aktivitet utløser utgifter til møtgodtgjørelser, tapt arbeidsfortjeneste og reiser. Aktiviteten i 2018 er større enn det som er lagt til grunn i budsjettet, jf. driftsrapporten for 2. tertial 2018.

Teknikk og samfunnsutvikling

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Opprinnelig budsjett	59 186	59 186	59 186	59 186
Sum Tekniske justeringer	2 282	2 282	2 282	2 282
Konsekvensjustert ramme	61 467	61 467	61 467	61 467
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan				
Endringer selvkostberegning VARS	-6 052	-8 129	-10 067	-8 743
Midlertidig tiltak 2017-20, drift skolebygg	0	0	-545	-1 090
Gjennomføring av boligsosial handlingsplan prosjektperiode 2016-2020	0	0	-1 925	-1 925
Husleie Sundbykåsa	0	-112	-112	-112
Driftskonsekvens av investeringer				
Innløsning av festetomt på Rugtvedt	-278	-278	-278	-278
Ramme: Oppgradering kommunale bygg og ENØK-tiltak	-100	-150	-200	-250
Ramme: Attraktivitet, miljø, friområder m.m.	40	60	80	100
Boliger Nustadjordet	8	30	30	30
Boliger Nustadbakken	0	-179	-358	-358
Grasmyr, lokaler kulturskole	0	0	1 000	1 000
Grasmyr, nybygg ungdomsskole og sambruksareal	0	0	6 900	6 900
Grasmyr, salg av Langesund ungdomsskole og andre lokaler, samt driftsbesparelse i fraflytta lokaler	0	0	-9 000	-9 000
Innsparingstiltak				
Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Teknikk og samfunnsutvikling	-1 872	-3 744	-5 616	-5 616
Nye tiltak				
Fellesarealer i Reidunsvei, bortfall av husleie	374	374	374	374
K-sak 72/18 Selskapsavtale Sør-Øst 110 IKS - årlige driftskostnader.	218	218	218	218
K-sak 13/18 Grenland friluftsråd, kontingent	95	95	95	95
Statsbudsjettet 2019: Innlemming tilskudd boligsosialt arbeid og kompetansetilskudd	60	60	60	60
Nye tiltak og realendringer	-7 507	-11 755	-19 344	-18 595
Ramme 2019-2022	53 960	49 712	42 123	42 872

Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan

Endringer selvkostberegning VARS

Avgiftene på vann, avløp, renovasjon og septik skal dekke kostnadene kommunen har ved å produsere tjenestene. Det foretas en budsjettkalkyle som tar med planlagte investeringer og øvrige kjente endringer i tjenestene. Deretter fastsettes gebyrinntektene for kommende år. Endret fremdrift i investeringene og økt kalkylerente kan medføre endringer i gebyrinntektene. Netto gebyrinntekter skal dekke indirekte kostnader, kalkulerte renter og avskrivninger på tidligere og planlagte investeringer. For 2019 - 2022 er det lagt inn samme renteutvikling i kalkulatoriske renter som på kommunens lån. Endringer i handlingsplanperioden skyldes en økning i kapitalutgiftene.

Midlertidig tiltak 2017-20, drift skolebygg

Det er gitt en midlertidig bevilgning som kompensasjon for et innsparingskrav knyttet til drift av skolebygg. Innsparing kan først gjennomføres når utbyggingen av ny ungdomsskole er ferdig. Tiltaket bortfaller fra 2022, og må ses i sammenheng med driften av ny skole på Grasmyr.

Husleie Sundbykåsa

Kommunen gikk til anskaffelse av Sundbykåsa gård i 2017. Leietaker sa opp sin kontrakt våren 2018. Kommunestyret har vedtatt at det skal settes i gang et nytt prosjekt for å se på en annen driftsform i samarbeid med lag og foreninger. Det forutsettes politisk deltagelse. Inntil videre løper kapitalkostnadene og kostnader til nødvedlikehold. Det er ikke bevilget midler til å sette boligen i beboelig stand. Det er ikke beregnet husleieinntekter i 2019.

Gjennomføring av boligsosial handlingsplan prosjektperiode 2016-2020

I 2015 ble NAV kompensert for økte sosialhjelpsutgifter til boutgifter som følge av økte husleier i kommunale boliger. Det ble igangsatt et arbeid med å utrede en kommunal bostøtteordning som et alternativ til sosialhjelp. Resultatet av dette arbeidet er avsluttet og det er besluttet at det ikke skal innføres kommunal bostøtteordning. Det foreslås at midlene beholdes i NAV. Ved en endring i kommunal subsidiering av boliger må effekten beregnes på og midlene i NAV ses på som en mulig finansieringskilde.

Fondsfinansierte midler i prosjektperioden 2016-2020 for gjennomføring av boligsosial handlingsplan tas ut f.o.m. 2021.

Innsparingstiltak

Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Teknikk og samfunnsutvikling

For perioden 2019 – 2021 er det lagt inn en nedjustering av kostnadsnivået i tjenestene med 55% av merforbruket sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8. Enheten vil jobbe med å redusere kostnadsnivået på tjenester i handlingsplanperioden. Innsparingene blir fordelt på enhetens virksomheter ut i fra kostraanalyse av reelt forbruk sammenlignet med sammenlignbare kommuner.

Nye tiltak

Fellesarealer i Reidunsvei, bortfall av husleie

Beboerne i Reidunsvei betaler husleie for boligdelen og et ekstra beløp for fellesarealene. Bamble kommune har fått klage på denne ordningen, og

etter juridisk rådgivning har det blitt avdekket at dette ikke er lovlig. Kostnadene for fellesarealene må derfor bakes inn i husleia for den enkelte. Siden det er husleietak på disse boligene betyr det at utgiftene ikke kan belastes leietakerne, men må subsidieres av kommunen. Det dreier seg om 373 737 kroner årlig som virksomheten ber om å få dekket inn.

K-sak 72/18 Selskapsavtale Sør-Øst 110 IKS - årlige driftskostnader.

Kommunestyret vedtok i K-sak 72/18 at Bamble kommune blir deltaker i Sør-Øst 110 IKS og skal dekke sin andel av kostnader for etablering og drift, samt skyte inn sin andel av egenkapital i selskapet. Bevilgningen gjelder helårseffekten av driftskostnadene for tjenesten.

K-sak 13/18 Grenland friluftsråd, kontingent

Kommunestyret vedtok i K-sak 13/18 at Bamble kommune stiller seg positive til å slutte seg til Grenland friluftsråd. Tiltaket gjelder årlig kontingent på 95 000 kroner.

Statsbudsjettet 2019: Innlemming tilskudd boligsosialt arbeid og kompetansetilskudd

Det foreslås en innlemming av boligsosiale tilskudd i statsbudsjettet for 2019. Dette gjelder 8,9 mill. kroner i tilskudd til boligsosialt arbeid, samt 15,6 mill. kroner til boligsosialt kompetansetilskudd. Dette utgjør 60 000 kroner for Bamble kommune.

Kjøp av næringstjenester

Bamble kommune vil kjøpe næringstjenester fra Vekst i Grenland/Kragerø kommune, tilsvarende en 50%-stilling. Finansieres innenfor egen ramme, ved bruk av tilbakeførte midler fra Vekst i Grenland.

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Opprusting av Bankbrygga	0	0	0	1
Gjennomføre mulighetsstudie for Croftholmen	150	150	0	0
Vedlikehold av Skipperhuset	0	0	0	1
Planer og tiltak for turisme i Bamble	300	0	0	0
Justering av Boligsosial handlingsplan	0	0	0	1
Handicaprampe Falkåsen borettslag	0	0	0	1
Lettgarasjer Reidunsvei	0	0	0	1
Bedre busstilbud i Bamble kommune	0	0	0	1
Sum	450	150	0	6

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Opprusting av Bankbrygga

Bamble kommune har overtatt den såkalte T-brygga i Langesund av Grenland Havn. Brygga har fått nytt navn: "Bankbrygga". Det kommer av at Skagerak sparebank (tidligere Langesund sparebank) har donert en viss sum til allmennyttige tiltak i Langesund etter at de la ned filialen på torget i Langesund. Det er svært ønskelig at disse midlene går til å ruste opp brygga. Det er foretatt en besiktigelse av brygga, og det er konstatert at den er i så dårlig forfatning at det i realiteten må settes opp en helt ny brygge. Foreløpig vet vi ikke hvor mye dette vil komme på, og tiltaket legges derfor inn som et ønsket tiltak uten kostnad.

Gjennomføre mulighetsstudie for Croftholmen

Telemark fylkeskommune (Tfk) har vedtatt å flytte skoleaktiviteten fra Croftholmen til Grasmyr. Tfk har da ikke bruk for Croftholmen, og ønsker derfor å selge holmen. Stedet har unike naturkvaliteter og en variert bygningsmasse. Rekreasjonsområdene bør sikres for allmenheten, og kommunen bør legge føringer for videre bruk og utvikling av eiendommen. Det bør derfor settes av midler til en mulighetsstudie for etterbruk av området (fordelt med 150.000 kroner i 2019 og 150.000 kroner i 2020).

Vedlikehold av Skipperhuset

Det vises til statuttene for Skipperhuset, § 6: «Bamble kommune er ansvarlig for at legatet blir fritatt for alle skatter og avgifter, herunder også eiendomsskatt, og at Skipperhuset uten utgift for legatet, alltid holdes forsvarlig vedlike og tilstrekkelig assurert». Virksomhet for Eiendomsforvaltning har aldri blitt tilført midler til å ta vare på Skipperhuset. Dette er en bygning som trenger jevnlig vedlikehold, og som Bamble kommune har påtatt seg ansvaret for. Formålet med Skipperhuset, slik det står i statuttene, er i ferd med å gå ut på dato. Det bør

derfor etterhvert vurderes om boligene skal inngå i Bamble kommunes portefølje sammen med de andre boligene vi forvalter.

Planer og tiltak for turisme i Bamble

Arbeidet med turisme må videreføres etter tidligere gjennomført kartlegging. I samarbeid med Visit Telemark og andre sentrale aktører må det utarbeides planer og prioriterte tiltak. Det bør være spesielt fokus på informasjon, ferge drift og lokale aktører, samt interkommunalt samarbeid slik at hele kysten ses i sammenheng.

Justering Boligsosial handlingsplan

Kommunestyret vedtok i K-sak 35/18 at det åpnes for justering i Boligsosial handlingsplan, for å justere husleiepriser for kommunale boliger.

Handicaprampe Falkåsen borettslag

Falkåsen er et borettslag, og vedlikehold, endringer og utbedringer er borettslagets eget ansvar. Kommunen har ikke finansieringsordninger for tilskudd til utbedringer i borettslag, i dag er det evt. husbankens tilpasningstilskudd som kan benyttes.

Lettgarasjer Reidunsvei

Carport er flyttet. På sikt er det ønskelig å flytte basen for hjemmetjenesten bort fra Reidunsvei. En flytting av hjemmetjenesten medfører endringer i bruken av bygget, trafikken til senteret og behovet for parkering. Reidunsvei er eid av Boligstiftelsen som har ansvaret for vedlikehold og endringer og finansieringen av disse. Kommunen har ikke etablert generelle finansieringsordninger for tilskudd til utbedringer av boliger som ikke er eid av kommunen.

Bedre busstilbud i Bamble kommune

Det ønskes å jobbe med å bedre busstilbudet i Bamble kommune, blant annet i forbindelse med kommende skole- og fritidstilbud på Grasmyr.

Flexiruter er et godt og rimelig tilbud som bør markedsføres bedre og utvides. Kommunen vil ta opp dette i møte med Telemark fylkeskommune.

Skole og barnehage

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Opprinnelig budsjett	240 525	240 525	240 525	240 525
Sum Tekniske justeringer	5 797	5 797	5 797	5 797
Konsekvensjustert ramme	246 322	246 322	246 322	246 322
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan				
Endring i befolknings sammensetning i kommunen, reduksjon elevtall	-387	-1 683	-2 264	-2 753
Forsøk skolemat, to dager i uka for alle ungdomsskoleelever	367	367	367	367
Midlertidig tiltak til ny ungdomsskole tas i bruk i 2020 -overgangsordning undervisning	0	-1 000	-3 000	-3 000
Innsparingstiltak				
Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Skole og barnehage	-2 248	-4 497	-6 745	-6 745
Nye tiltak				
Bemannings- og pedagognorm barnehage, kommunale og private	4 023	4 023	7 223	7 223
Tilskudd private barnehager	2 082	2 082	2 082	2 082
Statsbudsjettet 2019: Tidlig innsats skole/lærernorm	533	533	533	533
Statsbudsjettet 2019: Gratis kjernetid barnehager	219	219	219	219
Statsbudsjettet 2019: Økt makspris barnehage	-85	-187	-187	-187
Nye tiltak og realendringer	4 504	-143	-1 772	-2 261
Ramme 2019-2022	250 826	246 179	244 550	244 061

Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan

Endring i befolknings sammensetning i kommunen, reduksjon elevtall

Rammen for enhet for skole og barnehage blir hvert år korrigert for elevtallsreduksjonen.

Siden skoleåret ikke er likt budsjettåret så brukes elevtallsdataene fra GSI-rapporteringen pr 01.10 for å beregne trekket neste skoleår. Det vil si at reduksjonen i elevtall for skoleåret 2018/19 først vil få effekt for skoleåret 2019/20. Endringene i elevtall for resten av handlingsprogramperioden hentes fra SSB.

Forsøk skolemat, to dager i uka for alle ungdomsskoleelever

Kommunestyret bevilget i budsjettbehandlingen i 2017 midler til forsøk på å gi alle ungdomsskoleelever i Bamble kommune skolemat to ganger i uka, jf. sak 104/17. Bevilgningen var på kr. 367 000 i 2018, med en økning til kr. 734 000 i fra 2019.

Midlertidig tiltak til ny ungdomsskole tas i bruk i 2020 -overgangsordning undervisning

Kommunestyret vedtok i sak 60/16, Framtidas ungdomsskolestruktur i Bamble, 2. gangsbehandling, at nåværende ungdomsskolestruktur skal opprettholdes inntil den nye skolen på Grasmyr tas i bruk. Som en følge av dette bevilget kommunestyret

i budsjettvedtaket i desember 2016 ekstra midler til skolene. Midlene brukes til å utjevne forskjeller mellom skolene i det pedagogiske tilbudet.

Innsparingstiltak

Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Skole og barnehage

Nedjustering av kostnadsnivået i tjenestene med 55% av merforbruket sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021.

Det er foreslått en årlig innsparing i enhet skole og barnehage på 2.248' hvert år i årene 2019-2022. Samtidig med dette er en større del av enhetens ressurser bundet opp gjennom statlige føringer som lærernormen i skole og bemanningsnormen i barnehage. Dette gjør at det økonomiske handlingsrommet er begrenset innenfor nåværende struktur. Økningen i barn/elever med behov for omfattende støtte/tilrettelegging, som beskrevet i driftsrapport for 2. tertial 2018 vil også legge ytterligere press på den økonomiske situasjonen i enheten.

For å imøtekomme innsparingsbehovet, vil enheten gjennomføre utredninger for å se på muligheten for effektivisering/innsparing:

- Organisasjonsutvikling i enheten

- Barnehagebruksplan – utredning av videre barnehage tilbud i kommunen
- Ny organisering av skolefritidsordningen fra 01.01.19
- Organisering av støttepedagoger og støtteassistenter i PPT
- Organisering av Paletten
- Bemanningsplan ny ungdomsskole og 1-10 skoler ved overgang til ny ungdomsskole
- Gjennomgang av virksomhetenes drift/organisering
- Autismeavdeling og Havhesten – videre organisering og drift fram mot ny ungdomsskole

Nye tiltak

Bemannings- og pedagognorm barnehage, kommunale og private

Norm for pedagogisk bemanning ble sist endret 22.06.2018. I § 1 Norm for pedagogisk bemanning, står det at «*Barnehagen skal ha minst en pedagogisk leder per syv barn under tre år og en pedagogisk leder per 14 barn over tre år. Ett barn til utløser krav om en ny fulltidsstilling som pedagogisk leder*». For Bamble kommune betyr dette en økning med 5 pedagogstillinger.

Norm for grunnbemanning ble sist endret 08.06.2018. I § 18 Grunnbemanning, står det at «*Barnehagen skal minst ha en ansatt per tre barn når barna er under tre år og en ansatt per seks barn når barna er over tre år*». For Bamble kommune betyr det en økning med 2 fagarbeider stillinger.

Totalt vil dette øke kommunens utgifter til barnehage med ca. 9%.

Tilskudd private barnehager

Enhet for skole og barnehage har en underdekning vedrørende tilskudd til de private barnehagene på 2.082.000,-. 1.300.000,- av dette gjelder et

underskudd på området fra 2018, fordi det er gitt mer i tilskudd, enn det ble budsjettet i 2018. Det er noe usikkerhet knyttet til det resterende beløpet. Det kommunale tilskuddet til private barnehager beregnes ut fra flere faktorer, som drift av kommunale barnehager, antall barn, kapitalsetser fra Utdanningsdirektoratet etc. Alle disse faktorene er ikke tilgjengelige pr nå, og beløpet er stipulert.

Statsbudsjettet 2019: Tidlig innsats skole/lærernorm

Siden 2015 er det bevilget betydelige øremerkede midler som har sikret flere lærere i grunnskolen. Høsten 2018 ble lærernormen i grunnskolen innført, og totalt ble det bevilget 1,4 mrd. i 2018 på landsbasis.

I 2019 foreslår regjeringen i statsbudsjettet å videreføre den øremerkede bevilgningen til flere lærerårsverk med 1,468 mrd. kroner. I tillegg er 200 mill. kroner av veksten i de frie inntektene til kommunene begrunnet med en særskilt satsing på tidlig innsats i skolen, som blant annet kan benyttes til flere lærerårsverk ved opptrappingen av lærernormen høsten 2019.

For Bamble kommune utgjør dette kr 533 000.

Statsbudsjettet 2019: Gratis kjernetid barnehager

Regjeringen foreslår i statsbudsjettet å utvide dagens ordning med gratis kjernetid for 3-, 4- og 5-åringer til også å omfatte 2-åringer. Forslaget vil gi familier med lav inntekt et rimeligere barnehage tilbud og bidra til økt barnehagebruk for familier med lav inntekt, og bedre integreringen og språkopplæringen blant minoritetsspråklige barn. Dette utgjør kr. 219 000 for Bamble kommune.

Statsbudsjettet 2019: Økt makspris barnehage

Det foreslås i statsbudsjettet at maksimal foreldrebetaling øker med 50 kr per mnd. fra 1. aug. 2019. Det utgjør en økt inntekt på kr. 85 000 for Bamble kommune.

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Havhesten	650	650	650	650
IKT-løft enhet skole og barnehage	9 300	4 300	4 300	4 300
Opprette skolemiljøteam	550	800	800	800
Opprettelse av autismeavdeling ved Stathelle barneskole	1 200	1 200	1 200	1 200
Sum	11 700	6 950	6 950	6 950

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Havhesten

Havhesten er et tilbud til elever i Bamble som av ulike årsaker ikke har utbytte av opplæringen på nærskolene, og har behov for et mer tilpasset opplegg med høyere voksentetthet. Tilbudet er lokalisert ved Langesund ungdomsskole, og rektor ved ungdomsskolen har det pedagogiske, personalmessige og administrative ansvaret for avdelingen.

I dette tilbudet får elevene en mer praktisk retta opplæring i et skjermet miljø med fokus på sosial kompetanse, støttende relasjoner og grensesetting. For å kunne gi disse elevene et likeverdig opplæringstilbud, og samtidig legge til rette for mer praktisk rettet opplæring, ønsker enhet for skole og barnehage å utvide bemanningen med en 100% pedagogstilling. Dette vil gi avdelingen en ressurs på 2 x 100% pedagoger og 1 x 100% assistent/fagarbeider. Enhet for skole og barnehage vurderer at dette vil være en hensiktsmessig bemanning for å ivareta disse elevene på en god måte.

IKT-løft enhet skole og barnehage

IKT-løft i skole og barnehage har som hovedmål å øke elevenes læring ved bruk av digitale verktøy. Prosjektet har i tillegg stort fokus på å bruke IKT til å effektivisere og digitalisere administrative prosesser og bedre skole/hjem-samarbeidet. For tiden jobbes det mot målene med fokus på seks hovedområder:

- Strategisk IKT-ledelse - Implementering og kompetanseheving må skje i samarbeid med virksomhetslederne.
- Visma elevvurdering og dokumentflyt - Implementering av Visma Flyt Skole vurderingsmodul - lærerne vurderer elever fortløpende gjennom året med automatisk arkivering til arkivsystem.
- Læringsplattform Zokrates - Implementering av pedagogisk

samarbeidsplattform mellom elever, lærer og foresatte.

- Maskinpark - Videre undersøkelsesarbeid knyttet til hvilken digitale enhet som er den optimale for skolene i Bamble
- Barnehage - Arbeid med utbedring og oppdatering av internett, utstyr, fagsystem og digitale brukerrettigheter for barn og voksne.
- Kompetanseheving - Teknisk og pedagogisk bruk av digitale verktøy i skole og barnehage.

I disse dager er flere av områdene ferdig utredet og det er vedtatt flere for- og hovedprosjekter som vil utfordre enheten økonomisk i tiden som kommer. Utgiftene er estimert med 30 % usikkerhet.

Forstudiet har konkludert med at det er behov for 1:1-tetthet i skole og iPader som verktøy utredet for hele skoleløpet. Det er omtrent 800 elever som i dag mangler digital enhet i skole.

Dette innebærer en engangsinvestering i skole og barnehage på i alt 4 900', årlig drift utgjør 4 300'. I tallene ligger både lønn, rullering av maskiner og økte driftskostnader ITG.

Opprette skolemiljøteam

Opplæringslovens kapittel 9a om elevenes skolemiljø er endret fra 01.08.17. Dette utfordrer organisasjonen på kompetanse og oppfølging av nye krav om systematisk arbeid på dette feltet. Det foreligger i dag mye forskning og kunnskap på området mobbing og skolemiljø. I det nye kapittel 9a 4 i Opplæringsloven slås det fast at undersøkelsesplikten også kan omfatte forhold tilbake i tid, eller utenfor skoletiden og skolens område. Det er også kommet ny forskning og kunnskap på området digital mobbing.

Rammeplan for barnehager (2017) er tydelig på at barnehagen «skal bidra til barns trivsel, livsglede, mestring og følelse av likeverd og forebygge krenkelser og mobbing». Personalet skal «forebygge,

stoppe og følge opp utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre. Barnehagene har altså en klar forpliktelse til å skape et godt og trygt barnehagemiljø og til å følge opp når barn opplever utestenging eller andre krenkelser.

Kommunenes sentralforbund (KS) har positive erfaringer med utprøving av skolemiljøteam i fire kommuner. Erfaringene fra prosjektene viser hvor viktig det er å handle raskt i mobbesaker og sette tidsfrister for å skape tillit til systemet. Flere og flere kommuner oppretter nå slike team for å kunne bistå skolene, foresatte og elever i vanskelige saker.

Bamble kommune har i dag ikke et eget skolemiljøteam, men det er enighet i organisasjonen om at det er behov for å gjøre noe organisatorisk både i barnehage og skole. Slik vi ser det ville et miljøteam i skole og barnehage være en god måte å løse våre utfordringer på. Et slikt team vil kunne jobbe både proaktivt, samtidig som vi vil ha beredskap når større kapittel 9a-saker inntreffer.

Et slikt team er avhengig av at det har en leder og det er ønskelig å ansette en leder som kan lede arbeidet mot mobbing gjennom et miljøteam for skole og barnehage.

Ved siden av dette har kommunestyret i Bamble vedtatt at det skal lages og innføres en egen

«mobbeknapp» i Bamble kommune slik at det blir enkelt å melde fra om mobbing. Slike digitale løsninger krever integrasjoner med andre systemer og vil anslagsvis koste 200 000,-

- Kostnad leder miljøteam skole og barnehage: 800 000,-
- Mobbeknapp: 200 000,-
- Sum: 1 000 000,-

Opprettelse av autismeavdeling ved Stathelle barneskole

Enhet skole og barnehage har valgt å opprette en autismeavdeling på Stathelle skole. Dette er et tilbud til kommunenes elever med diagnosen autisme. Undervisning av disse barna krever særlig kompetanse hos personalet. Ved å samle denne ved en skole vil en få et ressursteam, som gir forsvarlig opplæringstilbud til elever og som kan veilede hjemskolene hvis det er nødvendig.

Fra skoleåret 2017/2018 vil det være 3 pedagoger og 4 assistenter tilknyttet teamet. I tillegg gis det ordinært og utvidet SFO-tilbud. Tilbudet finansieres i hovedsak av Stathelle barneskole sin ramme, men er for skoleåret 2017/2018 styrket med 1 pedagogstilling fra enheten. Det påløper skysskostnader for elever utenfor kretsen, disse finansieres fra enheten.

Kultur og oppvekst

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Opprinnelig budsjett	93 936	93 936	93 936	93 936
Sum Tekniske justeringer	2 645	2 645	2 645	2 645
Konsekvensjustert ramme	96 581	96 581	96 581	96 581
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan				
K-styret, Frisk Bris ungdom	190	190	190	190
Driftskonsekvens av investeringer				
Grasmyr, voksenopplæring og flyktningetjeneste	0	0	0	-180
Innsparingstiltak				
Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Kultur og oppvekst	-3 276	-6 552	-9 828	-9 828
Nye tiltak				
Statsbudsjettet 2019: Helsestasjon og skolehelsetjeneste	275	275	275	275
Statsbudsjettet 2019: Frivillighetssentral	11	11	11	11
Nye tiltak og realendringer	-2 800	-6 076	-9 352	-9 532
Ramme 2019-2022	93 781	90 505	87 229	87 049

Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan

K-styret, Frisk Bris ungdom

Kommunestyret bevilget i K-sak 120/16 budsjett og HP 2017-20 200 000 kroner fra 2018, med en økning til 390 000 kroner fra 2019, til Frisk Bris ungdom.

Innsparingstiltak

Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Kultur og oppvekst

Enhet for kultur og oppvekst har de to siste årene foreslått innsparinger på tjenesteområder som ikke er lovpålagte (bl.a. nærmiljøsentraler, fritidsklubber og tilskudd til frivillighet). De fleste forslagene er ikke vedtatt politisk. Det viser at det er nødvendig å ha en annen type prosess med sterkere politisk forankring og en mer systematisk gjennomgang av tjenestene.

Det er foreslått å redusere enhetens budsjetttramme 9,8 mill. kroner per år. Innsparinger i en slik størrelse vil få store konsekvenser for kommunens kultur og velferdstilbud. Enheten har derfor som forslag til tiltak, prioritert å redusere innsparinger.

Nye tiltak

Statsbudsjettet 2019: Helsestasjon og skolehelsetjeneste

Som en del av den gradvise opptrappingen av helsestasjon og skolehelsetjenesten, øremerkes en styrking på 275 000 kr i forslag til statsbudsjett for 2019.

Statsbudsjettet 2019: Frivillighetssentral

I forslag til statsbudsjett for 2019 ligger det inne 11 000 kr for å kompensere for tidligere etterslep av bevilgninger til frivillighetssentraler.

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
1. Redusere nye innsparinger	2 500	4 000	6 500	6 500
2. Inkludere flere i arbeidslivet	100	100	100	100
3. Motvirke økt sosial ulikhet og barnefattigdom	0	0	0	1
4. Grasmyrprosjektet - kommunens største satsing	0	0	0	1
5. Horisont senter for kystkultur	0	0	0	1
6. Opprusting av Sentrumsbygget som kulturhus	0	16 800	4 300	6 800
7. Videreutvikle tverrfaglig satsing på barn og unge	250	250	250	250
8. Økt tilskudd til Senter mot seksuelle overgrep.	42	42	42	42
Sum	2 392	20 192	9 692	12 195

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

1. Redusere nye innsparinger

Store innsparinger vil ramme viktige velferds- og kulturtilbud til innbyggerne. Enheten vil derfor prioritere som budsjettforslag å styrke enhetens budsjetttramme for å kunne dekke deler av innsparingskravet.

Det er lagt inn innsparing i budsjettet til kultur og oppvekst på 3,3 mill. kroner i 2019, 6,6 mill. kroner i 2020 og 9,8 mill. kroner per år fra 2021. Det vil si en samlet reduksjon av budsjetttrammen på over 10 %.

I tillegg har enheten utfordringer med å holde budsjetttrammene innenfor barne- og familievernet og Nav. Enheten vil trolig også måtte gjennomføre en nedbygging av tjenestene til flyktninger i årene framover.

For å redusere alvorlige konsekvenser for brukere og medarbeidere, er det nødvendig at innsparinger blir gjennomført på en måte som sikrer medvirkning, faglige vurderinger og politisk forankring.

2. Inkludere flere i arbeidslivet

Arbeidslivet er den viktigste arenaen for å skape inkludering, økonomisk trygghet og sosial tilhørighet. At mange i arbeidsfør alder står på utsiden av arbeidslivet, er en av våre største velferdsutfordringer. Bamble kommune ligger over landsgjennomsnittet når det gjelder andel personer som har arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd.

Kommunen har ansvar for å hjelpe mennesker inn i arbeidslivet. For å lykkes med å få flere i jobb, må vi ha arbeidsgivere som gir mennesker muligheter til arbeid. Regjeringen har tatt initiativ til en "Inkluderingsdugnad" for å få arbeidsgivere til å inkludere flere i arbeidslivet. Kommunen som en stor arbeidsgiver må også bidra i dette arbeidet.

Som andre arbeidsgivere, arbeider Bamble kommune med tilrettelagt arbeid for egne medarbeidere. Kommunen gir også flyktninger mulighet til arbeidspraksis. For å delta aktivt i "inkluderingsdugnaden" bør kommunen prøve ut fast ansettelse av noen personer med funksjonsnedsettelse eller "hull i CV'en". Slike ansettelser kan være tiltak som ikke er i konflikt med det generelle "kvalifiseringsprinsippet". Flere andre kommuner har slike ordninger. Som en "pilot" i kommunen, er enhet for kultur og oppvekst innstilt på å prøve ut dette i noen utvalgte stillinger.

Tiltaket bør i stor grad kunne iverksettes innenfor dagen budsjetttrammer. Det vil være viktig å bruke mulige tilskuddsordninger fra Nav. Slike ansettelser kan kreve noe oppfølging og det forslås i første omgang å sette av kr. 100.000 per år til oppfølging.

Før tiltak iverksettes skal dagens regelverk og kommunens handlingsrom utredes og retningslinjer for ordningen utarbeides i samarbeid med HR.

3. Motvirke økt sosial ulikhet og barnefattigdom

Økende sosial ulikhet er en stor velferdsutfordring, ikke minst for barn og unge. Arbeid mot sosial ulikhet krever innsats på flere områder. Det er viktig å sikre at unge mennesker gjennomfører et utdanningsløp, å inkludere flere mennesker i ordinært arbeidsliv (se tiltak 2) og det er viktig at alle barn og unge kan få mulighet til å være med på kultur- og fritidsaktiviteter.

Kommunestyret har bevilget:

- kr. 300.000 fra 2018 for å motvirke konsekvenser av "barnefattigdom" i kultur og fritidssektoren
- kr. 2.1 mill. kroner fra 2018 til boligsosiale tiltak for å motvirker sosial ulik (startet med 1 mill. kroner i 2017)
- kr. 200.000 i 2018 med økning til kr. 390.000 fra 2019, til styrking av Frisk Bris Ungdom

Effekten av disse bevilgningene må følges opp systematisk og nødvendig justeringer gjøres.

Det er grunn til bekymring for at store innsparinger vil få konsekvenser for kommunens mulighet for et aktivt arbeid mot sosial ulikhet. Vi må derfor ha fokus på uheldige konsekvenser av innsparing (viser til tiltak nr. 1).

Det er i utgangspunktet behov for økte bevilgninger til barne- og familievernet og Nav for å dekke overskridelser tjenestene har hatt i sine budsjetter. Ut fra kommunens økonomiske situasjon, foreslås likevel ikke bevilgninger for å dekke opp dette. Enheten må da dekke slike overskridelser innenfor egen budsjetttramme.

4. Grasmyrprosjektet - kommunens største satsing

Utbyggingen på Grasmyr vil gi Bamble kommune et unikt senter for utdanning og oppvekt, kultur og fritid, inkludering, folkehelse og livsmestring.

I tillegg til en moderne ungdomsskole og en utbygging av den videregående skolen, vil utbyggingen styrke kommunens tilbud på flere områder. Det vil bli ny lokaler til kulturskolen og andre kulturaktiviteter, to nye idrettshaller og en svømmehall. Kommunestyret vedtok i sak 38/18 å bygge om lokalene til Grasmyr ungdomsskole til voksenopplæringen og flyktningetjenesten. Det ble også vedtatt å flytte Talenhuset for ungdom og Frisk Bris til disse lokalene.

Grasmyrprosjektet er et stort investeringsprosjekt, men er i like stor grad et prosjekt som har fokus på utvikling av gode tjenester til kommunens innbyggere. Samlingen av tjenester på Grasmyr gir muligheter for økt tverrfaglig samarbeid for å gi gode tilbud til mennesker i ulike livssituasjoner.

5. Horisont senter for kystkultur

Kommunestyret har vedtatt at det skal arbeides videre med finansiering av et nytt kystkultursenter i Langesund. Saken skal behandles på nytt i det første kommunestyret i 2019. Kommunestyret må da ta stilling til om prosjektet skal realiseres, og i så fall hvordan senteret skal organiseres og finansieres.

I vedtatt handlingsprogram ligger det inne 30,8 mill. kroner i investeringsmidler og ca.1 mill. kroner i driftsmidler fra 2019. Endelige bevilgninger må avklares når kommunestyret behandler saken i 2019.

6. Opprusting av Sentrumsbygget som kulturhus

Sentrumsbygget må rustes opp i henhold til kommunestyrets vedtatte plan. Kommunestyret behandlet i 2009 en kulturhusutredning. Det ble vedtatt å satse på en opprustning av Sentrumsbygget i Langesund som kulturhus. I 2010 ble det vedtatt en plan for opprustingen av bygget.

Garderobes og toaletter er rustet opp, og det er bevilget midler til utbygging av et lager til scenen. Våren 2019 vil det bli lagt fram en endelig plan for et nytt lager.

Det er viktig å gjennomføre også de andre delene av den vedtatte planen. Det bør være et mål å gjennomføre /finansiere den vedtatte planen i handlingsplanperioden.

Det foreslås at det settes av 16,8 mill. kroner i 2020, 4,3 mill. kroner i 2021 og 6,8 mill. kroner i 2022.

Det mangler et reelt budsjett til drift av sal og scene i Sentrumsbygget. På bakgrunn av kommunens behov for økonomiske innstramminger, så vil enhet for kultur og oppvekst se på mulighetene for omdisponeringer i budsjetttrammen. Det forutsetter imidlertid at kravet til innsparinger blir redusert (jf. tiltak nr. 1).

7. Videreutvikle tverrfaglig satsing på barn og unge

Det ser en bred tverrfaglig satsing på barn og unge i kommunen. Arbeidet er bl.a. knyttet til Grasmyrprosjektet, utvikling av bedre system og rutiner for oppfølging av "bekymringssaker" og et kompetanseprogram for alle som arbeider med barn og unge.

Den årlige samhandlingskonferansen har i mange år vært en viktig arena for kunnskapsformidling og økt tverrfaglig samarbeid. Her møtes ca. 100 medarbeidere og ledere fra ulike tjenester og fagområder. Det har også vært politisk deltakelse på

konferansen. Konferansen har i flere år vært finansiert med eksterne prosjektmidler. Det har ikke latt seg gjøre de siste årene og det er behov for å få en fast bevilgning på 250.000 kroner for å videreføre konferansen.

8. Økt tilskudd til Senter mot seksuelle overgrep.

Senter mot seksuelle overgrep har sendt en søknad hvor de ber kommunen doble tilskuddet til senteret.

Tilskuddet utgjør i dag 42 000 kroner, som utgjør 3 kroner pr. innbygger. Senteret ber om at det økes til 6 kroner pr. innbygger, og at tilskuddet automatisk indeksreguleres hvert år. Det kommunale tilskuddet utløser økt statlig tilskudd. Kommunens andel regnes som en egenandel på 20% og utløser 80% tilskudd fra staten.

Helse og omsorg

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Opprinnelig budsjett	278 966	278 966	278 966	278 966
Sum Tekniske justeringer	7 933	7 933	7 933	7 933
Konsekvensjustert ramme	286 899	286 899	286 899	286 899
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan				
HO-plan jf. k-sak 67/18: Gjennomføringsmidler Helse og omsorgsplan	10 000	10 000	10 000	10 000
Forsterket skjermet tiltak på Bamble Helsehus og Vest-Bamble demensavdeling	-9 200	-9 200	-9 200	-9 200
Videre drift 10 plasser ved Vest-Bamble aldershjem.	2 500	2 500	2 500	2 500
Generell styrking av Helse og omsorg ift Rådmannens forslag til budsjett 2017	500	500	500	500
Vedtak k-sak 120/16 om styrking av grunnbemanning Helse og Omsorg	300	800	800	800
Barnebolig med lønns- og driftsutgifter	-74	-149	-149	-149
Andre tiltak	0	0	0	0
Driftskonsekvens av investeringer				
Boliger Nustadjordet	2 029	8 118	8 118	8 118
Boliger Nustadbakken	0	3 057	6 113	6 113
Innsparingstiltak				
Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Helse og omsorg	-9 861	-19 723	-29 584	-29 584
Nye tiltak				
Fullfinansiering endret middagsordning jfr. k-sak 93/17	1 850	1 850	1 850	1 850
Refusjon ressurskrevende tjenester	1 656	1 656	1 656	1 656
Statsbudsjettet 2019: økt innslagspunkt 2019 ressurskrevende tjenester	1 650	1 650	1 650	1 650
Fastlønn for leger i vakt på natt	900	900	900	900
Statsbudsjettet 2019: Betalingsplikt utskrivningsklare pasienter psykiatrien	531	531	531	531
Statsbudsjettet 2019: Opptappingsplan rusfeltet	479	479	479	479
Statsbudsjettet 2019: Endring PU	357	357	357	357
Statsbudsjettet 2019: Takstoppgjør allmennleger	287	287	287	287
Statsbudsjettet 2019: Opptappingsplan habilitering og rehabilitering	279	279	279	279
Nye tiltak og realendringer	4 183	3 892	-2 913	-2 913
Ramme 2019-2022	291 082	290 791	283 986	283 986

Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan

HO-plan jfr k-sak 67/18: Gjennomføringsmidler Helse og omsorgsplan

Kommunestyret har bevilget 10 millioner kroner for å gjennomføre arbeidet med, og tiltak i, Helse og omsorgsplan. Helse- og omsorgsplan er forankret i k-sak 96/2016 Bamble kommunes planstrategi 2016-2019, og k-sak 24/17 Helse- og omsorgsplan.

Vedtaket for planens behandling sier dette: "Driften av nye tiltak må imidlertid finansieres innenfor kommunens ordinære budsjett, og tjenesten må organiseres slik at den kan yte tjenester til flere brukere innenfor eksisterende rammer. Styrking av forebyggende og helsefremmende arbeid kan både på kort og lang sikt gi økonomiske gevinster."

Enheten ser det derfor nødvendig å videreføre eksisterende tiltak på skjermet avdeling på Helsehuset, og demenskollektiv på Vest-Bamble aldershjem (se tiltak «Forsterket skjermet tiltak på Bamble Helsehus og Vest-Bamble demensavdeling»). Det prioriteres også midler til hjemme/hverdagsrehabilitering som beskrevet i HO-plan. Dette tiltaket kan ikke fullfinansieres med midler i dette tiltaket, og det legges derfor også inn en opptapping som ønsket tiltak senere i dokumentet.

Forsterket skjermet tiltak på Bamble Helsehus og Vest-Bamble demensavdeling

Det ble i budsjett og handlingsprogram for 2018-2021 gitt en midlertidig bevilgning på 9,2 mill. kroner i 2018 i påvent av gjennomføringsmidler til helse og omsorgsplan (se tiltak «Gjennomføringsmidler Helse

og omsorgsplan»). Disse midlene er derfor tatt ut av budsjettet fra 2019. Bevilgningen skulle dekke tiltak for forsterket skjermet enhet på Bamble helsehus og demenskollektiv i Vest-Bamble.

Tiltakene er innarbeidet i ordinær drift, og etter evaluering ser vi at det vil ikke være mulig å gi denne type tjeneste utenfor skjermet avdeling. Det foreslås derfor at tiltakene videreføres med bruk av gjennomføringsmidler for Helse og omsorgsplan.

Videre drift 10 plasser ved Vest-Bamble aldershjem.

K-sak 120/16.

Avvikling av 10 plasser ved Vest-Bamble aldershjem ble foreslått som en del av enhetens innsparing for 2017. I statsbudsjettet for 2017 er vilkårene for utbetaling av Husbankens investeringstilskudd endret. Endringen innebærer at kommunen må ha en netto økning av plasser/boliger med døgn tjeneste for å få tilskudd. Dersom plasser ved Vest-Bamble aldershjem avvikles, vil dette få konsekvenser i form av ikke utbetalt investeringstilskudd til nye boligprosjekter, for eksempel Nustadjordet. Forslaget om avvikling av deler av Vest-Bamble aldershjem er derfor ikke gjennomførbart. I 2018 har enheten fullfinansiert tiltaket ved bruk av fond på kr. 2.500'. I 2019 er tiltaket lagt inn i enhetens ramme igjen.

Generell styrking av Helse og omsorg ift Rådmannens forslag til budsjett 2017

K-sak 120/16. Det er bevilget kr. 500 000 for en generell styrking av Helse og omsorgstjenestene i henhold til Rådmannens budsjettforslag for 2017. Disponering av denne styrkingen gjøres i samarbeid med Helse og omsorgsutvalget.

Vedtatt k-sak 120/16 om styrking av grunnbemanning Helse og Omsorg

I K-sak 120/16 ble det vedtatt en generell styrking av grunnbemanningen i Helse og omsorg. Bevilgningen trappes opp i handlingsprogramperioden.

Barnebolig med lønns- og driftsutgifter

K-sak 20/15. Etablering av barnebolig er planlagt flyttet fra Rugtvedt til Nustadjordet, når Nustadjordet står ferdig i 2019. Reduksjonen på kr. 74 000 i 2019 og kr. 149 000 fra 2020 kommer av endring i organisering ved flytting av barneboligen, og gjelder lønnsmidler.

Innsparingstiltak

Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Helse og omsorg

For perioden 2019 – 2021 er det lagt inn en nedjustering av kostnadsnivået i tjenestene med 55% av merforbruket sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8.

Helse og omsorg står foran en stor oppgave med å se på effektiv bruk av ressurser. Jfr. HO-plan skal dette skje ved å ha en gjennomgang av følgende områder:

- Organisasjonsutvikling/-endring
- Samlokalisering av hjemmetjenesten. Ser på egnede lokaler.
- Samlokalisering av rustjenesten i Nustadbakken
- Samlokalisering av psykisk helse i Falkåsveien
- Praktisk bistand/korttids hjelpemidler skilles ut i egen avdeling i hjemmetjenesten
- Samlokalisering avlastning barn/unge i Nustadjordet
- Gjennomgang avdelingenes/virksomhetenes drift, her under turnusordninger og muligheter for mer effektiv drift.
- Tjenestestandarder/-beskrivelser
- Nye arbeidsmetoder ved hjelp av velferdsteknologi
- Tjenesteshop miljøarbeidertjenesten

Nye tiltak

Fullfinansiering endret middagsordning jfr. k-sak 93/17

Jf. k-sak 93/17 ble det vedtatt endret organisering av middagsservering i Helse og omsorg. Endringen har medført en økt kostnad på totalt kr 1.850' fordi kjøkkenet og hjemmetjenesten har endret rutiner og turnuser, og anskaffet utstyr tilpasset endret drift. Middagen kjøres ut fra kjøkkenet i egne biler med varmeskap og hjemmetjenesten har økt tilsyn for de hjemmeboende som må ha tilrettelagt lunsj. Det bes om styrking av enhetens ramme til kostnader som er beskrevet i k-sak 93/17 - kr. 1.850.

Refusjon ressurskrevende tjenester

Beregnet tilskudd for 2017 ble regnskapsført med 1.656' for mye i henhold til revisors godkjenning. Avviket skyldes innskjerping av regelverket med hensyn til reelle lønnskostnader og ikke bare vedtakstimer. Det bes om at enhetens ramme styrkes tilsvarende avviket, kr 1.656'.

Statsbudsjettet 2019: økt innslagspunkt 2019 ressurskrevende tjenester

Innslagspunktet for ressurskrevende tjenester har økt med kr. 50.000 pr. år utover indeksreguleringen de siste årene. En økning på kr 50 000 pr. ressurskrevende bruker legges derfor inn også i 2019.

Fastlønn for leger i vakt på natt

På bakgrunn av rekrutteringsutfordringer med leger til legevakt på natt, har legevakslegene fått fastlønn på natt. Den norske legeforening har forhandlet om fastlønn på natt på legevakt, og fikk dette innvilget i juni 2018. Det innebærer at legene har tilstedeværelsesplikt på legevakt kl.23-08, og at inntekter fra pasientbehandling tilfaller kommunen i denne perioden. Det er beregnet at det gir en økt kostnad på kr. 900` pr. år. Dette medfører en økt kostnad på årsbasis på kr 900'. Det bes om styrking av enhetens ramme.

Statsbudsjettet 2019: Betalingsplikt utskrivningsklare pasienter psykiatrien

Det skal innføres betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter i psykisk helsevern og TSB i 2019. Det foreslås derfor i statsbudsjettet å flytte 185 mill. kroner flyttes fra regionale helseforetak til kommunerammen. Når kommunene får plikt til å betale for utskrivningsklare pasienter også fra disse fagområdene, likestilles psykisk helse og rus med somatikk. Dette utgjør kr. 531 000 for Bamble kommune.

Statsbudsjettet 2019: Opptappingsplan rusfeltet

Det er i statsbudsjettet foreslått 281 mill. kroner til Opptappingsplan for rusfeltet. Hvorav 200 mill. kroner gjennom styrking av kommunenes frie inntekter og 81 mill. kroner gjennom en tverrdepartemental oppfølging av opptappingsplanen. Dette utgjør kr 479 000 for Bamble kommune.

Statsbudsjettet 2019: Endring PU

Endring i PU-verdi (psykisk utviklingshemmede) gått fra 656.000,- til 677.000,- pr. PU, i forslag til statsbudsjett. Pu-verdien inngår i rammetilskuddet. Ved beregning av tilskudd for ressurskrevende tjenester trekkes PU-verdien i fra grunnlaget. Tilskuddet til kommunen vil derfor reduseres pga. denne endringen.

Statsbudsjettet 2019: Takstoppgjør allmennleger

Det foreslås 25 mill. kroner til å styrke rekrutteringen til, og stabiliteten i, allmennlegetjenesten i statsbudsjettet for 2019. Det skal kunne gis tilskudd både til nyopprettede avtalehjemler, faste stillinger og eksisterende hjemler/stillinger hvor det er rekrutteringsutfordringer. For Bamble kommune utgjør dette kr. 287 000.

Statsbudsjettet 2019: Opptappingsplan habilitering og rehabilitering

Regjeringen foreslår 100 mill. kroner til opptappingsplanen for habilitering og rehabilitering som en del av kommunenes frie inntekter. Med dette så har Regjeringen har fulgt opp målsettingen om 300 mill. kroner i stimuleringsmidler til opptappingsplanen i perioden 2017-2019. For Bamble kommune utgjør dette kr. 279 000.

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Alarmsentralen Telemark - finansiering daglig drift	500	500	500	500
Anskaffelse av ny minibuss til transport til dagaktivitetstilbud	1 000	1 000	1 000	1 000
Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)	1 050	1 050	1 050	1 050
Endret fastlegeordning i Bamble - kommunal overtakelse av Langesund legesenter	996	996	996	996
HO-plan jf. k-sak 67/18: Omgjøring om 6 langtidsplasser i 2 etg. til skjermet enhet	0	0	450	450
HO-plan jf. k-sak 67/18: Opptrapping hjemme-/hverdagsrehabiliteringsteame	600	600	600	600
HO-plan jf. k-sak 67/18: Tilbakeføring av inntekter i forbindelse med omgjøring av korttidsplasser/langtidsplasser	740	740	740	740
HO-plan jf. k-sak 67/18: Krogshavn omsorgssenter, innlemming av 1. etg. i Krogshavn omsorgssenter	0	4 400	4 400	4 400
HO-plan jf. k-sak 67/18: Omgjøre 10 leiligheter VBO til døgnbemannede boliger	0	2 500	3 300	3 300
HO-plan jf. k-sak 67/18: Omgjøre 12 leiligheter i Herresenteret til døgnbemannede boliger	0	0	7 300	7 300
HO-plan jf. k-sak 67/18: Opprette terapeutstilling med barn og unge som fokusområde	0	750	750	750
HO-plan jf. k-sak 67/18: Styrke fysio- og ergoterapi på rehabiliteringsavdelingen	0	1 050	1 050	1 050
HO-plan jf. k-sak 67/18: Styrke poliklinisk virksomhet, sår og diabetes	225	225	225	225
HO-plan k-sak 67/18: Opprette stilling som psykologspesialist	520	920	920	920
Starte planleggingen/forprosjekt utbygging Bamble helsehus	0	0	0	1 000
Styrke bemanningen i Øvre Nustadvei samlokaliserte boliger med 2 årsverk inntil Nustadbakken er innflyttingsklar	1 500	750	0	0
Styrking døgnbemannede boliger	1 000	1 000	1 000	1 000
Styrking hjemmetjenesten	2 619	2 619	2 619	2 619
Økte driftskostnader Nødnett	300	300	300	300
Sum	11 400	19 750	27 550	28 550

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Alarmsentralen Telemark - finansiering daglig drift

Årsmøtet i 110-Telemark behandlet vedtekt for nye «Alarmsentralen Telemark» den 19. april 2018, og innstiller på at dagens organisasjon videreføres. Det vil si at Alarmsentralen Telemark blir et interkommunalt samarbeide, i henhold til Kommunelovens § 27, hensyntatt de krav som stilles i utkast til ny kommunelov om samme eierform. Slik organisering medfører at det som gjøres på Alarmsentralen Telemark blir tjenesteproduksjon i egen regi for hver enkelt deltagende kommune.

Modellen med at kostanden fordeles mellom de deltagende kommune i forhold til folketall, foreslås videreført. Med konstant årlige driftskostnad, uavhengig av tjenestevolumet vil kostnad per innbygger avhenge av summen av folketallet til deltagende kommuner.

Alarmsentralen har estimert kostnader pr kommune på samme nivå som da 110 Telemark hadde alarmmottak for både brann og helse. Dette gir Helse og omsorg en økt utgift med kr 500', som

allerede belastes driftsbudsjettet. Det bes om styrking av enhetens ramme tilsvarende kr 500'.

I løpet av vinteren må det vurderes fremtidig løsning for Bamble og om vi evt. skal gå ut på anbud sammen med andre kommuner.

Anskaffelse av ny minibuss til transport til dagaktivitetstilbud

Enheden har i mange år transportert brukere til- og fra dagtilbud. Dagtilbud har vi på Dagavdelingen på Helsehuset, og på Nustad gård. Nå er minibussen gammel og det kommer årlig høye verkstedsregninger. Av hensyn til sikkerhet og komfort for sjåfør og brukere, samt en mer effektiv tjeneste, må det anskaffes en ny buss. Gammel minibuss vil bli brukt til innbytte ved kjøp av ny buss. Det bes om kr 1 000 000,- til kjøp av ny minibuss.

Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)

Miljøarbeidertjenesten har et nytt vedtak på brukerstyrt personlig assistent, BPA, som det ikke er budsjettmessig dekning for. Tjenestevedtaket gjøres uavhengig av kommunens økonomiske situasjon, og kun basert på brukers behov for tjenester, jf. Helse-

og omsorgstjenesteloven. Vedtaket innebærer en merkostnad på kr 1.050'. Det bes om at enhetens ramme styrkes tilsvarende avviket, kr 1.050'.

Endret fastlegeordning i Bamble - kommunal overtagelse av Langesund legesenter

Bamble kommune har to ledige fastlegehjemler ved Langesund legesenter. Etter flere utlysninger har det vist seg at en ikke får kvalifiserte søkere til de ledige hjemlene. Fra 06.12.2018 er to hjemler ubesatte, og rundt 2500 innbyggere står uten fastlege. Dette er alvorlig, både med tanke på ulempe og farene for pasientene, men også for Bamble kommune som må leie vikarer fra vikarbyrå. Vikarbyrå medfører en økt kostnad på rundt kr 45.000 per lege per uke. Det foreslås at Bamble kommune overtar driften av Langesund legesenter og kjøper pasientlistene. Utfordringen med fastlegedekningen i kommunen kommer som egen sak til kommunestyret 01.11.2018. Ved positivt vedtak her må tiltak om kommunal drift av Langesund legesenter fremmes i budsjett 2019 - handlingsplan 2019-2022.

Enheten ber om en styrking av rammen på kr. 996 000, som skal dekke differansen mellom dagens ordning og ny foreslått ordning. Dette er beregnet ut i fra kjente driftsinntekter og utgifter, blant annet husleie, lønnsutgifter og tilskudd.

HO-plan jf. k-sak 67/18: Omgjøring om 6 langtidsplasser i 2 etg. til skjermet enhet

I henhold til k-sak 67/18 HO-plan Utvikling og dimensjonering av helse- og omsorgstjenestene, er det behov for flere plasser for mennesker med demens. Avdelinger ved Bamble helsehus kan enkelt omgjøres til skjermet enhet. Det vil være behov for noe bemanningsøkning for å gi forsvarlige tjenester til endret brukergruppe.

HO-plan jf. k-sak 67/18: Opptapping hjemme-/hverdagsrehabiliteringsteame

Dette tiltaket må ses i sammenheng med gjennomføringsmidlene som er bevilget i forbindelse med Helse og omsorgsplan, beskrevet tidligere i dokumentet. Enheten ønsker å videreføre fokus på aktivitet, mestring og selvstendighet er vesentlig for å sikre innbyggere best mulig funksjonsnivå og selvstendighet. Det innebærer å skifte fokus fra hjelpetiltak til tiltak for mestring, og det er et behov midler til en stillingsressurs som kan videreføre arbeidet.

HO-plan jfr. k-sak 67/18 Tilbakeføring av inntekter i forbindelse med omgjøring av korttidsplasser/langtidsplasser

K-sak 67/18 HO-plan Utvikling og dimensjonering av helse- og omsorgstjenestene, identifiserer behov for økt antall korttidsplasser og fleksible bruk av eksisterende plasser. I innsparingsprosessen i 2017 foreslo enheten omgjøring av 8 korttidsplasser til langtidsplasser. Det var beregnet en merinntekt på kr 740'. Enheten har behov for flere korttidsplasser og mulighet for mer fleksibel bruk av plassene. For å omgjøre plassene tilbake til korttidsplasser må enhetens rammetrekk/innsparing på kr 740' tilbakeføres.

HO-plan jfr. k-sak 67/18: Krogshavn omsorgssenter, innlemming av 1. etg. i Krogshavn omsorgssenter

I henhold til k-sak 67/18 HO-plan Utvikling og dimensjonering av helse- og omsorgstjenestene, er det behov for en betydelig økning av boliger med døgnbemanning. Tjenesten skal organiseres på en hensiktsmessig måte ved optimal bruk av bygningsmasse og ressurser. Bofellesskap for psykisk helse er planlagt flyttet til Falkåsveien, og Krogshavn 1. etg. er planlagt tillagt Krogshavn 2. etg. Dette vil sikre effektiv bruk av ressurser og utnyttelse av kompetanse. I tillegg vil det gi plass for yngre voksne personer med funksjonsnedsettelse.

Det er behov for styrking av bemanningen, men samtidig vurderes det hvordan økt bemanningsbehov delvis kan dekkes innenfor eksisterende bemanning. Videre forutsettes bruk av velferdsteknologi for å redusere behov for økt bemanning.

Beløpet er beregnet ut i fra lønnskostnader, og en forventet oppstart i 2020.

HO-plan jfr. k-sak 67/18: Omgjøre 10 leiligheter VBO til døgnbemannede boliger

I henhold til k-sak 67/18 HO-plan Utvikling og dimensjonering av helse- og omsorgstjenestene, er det beregnet et betydelig behov for økt antall boliger med døgnbemanning. Boligene i tilknytning til Vest-Bamble aldershjem omgjøres til boliger med døgnbemanning. Dette gir bedre utnyttelse av boligmassen og de faglige ressursene. Det er behov for styrking av bemanningen, men samtidig vurderes det hvordan økt bemanningsbehov delvis kan dekkes innenfor eksisterende bemanning. Videre forutsettes bruk av velferdsteknologi for å redusere behov for økt bemanning.

HO-plan jfr. k-sak 67/18: Omgjøre 12 leiligheter i Herresenteret til døgnbemannede boliger

I henhold til k-sak 67/18 HO-plan Utvikling og dimensjonering av helse- og omsorgstjenestene, er det beregnet et betydelig behov for økt antall boliger med døgnbemanning. Boligene i Herresenteret omgjøres til boliger med døgnntjeneste. Dette gir bedre utnyttelse av boligmassen og de faglige ressursene. Det er behov for styrking av bemanningen, men samtidig vurderes det hvordan økt bemanningsbehov delvis kan dekkes innenfor eksisterende bemanning. Videre forutsettes bruk av velferdsteknologi for å redusere behov for økt bemanning.

HO-plan jfr. k-sak 67/18: Opprette terapeutstilling med barn og unge som fokusområde

Jf. Helsepersonelloven og k-sak 67/18 HO-plan Utvikling og dimensjonering av helse- og omsorgstjenestene. Fra 01.01.2018 har barns rettigheter som pårørende blitt styrket gjennom Helsepersonelloven. Bamble kommune har gjennom kartlegging vist at det er et relativt høyt antall familier med personer som har alvorlige lidelser. Det er behov for oppfølging av disse, med en beregnet kostnad på kr. 750 000 for et årsverk.

HO-plan jfr. k-sak 67/18: Styrke fysio- og ergoterapi på rehabiliteringsavdelingen

I henhold til k-sak 67/18 HO-plan Utvikling og dimensjonering av helse- og omsorgstjenestene, må forebygging, helsefremming og rehabilitering styrkes for å hindre/utsette behov for hjelp, og gi brukerne mulighet for egenmestring.

I tverrfaglig rehabiliteringsarbeid har ergoterapeuten en viktig rolle. Ergoterapeut på rehabiliteringsavdelingen vil sikre mer effektive rehabiliteringsforløp ved blant annet kognitive utfall, behov for adl-trening, tilrettelegging av hjemmesituasjon, hjelpemiddeltilpassing og overføringer til hjemmet. Økt fysioterapeutressurs på rehabiliteringsavdelingen vil sikre optimal trening for brukere som er innlagt. Behov for styrking totalt med 1,5 årsverk.

HO-plan jfr. k-sak 67/18: Styrke poliklinisk virksomhet, sår og diabetes

I henhold til k-sak 67/18 HO-plan Utvikling og dimensjonering av helse- og omsorgstjenestene bør sår- og diabetespoliklinikk styrkes. Poliklinikken har gode resultater, og brukerne gir uttrykk for at dette er et godt tilbud. Poliklinikken har også godt samarbeid med STHF, som også gir Bamble gode tilbakemeldinger på arbeidet som utføres. Det er økt

etterspørsel etter polikliniske tjenester. Poliklinikken styrkes med 0,3 årsverk for å gi kommunens innbyggere lokalt tilbud, samt styrke det helsefremmende arbeidet. Stillingsøkningen legges til eksisterende stillinger for å gi deltidsansatte høyere stilling.

HO-plan k-sak 67/18: Opprette stilling som psykologspesialist

Jf. Prop. 15 S (2016-2016) Opptappingsplan for rusfeltet og k-sak 67/18 HO-plan Utvikling og dimensjonering av helse- og omsorgstjenestene, blir det fra og med 2020 lovpålagt for alle kommuner å ha psykolog. Psykologkompetanse blir viktig framover, både for å styrke det primærforebyggende arbeidet og behandling og oppfølging av brukere.

En slik stilling vil koste kommunen ca. kr. 920 000 per år. I 2019 gis det kr. 400 000 i statlig tilskudd til psykologstilling. Det søkes derfor om kr. 500 000 i 2019 og kr. 920 000 fra 2020 da stillingen må fullfinansieres av kommunen.

Starte planleggingen/forprosjekt utbygging Bamble helsehus

I henhold til behovsfremskrivning for institusjonsplasser, jf. k-sak 67/18 HO-plan Utvikling og dimensjonering av helse- og omsorgstjenestene, har Bamble kommune behov for 22 nye plasser ved Bamble helsehus innen 2028. Forprosjekt for utbygging må starte i slutten av økonomiplanperioden, for å nå ferdig utbygging innen 2028.

Styrke bemanningen i Øvre Nustadvei samlokaliserte boliger med 2 årsverk inntil Nustadbakken er innflyttingsklar

Miljøet i Øvre Nustadvei har blitt betydelig tøffere. Brukere og "torpedoer" har både kniv og skytevåpen, og ansatte er til stadighet utsatt for trusler. Det er kun en ansatt på kveld, natt og helger. Det er meldt inn en rekke A-avvik, og saken er orientert om i AMU og HO-utvalget. I tillegg har Arbeidstilsynet vært på tilsyn, og pålegger kommunen å iverksette tiltak for å sikre ansatte trygge arbeidsforhold. Inntil Nustadbakken er i drift må det opprettes 2 årsverk for å dekke 2 ansatte på jobb hele døgnet. Denne bemanningsøkningen følger med til Nustadbakken. Økningen gir ingen styrking i henhold til bemanningsplan for Nustadbakken, men bemanningsøkningen forskutteres.

Styrking døgnbemannede boliger

Tilleggsbevilgningen vedrørende kostnadskrevende brukere fra 2017 ble ikke videreført. Behovet for

disse brukerne har, grunnet god rehabilitering, omsorg og pleie, vært noe mindre enn forventet. Virksomheten sliter med tilstrekkelig sykepleierdekning. Dette medfører økte kostnader til beordring, forskyvning av vakter og overtid. På grunn av manglende videreføring av tilleggsbevilgningen fra 2017, forventes virksomheten å ha et negativt avvik på rundt kr 1.000' i 2018. Det bes om styrking av enhetens ramme fra og med 2019.

Styrking hjemmetjenesten

Pr. september 2018 ligger hjemmetjenesten an til et negativt avvik på kr 1.871. I løpet av året kan dette øke til kr 2.619'. Avviket skyldes i hovedsak innsparingstiltakene som er vanskelig å innfri. Tiltak som skulle redusere utgifter er, grunnet politiske vedtak, endret og medfører betydelige økte kostnader. Antall tjenestevedtak reduseres noe, men nye tildelte tjenester er i mange tilfeller mer komplekse og trenger både mer ressurser og kompetanse.

I tillegg har hjemmetjenesten også betydelige utgifter til tomgangsleie for "ordinære" omsorgsboliger (450'). I samarbeid med Eiendomsforvaltningen arbeides det med avvikling av boligene og omgjøring til ordinære kommunale boliger. Videre har virksomheten lavere brukerbetaling enn budsjettet (kr 348') og innsparingstiltak som ikke lar seg innfri (kr 1.821'). Dette utgjør til sammen kr 2.619' for 2018. Det bes om at enhetens ramme styrkes tilsvarende avviket, kr 2.619' fra og med 2019.

Økte driftskostnader Nødnett

Nasjonalt nødnett ble innført fra 2016. Nødnettet er delt i 2 ansvarsområder, hvor Bamble legevakt har ansvaret for helsedelen. Enhetens årlige utgifter til lisens og vedlikehold på kr. 300` har aldri blitt innarbeidet i virksomhetens budsjett. Det bes om at virksomhetens ramme styrkes tilsvarende økningen, kr 300'.

Fellesutgifter

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Opprinnelig budsjett	15 336	15 336	15 336	15 336
Sum Tekniske justeringer	6 731	6 731	6 731	6 731
Konsekvensjustert ramme	22 067	22 067	22 067	22 067
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan				
Realvekst skatt og rammetilskudd 1% per år	0	7 544	15 088	22 632
Endring i avskrivninger i økonomiplanperioden	0	1	0	0
Nye tiltak				
Pensjon	2 200	2 200	2 200	2 200
Endring virkningsdato lønnsforhandling kap. 3 og 5	1 350	1 350	1 350	1 350
Nye tiltak og realendringer	3 550	11 095	18 638	26 182
Ramme 2019-2022	25 617	33 162	40 705	48 249

Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan

Endring i avskrivninger i økonomiplanperioden

Avskrivninger er oppdatert basert på eksisterende og nye anleggsmidler.

Nye tiltak

Pensjon

Tiltaket gjelder interne korrigeringer på grunnlag av endringer i kommunens regnskapsføring.

Endring virkningsdato lønnsforhandling kap. 3 og 5

Vedrørende endringer i virkningstidspunkt etter lønnsforhandlingene fra 01.05. til 01.01. for kapittel 3 og 5 etter HTA 3.4.1, 3.4.2 og 3.4.3, samt kapittel 5.

Av hensyn til administrasjonens oppgaveløsning samt de tillitsvalgte oppgaver, ser administrasjonen vesentlige fordeler ved å flytte lønnsforhandlingene etter kapittel 3. og 5. til første kvartal, samt endre virkningstidspunkt til 01.01. Tilsvarende ordning finnes i kommunene Skien, Porsgrunn med flere. I dag gjennomføres lokale forhandlinger samlet på høsten før 01.10. Dette binder opp sentrale ressurser sammenhengende i 3-5 uker, noe som vurderes som en vesentlig ulempe for andre tidskritiske oppgaver i administrasjonen.

For medlemmer i kapittel 3 og 5 er det ingen garantilønnsbestemmelser, de får sin lønn helt og holdent fastsatt gjennom årlige lokale forhandlinger. Stillingskodene i kapittel 3 er rettet mot ledere med personalansvar, mens stillingskodene i kapittel 5 er rettet mot ledere, rådgivere og spesialbibliotekarer. Forhandlinger i kapittel 3. og 5. skal gjennomføres innenfor en økonomisk ramme som tar hensyn til kommunens totale situasjon, herunder økonomi og krav til effektivitet, samt lønnsutviklingen i KS-området og andre sammenlignbare tariffområder. Ved lønnsfastsettelsen skal det blant annet tas hensyn til stillingens kompleksitet, og den enkeltes kompetanse, ansvar, innsats, resultatoppnåelse, og behov for å rekruttere og beholde arbeidstakere, samt utøvelse av lederskap (kapittel 3.). Det skal være en naturlig sammenheng mellom arbeidstakernes kompetanse, kompetanseutvikling og lønnsutvikling. Relevant etter- og videreutdanning skal vektlegges.

De lokale forhandlingene i kapittel 3. og 5. er ikke direkte knyttet til lønnsutviklingen i KS området alene (kapittel 4). En oppdeling av dagens ordning, vil også synliggjøre denne forskjellen.

Overgangen er beregnet ut i fra helårseffekt for årets oppgjør i kapittel 3 og 5, og gir en kostnad på omlag 1,35 mill. kroner.

Endringen er drøftet med tillitsvalgte i drøftingsmøte 24.10.2018

Finansiering

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022
Opprinnelig budsjett	-908	-908	-908	-908
Sum Tekniske justeringer	8	8	8	8
Konsekvensjustert ramme	-899	-899	-899	-899
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan				
Korrigerings OB	1 000	1 000	1 000	1 000
Nytaksering av eiendomsskatt i 2020	0	5 000	0	0
Nye tiltak og realendringer	1 000	6 000	1 000	1 000
Ramme 2019-2022	101	5 101	101	101

Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan

Nytaksering av eiendomsskatt i 2020

I 2021 er det ti år siden siste eiendomstaksering. Nyttaksering kan dermed gjennomføres i 2020, og kostnaden ved dette er foreløpig anslått til 5 mill. kroner.

Vedlegg

Vedlegg – Forskriftsrapporter

Budsjettskjema 1A - Driftsbudsjettet

Beløp i 1000

	Regnskap	Oppr. bud.	2019	Økonomiplan		
	2017	2018		2020	2021	2022
Frie disponible inntekter						
Skatt på inntekt og formue	-367 118	-372 116	-377 414	-381 943	-386 472	-391 001
Ordinært rammetilskudd	-351 704	-352 150	-377 785	-384 358	-390 936	-399 788
Skatt på eiendom	-76 786	-77 319	-74 105	-69 344	-75 083	-69 323
Andre generelle statstilskudd	-4 214	-4 198	-8 879	-13 481	-18 083	-22 785
Sum frie disponible inntekter	-799 821	-805 783	-838 183	-849 126	-870 574	-882 897
Finansinntekter/-utgifter						
Renteinntekter og utbytte	-10 377	-10 900	-13 000	-14 100	-15 900	-16 300
Gevinst finansielle instrumenter	0	-11 250	-11 335	-11 483	-11 483	-11 483
Renteutgifter, provisjon og andre finansutgifter	13 652	22 889	27 650	41 150	55 550	55 250
Avdrag på lån	34 622	35 560	34 600	45 700	52 400	51 900
Finansinntekter/-utgifter	37 897	36 299	37 915	61 267	80 567	79 367
Avsetninger og bruk av avsetninger						
Til ubundne avsetninger	25 513	3 870	4 603	4 114	4 114	10 138
Til bundne avsetninger	2	0	0	0	0	0
Bruk av tidl. års regnskapsmessige mindreforbruk	-3 946	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-21 013	-7 885	-11 096	-20 994	-234	0
Netto avsetninger	556	-4 015	-6 493	-16 880	3 880	10 138
Overført til investering						
Overført til investering	6	3 000	3 638	3 638	3 638	3 638
Til fordeling drift	-761 362	-770 499	-803 123	-801 101	-782 489	-789 754
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	768 852	770 499	803 123	801 101	782 489	789 754
Merforbruk/mindreforbruk	7 490	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 1B - Driftsbudsjettet

Beløp i 1000

	Regnskap	Oppr. bud.	2019	Økonomiplan		
	2017	2018		2020	2021	2022
Stabene	67 705	67 775	72 986	72 009	70 532	70 252
Overordnet ledelse	12 119	14 233	14 320	13 192	12 813	12 733
Teknikk og samfunnsutvikling	57 503	59 186	53 960	49 712	42 123	42 872
Skole og barnehage	242 169	240 525	250 826	246 179	244 550	244 061
Kultur og oppvekst	84 465	93 936	93 781	90 505	87 229	87 049
Helse og omsorg	304 466	278 966	291 082	290 791	283 986	283 986
Fellesutgifter	-313	15 336	25 617	33 162	40 705	48 250
Finansiering	738	542	551	5 551	551	551
Til fordeling drift (fra budsjettskjema 1A)	768 852	770 499	803 123	801 101	782 489	789 754

Handlingsprogram for Bamble kommune 2019–2022, rådmannens forslag

Budsjettskjema 2A – Investering

Beløp i 1000

	Regnskap	Oppr. bud.	Økonomiplan				2019 - 2022
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Finansieringsbehov							
Investeringer i anleggsmidler	72 019	111 034	352 959	497 400	168 850	63 800	1 083 009
Utlån og forskutteringer	38 164	0	35 000	35 000	35 000	35 000	140 000
Kjøp av aksjer og andeler	3 012	3 000	3 638	3 638	3 638	3 638	14 552
Avdrag på lån	23 495	0	8 500	8 800	9 200	9 500	36 000
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0	0
Avsetninger	521	0	0	0	0	0	0
Årets finansieringsbehov	137 211	114 034	400 097	544 838	216 688	111 938	1 273 561
Ekstern finansiering							
Bruk av lånemidler	-38 164	0	-299 024	-463 642	-82 124	-61 867	-906 656
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-6 669	-1 100	-16 900	-11 250	-54 300	-32 000	-114 450
Tilskudd til investeringer	-11 233	0	0	0	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	-8 331	0	-63 900	-57 508	-9 726	-4 933	-136 068
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-25 771	-12 760	-16 635	-8 800	-66 900	-9 500	-101 835
Andre inntekter	-317	0	0	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	-90 485	-13 860	-396 459	-541 200	-213 050	-108 300	-1 259 009
Intern finansiering							
Overført fra driftsbudsjettet	-386	0	-3 638	-3 638	-3 638	-3 638	-14 552
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-2 013	0	0	0	0	0	0
Sum intern finansiering	-2 398	0	-3 638	-3 638	-3 638	-3 638	-14 552
Udekket/udisponert	44 328	100 174	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 2B – per område

Beløp i 1000

Tjenesteområde	Regnskap	Oppr. bud.	Økonomiplan				Sum
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2019 - 2022
Ingen portefølje	40 283	54 651	0	0	0	0	0
Beredskap og brannsikkerhet	8 467	0	2 300	2 300	2 300	2 300	9 200
Kommunale utleieboliger, boligsosial handlingsplan	3 780	0	41 159	5 000	10 000	10 000	66 159
Oppgradering kommunale bygg	2 416	5 400	7 000	4 500	4 500	4 500	20 500
Utbygging Grasmyr, framtidens ungdomsskole mv.	2 136	48 000	203 300	401 300	98 800	0	703 400
IKT investeringer	0	0	9 850	10 050	10 250	7 000	37 150
Kirkelig fellesråd	3 225	17 333	10 100	1 000	1 000	1 000	13 100
Attraktivitet, miljø, friområder, mm.	1 156	0	9 750	5 000	5 000	5 000	24 750
Næringsutvikling, næringsstomter, næringsbygg	11 624	5 650	0	0	0	0	0
Boligutvikling, boligstomter, boligbygging	0	0	35 500	34 250	3 000	0	72 750
Vann, avløp, renovasjon	0	0	30 000	30 000	30 000	30 000	120 000
Veg og trafiksikkerhet	1	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	16 000
Sum investeringer	73 087	135 034	352 959	497 400	168 850	63 800	1 083 009

Noter driftsbudsjettet

I noter til driftsbudsjettet skal det redegjøres nærmere for:

1. Grunnlaget for skatteanslaget og anslått beløp for inntektsutjevningen.
2. Andre forventede fiskale inntekter, for eksempel konsesjonsavgifter.
3. Forventede generelle statstilskudd.
4. Forventet utbytte fra kommunalt eide selskaper.
5. Bundne avsetninger og bruk av slike avsetninger.

1. Grunnlaget for skatteanslaget og anslått beløp for inntektsutjevningen

1 000 kr	Ny prognose					
	OB 2018	2018	2019	2020	2021	2022
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	336 554	336 554	350 433	350 433	350 433	350 433
Utgiftsutjevningen	-22 891	-22 891	-15 572	-13 522	-11 472	-9 411
Overgangsordning - INGAR	-1 014	-1 014	-755	-755	-755	-755
Saker særskilt ford (inkl. helsestasjon skolehelse og arbavg)	2 349	2 349	2 701	2 701	2 701	2 701
Distriktstilskudd Sør-Norge	6 630	6 630	6 833	6 833	6 833	6 833
Ordinært skjønn inkl bortfall av dif.arb.avg.		-	1 500	1 500	1 500	1 500
Budsjettvedtak 2018 Stortinget - endringer ekskl skjønn		364				
RNB 2018 - endringer i rammetilskudd		31				
Befolkningsvekst 0,2%				753	1 511	4 533
Realvekst 1%				3 770	7 540	11 310
Sum rammetilsk uten inntektsutj	321 627	322 023	345 140	351 713	358 291	367 144
Netto inntektsutjevning	30 523	32 320	32 645	32 645	32 645	32 645
Sum rammetilskudd	352 150	354 343	377 785	384 358	390 936	399 789
Skatt på formue og inntekt, KS prognose	372 116	373 917	377 414	377 414	377 414	377 414
Befolkningsvekst 0,2%			0	755	1 510	2 264
Realvekst 1%			0	3 774	7 548	11 322
Sum skatt	372 116	373 917	377 414	381 943	386 472	391 000
Sum skatt og rammetilskudd	724 266	728 260	755 199	766 301	777 408	790 789

Eiendomskatt

1 000 kr	Ny prognose					
	OB 2018	2018	2019	2020	2021	2022
Opprinnelig vedtatt budsjett 2018	77 319	77 319	77 319	77 319	77 319	77 319
Eiendomskatt, realverdi reduseres 2 %						
NB konsumprisvekstmål			0	-1 546	-3 093	-4 639
Eiendomskatt, økning som følge av nyinvesteringer			1 500	3 000	5 000	5 500
Anslått effekt nytaksring, prisjustering			0	0	10 000	10 000
Endring eiendomskatt verker og bruk 33 mill			-4 714	-9 429	-14 143	-18 857
Sum	77 319	77 319	74 105	69 344	75 083	69 323

3. Forventede generelle statstilskudd Rente og avdragskompensasjoner

1 000 kr	Grunnlag					
	OB 2018	2019	2019	2020	2021	2022
Omsorgsboliger og sykehjem	3 103	34 638	3 063	3 023	2 983	2 943
Skolepakka	511	30 217	483	456	429	402
Skolepakka 2009-2016	504	30 072	481	458	435	412
Kirkebygg	81	9 440	151	143	136	128
sum	4 198	104 367	4 179	4 081	3 983	3 885

Handlingsprogram for Bamble kommune 2019–2022, rådmannens forslag

4. Forventet utbytte fra kommunalt eide selskaper.

1 000 kr	Ny prognose					
	OB 2018	2018	2019	2020	2021	2022
Skagerak energi	4800	5 945	5 900	5 900	6 300	6 500
sum	4 800	5 945	5 900	5 900	6 300	6 500

5. Bundne avsetninger og bruk av slike avsetninger.

1 000 kr	Ny prognose					
	OB 2018	2018	2019	2020	2021	2022
Brann og ulykkesberedskap Felles	28	28	28	28	28	28
Skjærgårdstjeneste	51	51				
Avløp	-278	-278	-2 716	-1 439	-1 257	-348
Husholdingsrenovasjon	-1 281	-1 281	-976	-1 066	-1 075	-15
Septik	-13	-13	-100	-58	-59	-12
Vann	-2 109	-2 109	-2 756	-1 717	-1 765	-783
Grasmyr ungdomsskole		-18				
Sundby barnehage		-85				
Grasmyr barnehage		-131				
NAV		-300				
Rehabilitering, fysio/ergo		-35				
Psykisk helse og avhengighet, administrasjon		89				
Bamble legevakt		-118				
Sum	-3 602	-4 200	-6 520	-4 252	-4 128	-1 130

Handlingsprogram for Bamble kommune 2019–2022, rådmannens forslag

5a. Disposisjonsfond, avsetninger og bruk av slike avsetninger.

1 000 kr	IB 2018	Forventet	Forventet	Forventet	Forventet	Saldo	
		saldo	bruk/ avsetning	bruk/ avsetning	bruk/ avsetning		bruk/ avsetning
		31.12.18	2019	2020	2021	2022	31.12.22
Overordnet ledelse	2 270	2 220					2 220
Stabene	13 138	12 266	-2 176				10 090
Enhet for teknikk og samfunnsutvikling	27 668	23 987	602	602	602	602	26 395
Skole og barnehage	19 441	8 178	-2 289				5 889
Kultur og oppvekst	24 837	16 912	-417				16 494
Helse og omsorg	21 447	9 672					9 672
Sum enhetene	108 801	73 234	-4 280	602	602	602	70 760
Driftsfond	-	4 098	-10 607	-20 994	-234	6 024	-21 713
Kst. 104/17 Vedtatt bruk av driftsfondet 2018-2021	32 289	25 154					25 154
Kst 63/13 Driftsrapport 2.t., Omstillingsfond disp. av rådmann	1 631	881					881
Kst 80/13 ØP 2014-2014, Investeringsfond	4 535	4 535					4 535
K-sak 51/18, mulig behov for ekstra kapitalinnsprøyting Skjærgårdshallen		2 000					2 000
Langsiktig investert kapital, realvekst avsatt fra avkastningen	7 280	11 150	4 114				15 264
Finansbuffer	26 296	16 296					16 296
P.6197 - Utvikling Frier Vest	2 312	2 312					2 312
Sum fellesfond	74 343	66 426	-6 493	-20 994	-234	6 024	44 729
Sum	183 144	139 660	-10 773	-20 392	368	6 626	115 489